

Cottage in the Garden

Piharakennuksen luonnos- ja tilasuunnitelma

Lahden ammattikorkeakoulu

Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuuri
Tutkintoon johtava aikuiskoulutus

Opinnäytetyö syksy 2012
Jaana Hautakorpi

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni tavoitteena oli aikaansaada luonnos- ja tilasuunnitelma piharakennuksesta, jonka toivottiin sisältävän viitteitä englantilaisesta Cottage Garden –tyylistä.

Hankin tietoa tutustumalla kirjallisiin ja sähköisiin lähteisiin puutarhataiteesta ja sen historiasta sekä Garden Cottage –tyylin tunnusmerkkeistä.

Lähtökohtana käytin osallistuvan suunnittelun metodologiaa, jossa lopukäyttäjää haastatellaan ja rakennuksen toimintojen luonnostelulla luotiin reunaehdot ja tavoitteet. Suunniteltavan rakennuksen historia ja ympäristö olivat myös tutkimuksen kohteena.

Työn luonne edustaa konsulttisuunnittelua ja lopputuotos on uniikki. Varsinainen suunnittelutyö eteni reunaehtojen, rajausten ja tausta-aineistosta kumpuavien elementtien sekä loogisen päättelyn avulla rakennettavan rakennuksen tilasuunnitelmaksi joka jatkojalostuu myöhemmin pääpiirustuksiksi ja rakennuslupahakemuksen liitteiksi. Suunnitelmaa tulevat käyttämään myös sisustusurakan tekijät.

Asiasanat: Puutarha, Piharakennus, Cottage Garden, Downshifting, Valueshifting, Arts & Crafts, Mökki

ABSTRACT

The objective of this graduation project was to create space and interior plans of a garden cottage. The end users hoped that in the design there would be hints of Cottage Garden style. At the same time the aim was to accomplish architectural draft plans for building permission process.

Research method used in this project was participatory design method. By interviewing the end user and by contemplating the functions the boundaries and aims were perceived. Also the property's history and environment were studied.

This graduation project represents consultative design work and the final design is unique. In the design process the research work was linked with logical deduction and the result was transformed into the final interior design work.

Keywords: Garden, Garden cottage, Cottage Garden, Downshifting, Valueshifting, Arts & Crafts, Hut

LÄHTÖKOHDAT

1. JOHDANTO

- 1.1 Aihe ja taustat
- 1.2 Tutkimusasetelma

2. TOIMEKSIANTO JA TOIMEKSIANTAJAT

- 2.1 Alustava toimeksianto
- 2.2 Toimeksiantajat

3. KOHDE

- 3.1 Kohteen esittely
- 3.2 Ympäristö ja miljöö
- 3.3 Kohteen vaiheista
- 3.4 Sisällytettävät elementit

VIITEKEHYS

4. PUUTARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

- 4.1 Puutarhanhoidon historiaa meillä ja muualla
- 4.2 Puutarhan funktioista
- 4.3 Puutarhakulttuuri tänään

5. PUUTARHAN MENTAALISESTA MERKITYKSESTÄ

- 5.1 Elämän kohtuullistaminen ja valittu vaatimattomuus
- 5.2 Stressaava arki ja hyvinvoinnin etsintä
- 5.3 Valueshifting ilmiönä

6. GARDEN COTTAGE

- 6.1 Käsite ja määrittely
- 6.2 Ilmiön vaiheista
- 6.3 Ilmiön paluu

SUUNNITTELUTEHTÄVÄ

7. TOIMEKSIANNON TÄSMENTYMINEN JA PIHARAKENNUKSEN FUNKTIOT

- 7.1 Tarvekartoitus
- 7.2 Piharakennuksen funktiot

8. TAVOITTEET

- 8.1 Toiminnalliset tavoitteet
- 8.2 Visuaaliset tavoitteet
- 8.3 Kustannustavoitteet
- 8.4 Ympäristötavoitteet
- 8.5 Muut tavoitteet
- 8.6 Suunnittelutyön lopullinen rajaus

SUUNNITTELUPROSESSI

9. SUUNNITTELUPROSESSI

- 9.1 Mitat
- 9.2 Valo ja aukotukset
- 9.3 Tilaohjelma
- 9.4 Tyyli ja tunnelma
- 9.5 Materiaalit ja pinnat
- 9.6 Sisustuksen kiinteät rakenteet
- 9.7 Valaistus
- 9.8 Irtokalusteet

10. LOPPUTULOS JA TILASUUNNITELMA

- 10.1 Lopulliset suunnitelmat
- 10.2 Jatkokehitys

11. ARVIOINTI JA PALAUTE

- 11.1 Tuotos
- 11.2 Prosessi
- 11.3 Palaute

LÄHTEET

LIITTEET

LÄHTÖKOHDAT

1.1 Aihe ja taustat

Olen jo pitkään ollut etäältä kiinnostunut puutarhanhoidosta. Puutarha merkitsee minulle jotain enemmän kuin pelkkää ulkotilaa. Olen selaillut siemenluetteloita ja katsellut kasvien kuvia, joita en tunnista, mutta ne näyttävät kiinnostavilta ja kauniilta. Olen jossain määrin seurannut aikakauslehdistä puutarhavinkkejä, tapoja muokata ulkotilaa sekä ulkokalusteiden trendejä. Puutarhurina olen noviisi ja tiedän kovin vähän. Tietoa kasvien kasvatuksesta minulla on vain kahden palstanviljelyksesän verran.

Kun eteeni avautui mahdollisuus osallistua piharakennuksen suunnitteluun ja samalla liittää se opintojeni päätyöksi tartuin tilaisuuteen innokkaana. Ymmärsin, että pihasuunnittelun osuus jäisi kohdallani heikoksi, mutta pystyisinkö tuomaan itse rakennukseen jotakin uutta.

1.2 Tutkimusasetelma

Tässä opinnäytetyössä tutkin mikä on Cottage Garden konsepti. Tietoa hankin tutustumalla kirjallisiin ja sähköisiin lähteisiin puutarhataiteesta ja sen historiasta sekä Garden Cottage –tyylin tunnusmerkkeistä. Työn tavoitteena on suunnitella piharakennus jossa yhdistyvät asiakkaan toiveet ja Cottage Garden -tunnelma.

Lähtökohtana käytetään osallistuvan suunnittelun metodia, jossa loppukäyttäjää haastatteleamalla ja rakennuksen toimintoja luonnostelemalla luodaan reunaehdot ja tavoitteet. Suunniteltavan rakennuksen historiaan ja ympäristöön tutustuminen sekä miljöökuvaus ovat myös tärkeitä rajoituksia.

Suunnittelutyö etenee reunaehtojen, rajausten ja taustaineistosta kumpuavien elementtien sekä loogisen päättelyn kautta lopulliseksi tilasuunnitelmaksi joka jatkojalostuu myöhemmin pääpiirustuksiksi ja rakennuslupahakemuksen liitteiksi.

LÄHTÖKOHDAT
REUNAEDOT

Kohde Paikka Toiminnot
Maailmankuva
Toimeksiantaja

COTTAGE IN THE GARDEN

VIITEKEHYS

Idea
Cottage Garden -konsepti Puutarhan merkitys
Puutarha toimintaympäristönä
Puutarhataiteen historiaa

2.1 Alustava toimeksianto

Toimeksiantona oli ideoita ja suunnitella puolilämmin piharakennus Mäntymäen tilalle Kaksikerran saareen Turkuun. Tilan nykyinen piharakennus on toiminut aiemmin kesähuoneena, mutta edellisen omistajan huonon ylläpidon seurauksena se on purkukuntoinen. Tilan nykyisin omistava pariskunta on asunut tilalla vasta vähän aikaa. Toiveena oli saada piharakennus joka olisi sovitettu päärakennuksen tyyliin.

2.2 Toimeksiantajat

Tulevan piharakennuksen käyttäjät ovat keski-ikää lähestyvä pariskunta. Mies on yrittäjä-osakas ja etätyöskentelee usein kotona. Nainen käy tilan ulkopuolella työssä, mutta hänelläkin on sivutoiminen yritys.

Pariskunta arvostaa laadukasta työtä, niukkuuden periaatteella "vähän, mutta hyvää". He tuntevat taideteollista historiaa ja haluavat nähdä piirteitä siitä myös omassa kodissaan.

Harrastuksia ovat puutarha, luonto ja sen antimet, kirjallisuus sekä englantilaiset murhamysteerit. Pariskunnan maailmankuva on ekologinen. Talotekniikassa haluttaisiin hyödyntää uusiutuvia energiamuotoja ja energiapihejä ratkaisuja. Kompostointi ja kierrätys kuuluvat perheen arkeen. He valitsevat ekologisia pesuaineita ja arvostavat tuotteiden pitkäikäisyyttä.

Kuva 1. PUU 2/2011
Kuva 2. PUU 2/2011
Kuva 3. www.tretorn.com
Kuva 4. www.lindaclifford.com
Kuva 5. Jaana Hautakorpi
Kuva 6. Jaana Hautakorpi
Kuva 7. www.william-morris.co.uk/

1. Puurakentaminen

3. Ulkoilma

2. Valo

6. Käsityö

4. Laatu

5. Hyötykasvit

7. Historian kerrostumat

Kuvat 1-3: Purettava nykyinen piharakennus

3. KOHDE

3.1 Kohteen esittely

Mäntymäen tila sijaitsee merellisessä Kaksikerran saarella, aivan Airiston tuntumassa. Tila sijaitsee Harjattulan kylässä, jossa toimivat myös Harjattula Golf sekä Paasikivi-opisto.

Mäntymäen tila on nykyisin pinta-alaltaan reilun hehtaarin kokoinen. Tilalla sijaitsevat päärakennuksen lisäksi sauna, lato, vaja ja tämän työn kohteena oleva purettava pihatupa. Tilaan kuuluvat lisäksi oma ranta- ja naapurien kanssa yhteinen laituri.

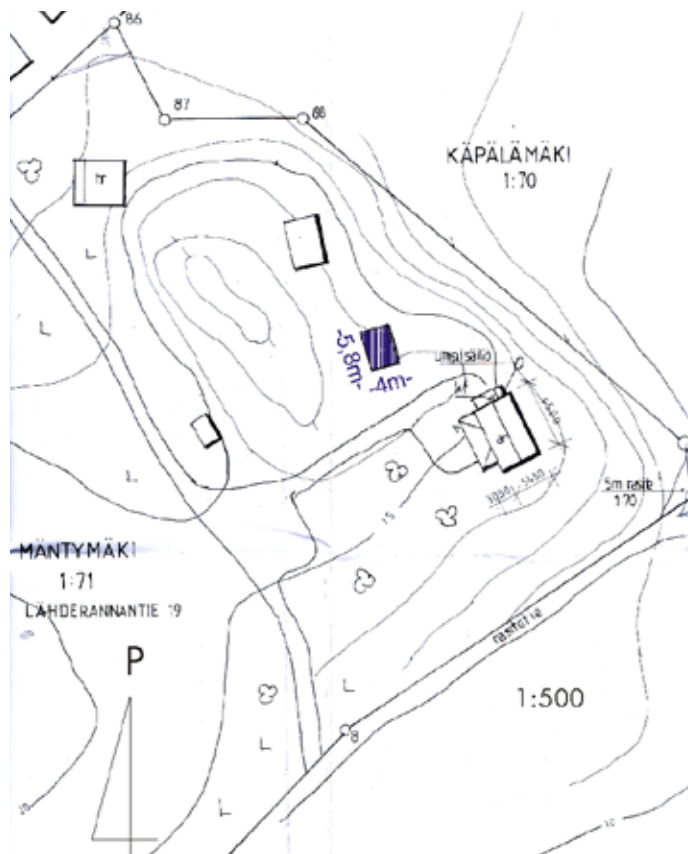
Kartta 1. Kohteen sijainti, kartalla

Kartta 2. Kohteen sijainti, ilmakekuva

Kartta 3. Kohteen sijainti, maastokartta

Rakennusoikeuslaskelma:
Rakennettava ala sallittu 5% tilan alasta (10940 m²),
eli yhteensä 547m²

Asuinrakennus	98 m ²
Sauna	36 m ²
Lato	38 m ²
Pihatupa	23 m ²
Veja	19 m ²
Yhteensä	214 m²

Alitusta sallittuun alaan 333 m²

Tilalle sallittu kerrosala 300 m²

Asuinrakennus	98 m ²
Sauna	36 m ²
Yhteensä	134 m²

Alitusta sallittuun alaan 166 m²

13

Piirros1: Vanha tonttikartta ja rakennusoikeuslaskelma

Kuvat 4-6: Purettavan piharakennuksen yksityiskohtia

3.2 Ympäristö ja miljöö

Mäntymäen tila on sekoitus maaseutu- ja saaristolaismiljöötä. Tila on saanut nimensä päärakennuksen vieressä kasvavasta kookkaasta männystä. Rakennukset on rakennettu maaston mukaisesti korkeimmille ja aurinkoisimmille paikoille ja ne sijaitsevat toisiinsa nähden väljästi. Rakennusten julkisivut on maalattu punamultamaalilla, joka päärakennuksessa on jossain vaiheessa muuttunut öljypohjaiseksi. Vuorilaudat ovat valkoiset.

Päärakennuksessa on viitteitä, että se olisi jossain vaiheessa ollut keltainen; keltainen maali näkyy pohjoisseinän keittiököneron sisällä. Keltaisen sävy julkisivussa alkuperäisvärinä ei ole kaukaa haettu, kun ajatellaan rakennuksen rakennusajankohtaa 1929, jolloin vallalla olivat vielä 20-luvun klassismi ja vaaleat värit. (Kaila s. 425) Näyttäisi siltä, että julkisivuverhous olisi uusittu ja maalattu vain osittain.

Tilasta puolet on metsää ja toinen puoli monta vaihetta nähnyt puutarha, jossa nurmikko ei oikein tunnu viihtyvän. Pihaa reunistavat kaakossa kriikunapuut. Keskivaiheilla kasvaa muutama omenapuu. Oletettavasti Anderssonien perhe on 1990-luvulla istuttanut pihassa nyt kasvavat koristekasvit, osa saattaa olla vanhempaakin perua. Penkissä, joka sijaitsee sisäänkäynnin edessä, kasvaa vanhoja pihaperennoja; keväällä mm. helmililja ja iris, kesällä palavarakkaus, jaloritarikannus ja pioni ja loppukesällä tarha-alpi ja harmaamalvikki. Pihassa aiotaan tulevaisuudessakin noudattaa perinneperenna –linjaa.

Pihasta on meren rantaan matkaa n. 200 metriä. Meri-ilma-asto vaikuttaa talvella lauhduttavasti ja kesällä raikastavasti.

Kuvat 7-9: Kuvia tontilta kesällä

3.3 Saaren ja kohteen vaiheista

Kaksikerran saari kuului Kaarinan kuntaan vuoteen 1936 saakka, jolloin saaresta muodostui itsenäinen kunta vuoteen 1968 saakka, jolloin se liitettiin Turkuun. Saaren elinkeinoista, maanviljelyksestä ja kalastuksesta, on tietoa jo keskiajalta. Kalastuksen vuoksi saarelaisia verotettiin korkeimman mukaan, joten lisäelinkeinoja hankittiin mm. kalkin poltolla ja tiilien valmistuksella. (Innamaa, s.49) Tiiliä käytettiin mm. Turun linnan ja Turun Tuomiokirkon rakentamisen eri vaiheissa. Vanhat elinkeinot näkyvät Kaksikerran vaakunassa. (Kuva 11.)

Saarella on historiallisesti kaksi merkittävää kartanoa, jotka kummatkin sijaitsevat lähellä kohdetta; Brinkhallin ja Harjattulan kartanot. Mäntymäen tilalta on matkaa Harjattulan kartanolle vajaa kilometri. Brinkhalliin on matkaa noin neljä kilometriä.

Kuva 11: Kaksikerran vaakuna

Harjattulan kartano

Harjattulan kantatilasta on merkintöjä jo 1500-luvulta lähtien kun kylät ja talot luetteloiitiin Kustaa Vaasan verouudistuksessa 1540. (Lappalainen s. 47) Harjattula oli Ruotsin vallan aikaan säteri- eli ratsutila ja myöhemmin talonpoikaisrustholli, joka oli vapautettu veroista.

Harjattulan miespiha koostui monista rakennuksista. Tilalla on ollut asuin- ja keittiörakennusten lisäksi mm. holvattu kellari, salainen huone eli käymälä ja panimo. Tilasta löytyy 1700-luvun puolivälistä merkintöjä mm. lasi-ikkunoista, seinäkellosta, ”ohransilmä-rällisistä” ikkunaverhoista kappoineen, Marienburgin tehtaan valmistamasta kulhosta sekä teekupeista ja viinilaseista. (Innamaa s.150-151) 1800-luvulla Harjattulassa oli kolme perheellistä renkiä ja he ovat saattaneet muodostaa mäkitupalais-asutusta. Tilastotietoa Kaksikerran mäkitupa-alueista on, mutta niiden tarkkaa sijaintia ei tiedetä. (Lappalainen s.66)

Harjattulan tilan nykyisen päärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Fritiof Strandell ja rakennus valmistui noin 1920. Harjattulassa oli 1950-luvulla Suomen suurin neilikkapuutarha, jossa oli enimmillään 14 kasvihuonetta. <http://www.kaksikertaseura.fi/> [viitattu 3.1.2012]

Brinkhallin kartano

Kun luonnontunne heräsi myös Suomessa Rokokoo-ajalla, Turun läänin maaherra J.G. Lillienberg kehotti vuodesta 1750 alkaen turkulaisia istuttamaan ”villejä ja hyödyttömiä” puita katuosuuksilleen. 1700-luvun lopulla Brinkhallin kartanon tilalla, toimi Turun Akatemian lääketieteen professori Gabriel Bonsdorff. Hänet aateloitiin myöhemmin ja hän sai etuliitteen von Bonsdorff. Brinkhallin kartano kuuluu Suomen Kulttuuriperinnön Säätiön kohteisiin.

Bonsdorff oli erityisen kiinnostunut arkkitehtuurista sekä puutarhanhoidosta. Brinkhallin tila sai hänen johdollaan uuden rakennuskannan joka mukaili uusklassillista tyyliä. Rakennusten edustalle tehtiin muotopuutarhan pohjoismainen muunnos. Lännen puolelle Bonsdorff rakennutti englantilaistyyllisen maisemapuutarhan ruutanalammikoineen.

Bonsdorff käytti Brinkhallin tilaa myös siemenviljelytarhana. Hänellä oli Turussa puutarha-alan yritys joka siemenmyynnin ohella valisti rahvasta viljelyn saloissa. (Ruoff 2001, 109-111) Bonsdorff kuului Suomen Kuninkaalliseen Talousseuraan jonka tehtävänä oli ”levittää hyödyllisiä tietoja taloudesta ja varsinkin elähyttää rahvasta suurempaan toimeen ja ahkeruuteen”. (Lounatvuori 2010, 10) Maisemapuutarha on nykyisin pahasti rappeutunut, mutta kartanon mailla kasvaa edelleen paljon vanhoja kulttuurikasveja.

Mäntymäen tila

Mäntymäen tilan vaiheista on hyvin vähän tietoa. Harjattulassa työskennelleet rengit ovat ehkä Mäntymäelläkin asustaneet mäkitupalaisina. Jossain vaiheessa tila on puhutiedon mukaan (Wall) ollut omenankasvatus-tila, josta on myöhemmin lohkottu ainakin läheiset tontit Käpälämäki ja Takala. Tiedettävästi nykyinen päärakennus on rakennettu vuonna 1929, jota on sittemmin laajennettu lämmitettävän verannan verran 1990-luvulla. Laajennuksen yhteydessä kesäkäytössä ollut rakennus muutettiin talviasuttavaksi.

3.4 Sisällytettävät elementit

Suunniteltavasta rakennuksesta haluttiin Cottage Garden -mökki, englantilaistyylinen vihermaja, josta olisi suora yhteys ympäröivään puutarhaan ja sen toimintoihin.

Vanhaa harmaakivisokkeliä haluttiin hyödyntää. Turun Museokeskuksen Sanna Kupilan tutkittua rakennuksen silmämääräisesti, päätettiin yrittää säilyttää ja kunnostaa vanhan piharakennuksen väliovi, jonka saranat ainakin ovat peräisin 1800-luvulta sekä ulko-oven heloitukset, joiden toivottiin näkyvän jossain muodossa.

Katolla ollut kukko-aiheinen tuuliviiri halutaan kunnostaa ja asentaa uuden rakennuksen katolle.
Purkuvaiheessa esiin tulevat seikat vaikuttavat mm. siihen, uusiokäytetäänkö rakennuksen hirret.
Ideoita on tullut mm. varsinaisen lasihuoneen runkomateriaalina käyttämisestä.

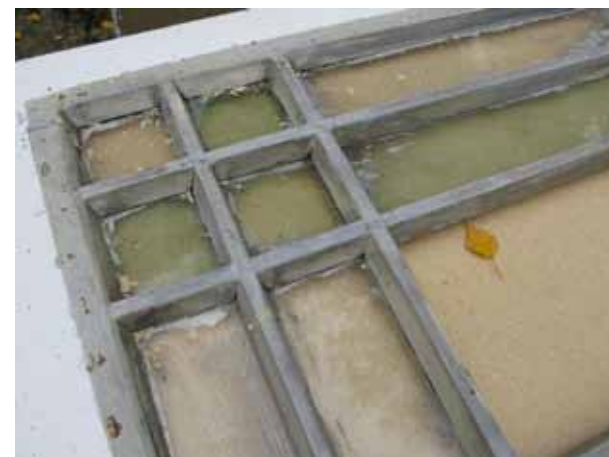
Kuva 12: Vanhat ovihelat

Kuva 13: Vanha tuuliviiri

Kuvat 14-15: Vanha sokkeli

Kuva 16 -18: Vanha väliovi

VIITEKEHYS

4. PUUTARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

4.1 Puutarhanhoidon historiaa meillä ja muualla

Puutarhan hoito on aina kuulunut inhimilliseen elämään. Varhaisimmista ihmiskulttuureista, sumereista lähtien, on löytynyt viitteitä siitä, että ihmiset ovat luoneet puutarhoja kasvattaakseen ravintoa, mutta myös muihin tarkoituksiin. Uskonnollisuutta ja estetiikan kaipuuta on lääkitty puutarhoissa. Jo sumerien ajalta ovat peräisin puutarhojen rakentamisen keinot joita nykyisinkin käytetään; tornit ja paviljongit, pengerrykset ja terassit, näköalat ja lammikot sekä vesiaiheet.
(LIITE1. Puutarhataiteen historiaa)

Puutarhojen uskonnolliset käyttötavat vaikuttivat ilmeisesti siihen, että puutarhanhoidossa uranuurtajia ovat olleet luostarit, puutarhataiteen sanotaan kehittyneen niissä. Luostarien kautta levisivät kasvit ja niiden hoitotavat sekä kasvien erilaiset lääkinälliset käyttötavat. Euroopassa puutarhataide noudattelee samoja aikakausia tyylihistorian kanssa. Puutarhoihin ovat vaikuttaneet aatevirtausten lisäksi arkkitehtuuri ja muodit. Renessanssijalla hovit muodostuivat tärkeiksi tyylien edistäjiksi, myös Suomessa.

Puutarhatoiminta oli Suomessa renessanssijalla rajoittunut lähinnä Turun seudulle, Uudellemaalle ja ehkä Viipuriin. Keski-ikäistä Turun Linnaa uudistettiin Vaasojen ajalla uusien virtausten mukaiseksi. Rakentajat tulivat lähinnä Hollannista ja Saksasta ja he toivat mukanaan vaikutteita myös puutarhoihin. Pohjoismaiden renessanssipuutarha koostui kahdesta osasta: yrttitarhasta, johon kuului myös keittiöpuutarha, kukkatarha sekä usein myös ruusutarha sekä hedelmätarhasta. Myös humalatarha ja eläintarha olivat tavallisia puutarhaan liittyviä ratkaisuja.

Turun Linnan edustalla oleva Ruissalon saari toimi Juhana Herttuan metsästyspuistona 1560-luvulla. Puistossa on kirjanpilotietojen mukaan käyskennelleet mm. kauriit ja kameli. Pidän mahdollisena, että Euroopassa ja erityisesti Iso-Britanniassa tällaisista metsästyspuistoista on alkanut nykyinen ns. englantilainen maisemapuutarha –tyyli.

Juhana Herttuan puutarhahankkeiden on katsottu säteilleen lähiseudun aatelinnoihin ja kartanoihin. Suomessa puutarhataiteen kehitystä jarrutti pitkään ammattiväen puute ja puutarhat jäivätkin enimmäkseen ryyti- ja hedelmätarhoiksi.

Suomessa edellytykset varsinaiselle puutarhataiteelle alkoivat muodostua vasta 1700 –luvun puolivälissä. Turussa toimineet kasvitieteilijä Pehr Kalm ja luonnontutkija Pehr Adrian Gadd toimivat kiitettävästi puutarhojen hyväksi. Turun Akatemian kasvitieteellinen puutarha perustettiin 1748.
(Sinisalo 223-234,244)

4.2 Puutarhan funktioista

Puutarhat ovat olleet monien tarpeiden näyttämönä kautta ihmisen historian. Niitä on käytetty jumalien palvontapaikkoina, virkistymiseen ja seurusteluun, hiljentymiseen ja mietiskelyyn, viljelyn lisäksi. Kiinalainen sanonta ”mikään ei ole tärkeämpää kuin puutarhan hoito ja sekään ei ole kovin tärkeää” kuvastaa hyvin puutarhan välineellistä arvoa ihmisen tärkeimpien tunteiden ilmituojana.

Puutarhoissa on ravittu sekä kehoa että mieltä.

4.3 Puutarhakulttuuri tänään

Tampereen asuntomessut 2012 tuntuivat tarjoavan kiinnostavan kohteen tutkia millaisia unelmia ihmisillä on tällä hetkellä puutarhoista ja pihoista. Asuntomessujen kotisivulla Tampereen Vuoreksen aluetaimainostettiin seuraavasti
” Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa yhdistyy pikkukaupunki-
maisuu, laadukas arkkitehtuuri, luonnonläheisyys, ekologisuus,
huipputekniikka ja luovuus. ”

Tampereen messut olivat ensimmäiset asuntomessut, joissa kohteista julkaistiin myös pihasuunnitelmat. Tämä jos mikä kertoo kasvaneesta kiinnostuksesta pihoja ja puutarhoja kohtaan.

Asuinkorttelissa sijaitsi palsta-alue, josta asukkaat voivat vuokrata hyötykasviviljelyyn maa-alaa. Asuintilat laajenivat melkein kaikissa kohteissa lasilla eristetyiksi ulkoterasseiksi. Uutuutena olivat liukulasiset elementit seinissä. Sisätiloissa oli mietitty jälleen viherhuoneita ja vihreitä kasvillisuuteen liittyviä detaljeja mm. istutuksia ja viherseinä. Puutarhoissa oli käsin tehtyjä elementtejä Garden Cottage-henkeen, jopa zeniläistä luonnontunnetta. Polkuja ja pikku nurkkauksia. Piharakennukset ovat palaamassa.

5. PUUTARHAN MENTAALISESTA MERKITYKSESTÄ

5.1 Elämän kohtuullistaminen ja valittu vaatimattomuus

Nykyajan kaupungistuminen ja kuluttamiskeskeisyys on vieraannuttanut ihmiset luonnosta ja sen rytmistä. Katetut käyttävät ja ostoskeskukset kadottavat kaupungeista vuodenaajat, jotka menevät huomaamatta ohi jossain taustalla. Jatkuva kiire ja vaatimukset työelämässä sekä myös yksityiselämässä ovat aiheuttaneet elämän mielekkyyden katoamisen. Kaikki etsivät hyvää oloa lehtien myyntiartikkeleita noudattamalla, mutta se ei vain kaikista lupauksista huolimatta tunnu löytyvän.

Arto A. Salonen on väitöstutkimuksessaan löytänyt ihmisen arvoihin ja tarpeisiin perustuvista teoreettisista jäsentelyistä yhteisen piirteen, joka perustuu Aristoteleen ajattelun mukaiseen logiikkaan; vapaus aineellisen hyvän tavoittelusta on onnellisen elämän ja omien kykyjen kehittämisen edellytys. (Salonen, s. 136)

Salonen tutki kestävästä kehitystä globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnan haasteena. Tutkimuksessa ilmeni, että kestävä kehityksen mukaiseen yhteiskuntaan siirtymisessä keskeistä on omistamisen merkityksen väheneminen. Ns. downshifting on elämäntapalehdistöstä jo tutuksi tullut termi, joka tarkoittaa materiaalisista elämäntavoista henkisiin elämäntapoihin siirtymistä. Jo tuttuja ovat tarinat uraohjuksista, jotka ottavat ja hyppäävät pois oravanpyörästä, enemmän kuitenkin vielä kuriosteettina kuin todellisenä vaihtoehtona.

Nykyihminen tiedostaa ja arvostaa kestävä kehityksen periaatteita, mutta Salosen tutkimuksenkin mukaan kiulu ihmisen arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen välillä voi olla hyvinkin suuri. Suurimmiksi esteiksi kestävä kehitykselle tutkimus löysi ihmisten arjessa kiireen ja materialistisen ajatusmaailman. Usein näennäinen kiire on kuitenkin seurausta omasta tahdosta riippumattomien toiveiden täyttämisestä. Ihmiset yrittävät suorittaa elämäänsä lehdissä ja sosiaalisessa piirissä arvotettujen hyvän elämän perusteiden mukaan kuluttamalla vaikka totuus löytyisi lähempääkin. Tämä selvisi osittain myös Salosen tutkimuksesta (Salonen s.217) Eettiset ja elämänlaadun valinnat tuntuvat olevan edelleen vain harvojen vallassa toteuttaa. Downshiftaus onkin tietyn elintason saavuttaneen ihmisryhmän valinta tilanteessa, jossa kuluttamisen kautta ei ole saavutettu onnellisuutta ja hyvinvointia. (mt. 137)

5.2 Stressaava arki ja hyvinvoinnin etsintä

Alexander von Schöenbergin kirjoittaa teoksessaan Tyylikkään köyhäilyn taito, että kapitalismiin perustuvan maailmankuvan mukaisesti ihmisen on ja on ollut suorastaan pakko kuluttaa, sillä se on näkyvä merkki ahkeruudesta. Aineellinen ylenpalttisuus oli pitkään suorastaan porvarillisen säädylisyyden ja kunnian mitta. Nykyisin, etenkin Euroopassa, todellinen luksus on pikemminkin kapinaa kulutuspakkoa vastaan, sillä kuluttaminen ei helpota vaan oikeastaan rasittaa elämäämme. (von Schöenberg s. 158)

Kulutusyhteiskunnassa kuluttajat pettyvät väkisin. Tarpeet eivät tule koskaan tyydytetyiksi, mikäli omaa elämäänsä vertaa muiden elämään. Yhä hienovaraisemmalla aivopesulla liikemaailma on yrittänyt iskostaa päähämme, että onnea voi ostaa. Vähitellen se alkaa osoittautua hämähäiseksi. Hyvinvointi- ja hemmottelutarjoksilla teollisuus yrittää saada meitä unohtamaan sen, mitä ei enää voi kieltää; tarvitsemme ylellisyydelle ja hyvinvoinnille uuden käsitteen.

Hyvinvointi ei ole riippuvainen rahan tai tavaran haalimisesta, vaan hyvinvointiin voi päästä oikealla asenteella. (von Schöenberg s.23) Sitä, mikä tuottaa todella nautintoa, ei voi ostaa rahalla. Von Schöenberg lainaa Carl Laszlon Aufruf zum Luxus:ta (Kehotus ylellisyyteen) vuodelta 1960 *”luksus tarkoittaa sitä, että omistaa sen mitä haluaa omistaa ja luopuu kaikesta, mitä pitäisi omistaa”*. mt.199

Nykyajan ylellisyys on jotain sellaista, mitä eivät mitkään vakuutukset voi korvata; kuuman kesäpäivän uintiretki, oman puutarhan kasvun seuraaminen ja sen sadosta nauttiminen, tapaaminen hyvän ystävän kanssa, sisäinen hyvä olo.

Salosen mukaan ihminen, jonka eettinen huolenpidon piiri ulottuu etäälle ja kattaa paitsi inhimillisen, myös ei-inhimillisen todellisuuden, on planetaarista vastuuta kantava kestävä kehityksen edelläkävijä. (Salonen s. 254)

5.2 Value shifting ilmiönä

Viime vuosituhannen viimeisellä vuosikymmenellä perustettiin yltäkylläisyyden yhteiskuntaa vastustava liike. Tämä vastarinta alkoi Yhdysvalloissa kirjoilla Clutter's Last Stand 1984 ja Voluntary Simplicity 1989. Viimeistään Naomi Kleinin No Logo teki globaalien konsernien vastustamisesta avantgardismin merkin. (Von Schönburg s.158) Kalle Lasnin Adbusters ja antimainokset pilkkaavat mainontaa itseään sekä yltiökulutusta. (Kuva 19)

Yltäkylläisyydestä luopuminen ei ole Von Schönburgin mukaan mitään todella uutta. Tällainen reaktio on hänen mielestään tunnusomaista jokaisen hyvinvointikauden lopulle. Antiikin loppuvaiheessa sillä oli etupäässä esteettisiä syitä, keskiajalla uskonnollisia ja teollisen vallankumouksen huipulla Englannissa kulutuskeskeisyys herätti kiusallisia tunteita ja vastustajia olivat mm. John Ruskin ja William Morris (Arts & Crafts -liike). John Ruskin syytti 1800-luvulla maanmiehiään siitä, että nämä menettivät taloudellista menestystä tavoitellessaan käsityksen elämän olennaisista asioista "ei ole muuta rikkautta kuin elämä itse loputtomine rakkauden, ilon ja ihailun mahdollisuuksineen" Nykyään tilanne on toinen. Ensimmäistä kertaa siinä, kääntääkö selkensä kulutuskeskeisyydelle vai ei, kyse ei ole hyveestä tai moraalista. – Meillä ei ole muuta mahdollisuutta kuin rajoittaa kulutusta. (mt s.161)

Hyvän ja ihmisarvoisen elämän määrittelyjä on tehty ja tehdään. Werner Sombart Liebe kirjassaan Luxus und Kapitalismus (1922) esittää ajatuksen että ylellisyyttä on kaikki se kulutus, joka ylittää välttämättömän. Adam Smith, taloustieteilijä ja moraalifilosofi valistuksen ajalta, jota edelleen luetaan, on esittänyt seuraavaa:

Kuva 19: Adbusters antimainos

"Elintärkeillä tavaroilla en ymmärrä ainoastaan niitä, jotka ovat välttämättömiä hengen ylläpitämiseen, vaan myös niitä, joita ilman ketään kunnioitettavaa ihmistä, ei edes alimmasta yhteiskuntaluokasta, voi vaatia tulemaan toimeen maan tavat huomioon ottaen". (Von Schönburg s.196) Kuka todella määrittää millainen on hyvä elämä ja mitä siihen pitää kuulua? Kuka todella on köyhä?

Downshifting:stä seuraava siirto tuntuu olevankin value-shifting:iin. Se tosiasia, että on hyödykkeitä, joiden omistaminen viestittää tietystä sosiaalisesta asemasta, ei tule muuttumaan; onhan ihminen sosiaalinen eläin. Jokainen ihminen tarvitsee tunnususta. Von Schönburgin mielestä olisi harhaa luulla, että statusajattelusta voisi vapautua kokonaan. Ilman kulutusta työpaikat vähenisivät. Suuntaamalla määräajattelun laatuajatteluun, kestävyuteen, korjattavuuteen ja kierrätettävyyteen voidaan kulluttaminenkin saada kestävä kehityksen uralle. Erilaiset, omasta itsestä lähtevät valinnat elämässä ja elämäntyyloissä luovat parempaa elämänhallintaa. Uudenlaiset vaihtoehdot kuluttamiseen luovat uusia työmahdollisuuksia pien- ja lähituottajille sekä käsityöläisille. Ilahduttavaa on, että arvostusta ja tunnustusta tuovat asiat muuttuvat ajan kuluessa. (mt s.197)

Helsingin Sanomissa oli kirjoitus hitaista harrastuksista. (Hitaat harrastukset houkuttelevat 5.2.2012) Perinteiset hitaat harrastukset, käden taidot, kiinnostavat taas ihmisiä. Ilmiötä kutsutaan kotoiluksi, joka ilmenee mm. käsitöinä, puutarhan hoitamisena ja sienestämisenä. Inge Pihljerta Helsingin Suomenkielisestä työväenopistosta kuvaa että "ihmiset ovat onnellisia, kun oppivat tekemään jotain uutta tai saavat aikaan jotain konkreettista." "Alkaa näyttää siltä, että vastapainoksi haetaan hitautta ja pitkäjänteisyyttä" käsityönopeuttaja Kirsi Kostamo kertoo. Juttu kuvastaa hyvin sitä onnellisuuteen pyrkimistä, jota ei rahalla saa. Omalla työllä ja vaivalla valmistetut esineet ja asiat ovat osa omaa tarinaa, joita hellyydellä vaalitaan. Näille tarinoille puutarha on oivallinen näyttämö.

6. GARDEN COTTAGE

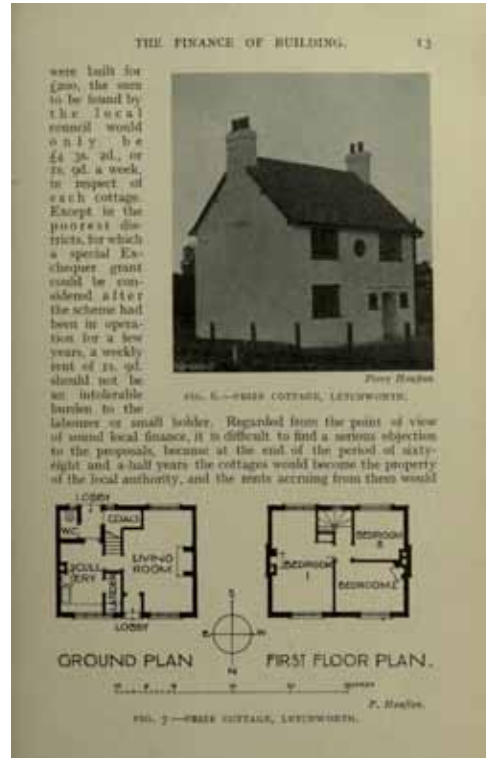
6.1 Käsité ja määrittely

Henry Flowers määrittää Country Cottage Gardenin seuraavasti ”Cottage Garden puutarhassa kasvatetaan kukkia, kasviksia tai pieniä kasveja vaatimattoman asumuksen ympärillä.” (Aggie Horticulture [viitattu 18.9.2011])

Pääelementti Cottage Garden tyyliässä Flowersin mukaan on rakennus, mökki tai maja joka on keskipiste suunnittelulle. Rakennuksen tyyli, koko, materiaalit ja historia muodostavat pohjan puutarhalle josta muodostetaan yhtenäinen kokonaisuus. Muut rakennelmat tukevat päärakennusta. Aitaukset, erityisesti puurakenteiset, yhdistetään Cottage Garden tyyliin. Myös portit ovat tärkeä elementti. Kaaret, säleiköt ja lehtimajat korostavat mm. sisäänkäyntejä, portteja ja oleskelualueita. Kaikissa valinnoissa noudatetaan sommittelun oppeja harmonian ja yhtenäisyyden saavuttamiseksi. Kaikilla elementeillä on tarkoitus ja tarkkaan mietitty sijainti, vaikka lopputulos saattaakin olla huoleton ja luonnollinen.

Cottage Gardenissa luodaan aina kiintopiste, jota silmä seuraa. Rytmä ja viiva sovitetaan rakennuskantaan kasvivalinnoin ottaen huomioon niiden värit ja muodot. Myös puutarhan kulkureitit suhteutetaan rakennuksen ja pihan kokoon. Cottage Gardenit ovat usein pieniä ja intiimejä, joten kapeita käytäviä suositaan. Käytävien pintamateriaali noudattaa myös rakennuksen tunnelmaa ja tyyliä. Keskenään erilaisia vaikutelmia aikaansaadaan luomalla pieniä tilavaikutelmia ja sopukoita, jotka ripotellaan reittien varsille, varsinkin silloin, jos puutarhan koko antaa myöden. Cottage Garden -ideologiassa toteutuu näin eräänlainen huone-ajatus.

Kasvi- ja kukkapenkit ovat monimuotoisia ja runsaslajisia. Kasvit tukevat ja edesauttavat toisiaan kasvussa luonnonmukaisesti, esimerkkeinä tuholaishyönteisten karkottajakasvit, varjostus jne. Nurmialuetta tai -alueita käytetään istutusten vastakohtana ja rauhoittavana taustaelementtinä. Nurmella on tilaa leikeille ja harrasteille, kuten Englannissa on aina ollut.

Kuva 20: *The Country Life Book of Cottages*
Letchworth tyyppi-mökki

6.2 Ilmiön vaiheista

John Farmerin mukaan Cottage –liikkeen alku olisi ollut 1600-luvun lopulla alkanut ”The Noble Savage” keskustelu jalon ja villin ihmisen kaipuusta luontoon. Keskustelua käytiin 1700-luvulla valistusfilosofi Rousseauin johdolla. Arkkitehtuurin kentällä keskusteltiin siitä, millainen oli primitiivinen, alkuperäinen ihmisasumus. (Farmer s.29) Varakkaiden puutarhoissa keskusteluun otettiin osaa rakentamalla grottoja, eräänlaisia tyylieltyjä luola-aiheita, jotka oli somistettu mm. patsain.

1700- ja 1800-lukujen vaihteen maalaustaiteen pittoreski tyyli siirtyi puutarhoihin ja grottojen lisäksi alettiin rakentaa kulissimökkejä, jotka eivät olleet tarkoitettuja asuinkäyttöön. Mökkien ainoa funktio oli luoda maalauksellisia näkymiä ja sisätilat olivatkin useimmiten mahdottomia. (mt. s.30)

Maanviljelyn kehittyminen ja puutarhanhoidon laajeneminen hyötykasveihin ja kasvinjalostukseen muutti ajattelun painopistettä. Maanomistajat alkoivat ottaa huomioon alustalaistensa asuinolot ja mökkejä alettiin rakentaa heidän asumiskäyttöön. Toki edelleen jatkettiin pittoreskien näkymien luomista, mutta kuvaan tulivat elävät ja työtätekevät ihmiset. (mt. s.34) Näitä roolileikkejä toistettiin ja leikittiin ylhäisönkin parissa mm. Ranskassa. (ks. Liite1)

1800-luvun mittaan puutarhataide kehittyi yhä yhteiskunnallisempaan suuntaan. Keskiluokan nousu ja Ranskan vallankumous aikaansivat sen, että ajatukset kääntyivät alempien luokkien ongelmiin. Pienten kylien teollistuminen ja paremman asumisen ideologia nostivat keskiöön kansan asumukset ns. ”Folk building” –rakennukset. Kansallisromantiikka ja sukujuurten etsiminen alkoivat nostaa päätään.Vuosisadan lopulla Englannissa valistuneet alkoivat keskustella Ebenezer Howardin luomasta Garden City -ajatuksesta, joka palvelisi yhteiskuntaa tervehdyttävästi.

Kuva 21: Letchworth'n asemapiirros

Kuva 22: Taidemaalari Carl Larssonin ja hänen vaimonsa Karinin ruokasali

Arts & Crafts –liikkeessä vaikuttanut Ruskin otti osaa Garden City -keskusteluun visioimalla kauniista puutarhojen ja hedelmätarhojen vyöhykkeistä rakennusten ympärillä, jotta muutamankin minuutin kävelyllä täydellisen raikas ilma ja ruoho sekä näkyvät horisonttiin olisivat jokaisen tavoitettavissa. (Todd, s.25) Ajatukset saivat näkyvän muodon Hertfordshiren Letchworthissa, josta tuli Englannin ensimmäinen puutarhakaupunki 1903, joka sai 1900-luvun alkukymmenellä monta seuraajaa. 1910 valmistuivat mallitalot Lontoon Gidea Parkiin, joissa jopa kalustus ja tekstiilit olivat hengen mukaan suunniteltuja ja ne valmistettiin Healsissa sekä Deutsche Werkstättessä. 1913 Lawrence Weaver julkaisi teoksen *The Country Life Book of Cottages* (costing from £150 to £600) jonka pyrkimys oli olla eräänlainen ideakirja mökeille jotka olisivat ns. tavallisten ihmisten saavutettavissa, eräänlaisia True Cottages –tyyppejä. Kirja esitteli rakennettuja mökkejä valokuvien sekä pohjapiirroksin kokonaishintatietoineen.

Farmer pitää Arts & Crafts -liikettä uudenlaisen Cottage Living –tyylin ja liikkeen esiintuojana. Vanhat tomuiset ja pimeät majat muutettiin raikkaiksi, ihmisen mittakaavaa ja hyvinvointia toteuttavaksi asumismuodoksi. (Farmer s. 39) Pohjoismaissa Arts & Crafts -aate sai kokonaisvaltaista kannatusta, mm. Ruotsissa Carl Larsson on kuvannut töissään omaa perhettään ja kotimiljöönä idyllisyyttä. Farmer lainaa Oliver Goldsmithin ajatusta ”Jo sellaisen liikkeen olemassaolo todistaa, että ihmisellä on kaipuu paeta keinotekoisuutta, luopua maailmasta jossa vauraus kasaantuu ja ihmisyyys rappeutuu” (Farmer s.40) Näin 2000-luvulla ajatus tuntuu jälleen erityisen ajankohtaiselta.

Cottage Garden –tyylin äitinä on pidetty, Arts & Crafts liikkeeseen kuulunutta puutarhasuunnittelijaa Gertrud Jekylliä. Hänen tyylinsä perustui värien ja väriyhdistelmien merkitykseen tunnelmien luojina. Toisiaan lähellä olevat vaaleat sävyt loivat ilmavuutta ja harmoniaa. Voimakkaat sävyt antoivat mielikuvia voimasta ja energisyydestä. Hän käytti samoihin aikoihin kukkivia kasveja istuttaen ne lähemmäksi. Kukintojen muotoon hän kiinnitti erittäin paljon huomiota ja niiden ryhmittelyllä hän loi jännitteitä. Kohopenkkejä ja niitä rajaavat kulkureittejä Jekyll käytti rytmittämään pientäkin pihaa, aikaansaaden eräänlaisia tila- ja tunnelmakokemuksia. Jekyll suosi pitkiä ja kapeita aaltomaisia raitoja istutusvyöhykkeissään. Tähän oli käytännön syy, näin saatiin peitettyä kukintansa jo päättäneet kasvit. (Suomela [viitattu 18.9.2011])

www.gertrudjekyllgarden.co.uk

www.gertrudjekyllgarden.co.uk

www.gertrudjekyllgarden.co.uk

6.3 Ilmiön paluu

Englantilainen kirjailija Frank Ronan pohtii kolumnissaan Cottage Garden –myyttiä Englannissa (Gardens Illustrated 176). Hän on kiusaantunut siitä, että mikä tahansa kirja, jossa vilahtaa sana Cottage, myy hyvin. Hän itse muistelee että aidot garden cottaget olivat niitä puutarhoja ja pihvoja joissa köyhät perheet kasvattivat kasviksia ruokkiakseen itsensä. Nämä Cottage Gardenit olivat rentoja paikkoja ilman sääntöjä, niitä ei tehty selaillemalla muodikkaita katalogeja. Ne puutarhat olivat köyhyyden ja tarpeen puutarhoja.

Viime vuosina myös Suomeen saapunut trendi englantilais-tyylistä ”mökki”-pihasta on saanut jalansijaa suomalaisessa lehdistössä sekä puutarhakirjallisuudessa. Myös siirtolapuutarha-aate ja palstaviljely ovat nostaneet päätään. Kaupunkiviljely jättömailla ja rakennusten katoilla on uusin näkyvä, urbaani, ilmiö. Olen pohtinut mistä nykykiinnostus niitä kohtaan kumpuaa. Ensimmäinen ja ehkä suurin mieleeni tuleva tekijä on mittakaava. Cottage Garden –pihat ja miljööt ovat pieniä tai pienehköjä, joten työn määrä pihossa ei kasva kiireiselle nykyihmiselle liian suureksi. Myös kaavoitus ja tonttimaan kalleus ovat aikaansaaneet pihojen pienenemisen. Kiinnostus lähiruokaan ja itse tekemiseen ovat olleet kasvavia trendejä. Myös halu hidastaa elämäntahtia ja mielen rauhoittaminen tuntuvat olevan ilmiön takana. Monella ihmisellä on myös, edelleen, se tarve tuntea multaa kynsiensä alla.

Kuvat 23-25: Manor House, Gertrude Jekyll

[/en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage](https://en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage)

Kuva 26 : Anne Hathawayn talo Warwickshire, Englanti

SUUNNITTELUTEHTÄVÄ

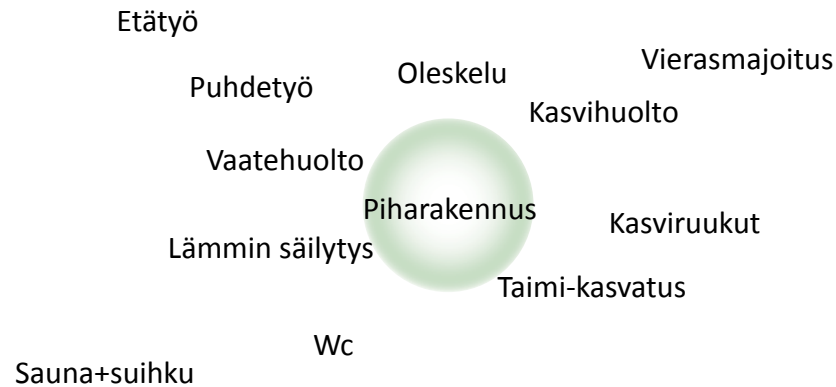
7. TOIMEKSIANNON TÄSMENTYMINEN JA PIHARAKENNUKSEN FUNKTIOT

7.1 Tarvekartoitus

Tarvekartoitus aloitettiin niin, että kaikki toiveet, mitä tilasta oli, kirjattiin ylös ilman minkäänlaista kritiikkiä.

Toiveita oli talviaikaan käytettävästä sähkösaunasta ja suihkusta, etätyöskentelypisteen laajentamisesta varsinaiseksi työtilaksi, jopa pienellä neuvottelutilalla. Suurin tarve oli kuitenkin saada päärakennuksen ahdas märkätila vapaaksi pyykinpesukoneesta ja kuivausrummusta. Toinen erityisen suuri tarve oli lämpimän varastotilan saaminen. Nykyisessä päärakennuksessa on pieni ullakkotila joka ei ole riittävä ja paras mahdollinen mm. vaatesäilytykseen.

Alla oleva kaavio esittää kerätyt toiveet järjesteltynä. Tärkeimmiksi nousseet tarpeet ovat lähimpänä piharakennuksen symbolia ja toisarvoiset kauempana, mitä kauempana sen pienempi tarve.

Kaavio 2. Tarvekartoitus

Kaaviossa olevat sauna sekä suihku muuttuivat pian hyläytyiksi toiveiksi tilan pienuuden vuoksi. Tontilla sijaitsevaa hirsisaunaa aiotaan ehostaa ja se soveltuu ympärivuotiseen käyttöön. Etätyö ja vierasmajoitus sijaitsevat tässä kaavion puolivälissä, sillä niiden tarve on satunnaista ja näin ollen eivät suoranaisia lähtökohtia suunnittelulle. Vierasmajoituksen katsottiin olevan hyvin satunnaista ja ratkaisuksi toivottiin tilaa, johon mahtuisivat jonkinlaiset taittopatjat sekä niiden säilytystila. Lähistöllä sijaitseva Harjattulan Kartano tarjoaa myös majoituspalveluja ja sieltä on mahdollista varata huoneita etenkin kesäkaudella edulliseen hintaan.

Tilaohjelman ohjenuoraksi muodostuivat pohdinnan jälkeen vaatehuolto, lämmin säilytystila ja kasvien sekä puutarhan hoito. Tilaan haluttiin jonkinlainen puuliesi lämmönlähteeksi sekä mahdollisia ruuanlaittotarpeita varten. Wc haluttiin pitää optiona, mikäli sille jäisi tilaa. Kiinteistölle haluttiin vesikäymälän lisäksi kompostoiva bio-käymälä kasvimaan ja -huoneen mullantuottoa varten. Tontilla sijaitsee pieni, vanha huussi-rakennus, joka on myös mahdollista ottaa käyttöön pienen korjauksen jälkeen.

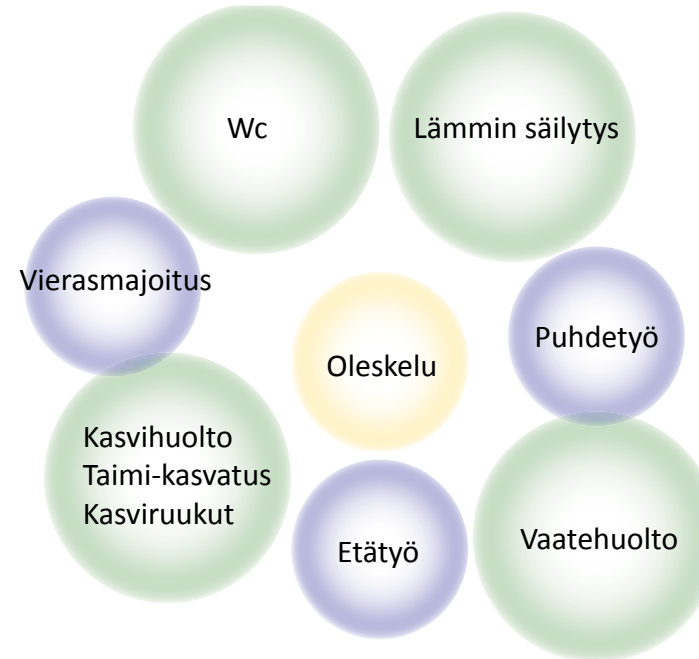
7.2 Rakennuksen funktiot

Vaatehuollon tarpeet käsittävät pyykinpesukoneen ja kuivausrummun käytön. Vesipisteen pesualtaan toivottiin olevan hieman tavallista suurempi mahdollista pyykin käsinpesua varten. Pyykinpesukone aiotaan kytkeä kylmävesilinjaan, joten lämpimän veden tarve on aika pieniä. Myös tilaa taitettavalle kuivaustelineelle tarvitaan. Lämminvesivaraajan koko ei tässä tapauksessa välttämättä muodostu ongelmaksi. Lämpimän veden tuottoon harkitaan uusiutuvia energian lähteitä ja niiden tekniikoita. Ideaali olisi, että rakennus olisi mahdollisimman omavarainen hyödyntämällä esimerkiksi puu- ja aurinkoenergiaa.

Säilytystilan tarve kartoitettiin selvittämällä nykyinen tilanne. Toiveena oli henkarivaatteiden säilytykseen noin kaksi metriä tankotilaa. Hyllytilaa toivottiin olevan muutaman kaapin verran. Piharakennuksessa aiotaan säilyttää pääasiassa kausivaatteita mm. päällysvaatteita sekä ”jäähyllyä” olevia vaatteita, jota ei haluta heittää pois. Tilaa sekalaisen tavaran säilytyslaatikoille haluttiin myös. Tällaisia ovat mm. kenkälaatikot, makuupussit ja muut retkeilyvarusteet.

Puutarhanhoito oli hieman epämääräisempi toive. Pääasiaksi nousi ns. istutuspöydän tarve ja säilytystila pienille puutarhatyövälineille ja muulle pienemmälle säilytykselle mm. siemenet, idätys, kirjat, pienet ruukut. Valoisaa tilaa ja tasoja toivottiin kevään taimien kasvatusta varten. Varsinaista erillistä vesipistettä istutuspöytä ei katsottu aiheelliseksi.

Oleskeluun liittyviä toiveita olivat jo aiemmin mainittu satunnainen vierasmajoitus sekä kevyt ruuanlaitto; kahvin keitto ja ruuan lämmitys. Pihagrilli ja terassi kesäkalusteineen sijaitsevat piharakennuksen tuntumassa, joten piharakennusta tultaneen käyttämään myös pihalla tapahtuvan grillauksen aputilana. Kun oikein kyseltiin, myös toive sadepäivien suojaisasta pihasopesta tuli esiin. Jonkinlainen pöytä- tai nojatuoli –ryhmä soveltuisivat oleskelun tarpeisiin.

Kaavio 3. Piharakennuksen funktiot

Kaaviossa todennäköisimmät ja vahvimmat funktiot on merkitty vihreällä kookkaalla pallolla. Satunnaiset funktiot kuvataan sinisellä, pienellä pallolla.

8. TAVOITTEET

8.1 Toiminnalliset tavoitteet

Piharakennuksen toiminnalliset tavoitteet selvisivät tarvekartoituksessa. Piharakennuksen toimiminen eräänlaisena monitoimitilana raamittaa tilaohjelmaa kolmeen painopisteeseen: kodinhoito, säilytys ja puutarha.

Rakennuksen ollessa pienikokoinen, liiallista kalustusta tulee välttää. Jonkinlaiset taittavat ja/tai helposti siirreltävät irtokalusteratkaisut olisivat varmasti paikallaan. Kiintokalustuksen osalta lattiakaappeja tulee hyvin vähän, sillä työtason alle sijoitettavat kodinkoneet vievät tilan niiltä. Yläkaappeja säilytystä varten tarvitaan em. puutteen korvaamiseksi. Kaikenlaiset seinäsäilytysmahdollisuudet toisivat käytännöllisyyttä. Myös penkkisohva-ajatus on tullut esiin vaihtoehtona. Siitä saisi yhden lisävuoteen, sen sisällä olisi säilytystilaa ja siitä saisi lisää istumapaikkoja tarvittaessa. Penkkisohvaa voisi myös käyttää mm. taimikasvatukseen.

Parviratkaisu voisi toimia mahdollisesti makuutilakäytössä sekä säilytystilana. Haastetta tulee olemaan siirtymisessä sinne. Portaat ovat poissuljettu mahdollisuus, sillä tilaa on vähän.

Istutuspyödyän funktioita pitää tutkia ja ottaa huomioon toiminnan vaatimat reunaehdot: lokerot, laatikot, hyllyt, koukut sekä pinnan käsittelyt ja tason materiaali. Wc:n sijoittaminen voisi olla luontevaa "laajennusosassa", joka tulisi sijoittamaan olevan kivisokkelin ulkopuolella, rakennuksen pohjois-luoteiskulmassa. Luoteiskulmalla kalliopohja laskee rakennukseen nähden ja ryömintätilaan saattaisi mahtua kompostikäymälän säiliö helposti. Kaiken kaikkiaan tilan tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet ovat toimivuus ja muunneltavuus.

Kuvat 1. 7. ja 9. Gardens Illustrated vol. 175

Kuva 2. Period Living vol. 252

Kuva 3. Valokuva Brinkhallin Kartanon tapetista. Sami Salo.

Kuva 4. www.hartley-botanic.co.uk/Victorian-Terrace-Glasshouse.html

Kuva 5. www.william-morris.co.uk/

Kuva 6. ja 12. Gardens Illustrated vol. 176

Kuva 8. www.swedengreenhouse.se/

Kuvat 10-11. www.rosenbergwase.se/

8.2 Visuaaliset tavoitteet

Käyttäjien arvostamat laadukkaat taideteolliset tuotteet sekä Cottage Garden –henki luovat yhdessä mielikuvan joka koostuu puupinnoista, tyylikkäästä niukuudesta ja laadukkaasta työn jäljestä. Visuaalisuutta ja elävyyttä tilaan halutaan ympäröivästä luonnosta; sen halutaan jotenkin olla tavoitettavissa myös rakennuksen sisältä. Rakennuksen ja tavoiteltavien arvojen henkeen sopisivat puusepän tekemät kiintokalusteet, harkituin yksityiskohdin ja laadukkaasta puutavarasta. Mahdolliset kosteusvaihtelut eivät haittaisi puuliitoksissa esim. ovissa. Aksektivärejä voisi tilaan tuoda harkituin elementein teemalla vähän on kaunista. Lämminhenkisyyttä, kodikkautta, toimivuutta ja taidokkaita yksityiskohdat ovat visuaalisia tavoitteita, joita lähdetään tavoittelemaan.

1. Luonnollisuus

11. Kasviruukut

2. Laatu

3. Perinne

5. Tyyllittely

7. Taito

6. Karheus

8. Toimivat yksityiskohdat

12. Kotoisuus

4. Englantilainen puutarha

9. Käsiyö

10. Yhteys ulkotilaan

8.3 Kustannustavoitteet

Alustavaksi kustannustavoitteeksi piharakennukselle on asetettu 30 000€. Rakennuksen koko ja taloteknisten ratkaisujen pienuus sekä maanrakennustöiden olemattomuus vaikuttavat hinta-arvi-oon. Rakennustyön huolellisella kilpailuttamisella ja valvonnalla sekä projektin tarkalla aikataulutuksella pyritään minimoimaan tai ennakoimaan mahdolliset viivästykset ja muut ongelmat.

34 Tilaajat aikovat osallistua apumiehinä rakennusurakkaan. Nykyinen piharakennus aiotaan purkaa talkoovoimin itse. Hyvä-kuntoiset rakennusosat otetaan joko talteen tai viedään kierrätykseen. Muu puumateriaali aiotaan käyttää polttopuuna. Polttokel-vottomat osat toimitetaan lajiteltuna kaatopaikalle.

8.4 Ympäristötavoitteet

Ympäristö asettaa vaatimuksia tulevalle piharakennukselle. Tontin muodot ja vanha kivijalka asettavat reunaehdoja perustukselle ja sille, minkä kokoiseksi rakennuksen voi tehdä. Pihan kulku-reitit ja näkymät muihin rakennuksiin ovat myös tarkastelun alla. Näkymiä ei haluta tuhota, vanha jatkuva visuaalinen yhteys halutaan rakennusten välillä säilyttää. Rakennusoikeutta tontilla on runsaasti jäljellä, joten se ei ole rajoittava tekijä.

Päärakennuksen tyyli vaikuttaa piharakennuksen julkisivuihin. Piharakennus pitäisi jotenkin säilyttää alisteisena päärakennuk-selle. Tulevaisuudessa odottavat myös päärakennuksen peruspa-rannusremontit ja yhtenäisyyden halutaan säilyvän myös silloin. Remonttien aikataulu on vielä tällä hetkellä auki ja myös niiden sekä piharakennuksen rakennustöiden järjestys on pohdinnan alla.

8.5 Muut tavoitteet

”Haluaisin, että olisi pysyviä paikkoja, liikkumattomia, loukkaa-mattomia, kajoamattomia ja lähes koskemattomia, muuttumatto-mia, juurtuneita; paikkoja jotka olisivat kiintopisteitä, lähtökohtia ja lähteitä.” Georges Perec

Henkilökohtainen tavoitteeni suunnittelijana tässä työssä on, että pystyisin luomaan rakennuksen, joka toimisi kuten Georges Perec tunnelmoi. Haluaisin, että se olisi käyttäjilleen kiintopiste ja lähde jossa he voisivat toteuttaa elämänsä vaiheita. Haluaisin, että se olisi rakennus, jota ei heti viiden vuoden jälkeen laitettaisi myyntiin vaan siitä pidettäisiin kiinni kynsin hampain. Haluaisin että käyttäjät olisivat ylpeitä saadessaan omistaa sen.

8.6 Työn lopullinen rajaus

Toimeksianto sisältää Turun Kaksikerran saarella asuvan pariskunnan tilalle piharakennuksen luonnosvaiheen suunnittelun. Työ käsittää tilasuunnittelun lisäksi rakennuksen julkisivut. Piharakennuksesta tulee, vanhaan tapaan, yksi tilan toimintojen tapahtumapisteistä, jatke päärakennukselle, jolle on varattu omat toiminnot.

Työssä voidaan ottaa kantaa taloteknisiin ja perustuksellisiin ratkaisuihin, mutta niiden varsinainen suunnittelu rajataan työn ulkopuolelle. Myös rakenne-ehdotuksia voi esittää, mutta ne täsmentyvät arkkitehdin pääpiirustuksissa. Pääsuunnittelijaksi on esitetty turkulaista SAFA arkkitehtia Juha-Pekka Rindelliä. Varsinaisen puutarhan suunnitteluun ei tässä työssä oteta kantaa.

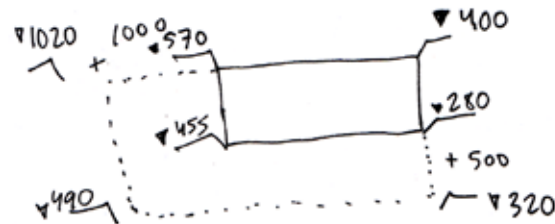
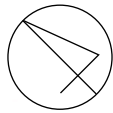
SUUNNITTELUPROSESSI

9. SUUNNITTELUPROSESSI

9.1 Mitat

Piharakennuksen mitoituksessa haluttiin ottaa lähtökohdaksi vanhan rakennuksen päämitat 5,8 x 4 m. Vanha kivijalka haluttiin mahdollisuuksien mukaan, säilyttää. Piha-rakennuksen sijainti tontilla ja suhteet muihin rakennuksiin olivat myös lähtökohtia suunniteltavan rakennuksen päämitoille.

Vanhan piharakennuksen korkeus on 3,7 m. Vanha rakennus sijaitsee kallion päällä ja sen pinta viettää rakennuksen pohjois-nurkkaa kohti.

Piirros2: Vanhan piharakennuksen kivijalan suhteelliset nurkkakorkeudet

Mittauani kivijalan nurkkien korkeudet tutkin vielä tarkemmin mahdollisuuksia laajentaa suunniteltavaa rakennusta, sillä haluttuja toimintoja oli paljon. Kallio jatkui, kaivamatta maanpintaa sen syvemmälle, rakennuksen pohjois- ja länsiseinien suunnille. Rakennusta voisi varmasti laajentaa em. mainittuihin suuntiin 0,5-1 m.

Kun katselin tonttia ja sen kulkureittejä monelta suunnalta huomasin, että suunniteltavan rakennuksen kokoon vaikuttavat myös kulkureitit. Päädyin antamaan tulevan piharakennuksen alustavaksi kooksi 7 x 4,5 m. Rakennus laajenisi länteen puoli metriä ja pohjoiseen metrin.

9.2 Valo ja aukotukset

Vanhan piharakennuksen kohdalla ilmansuunnat oli otettu hyvin huomioon; pohjois- ja itäsuuntiin ei ollut lainkaan ikkunoita, toisen päädyn yksi ikkuna on etelän suuntainen ja lännen suuntaan on kaksi ikkunaa ja sisäänkäynti. Piharakennuksen paikka on keskipäivällä aurinkoinen ja illallakin vielä valoisa.

Piharakennuksen funktiot kuten taimien kasvatus ja oleskelu antoivat lähtökohdat uuden rakennuksen aukotuksen suunnittelulle. Taimet kasvatetaan alkukevällä, joten ikkunapinta-alaa pitäisi olla erityisesti etelän suuntaan paljon. Alkukevällä, kun valoisa aika on vielä lyhyt, aurinko liikkuu etelän puolella. Yhteys puutarhaan ja päärakennukseen liittyvät myös etelän suuntaan. En nähnyt tarpeelliseksi muuttaa sisäänkäynnin paikkaa länsiseinältä, sillä sen edestä on kulkureitti puuvajana toimivaan latoon, pihasaunaan ja huussiin.

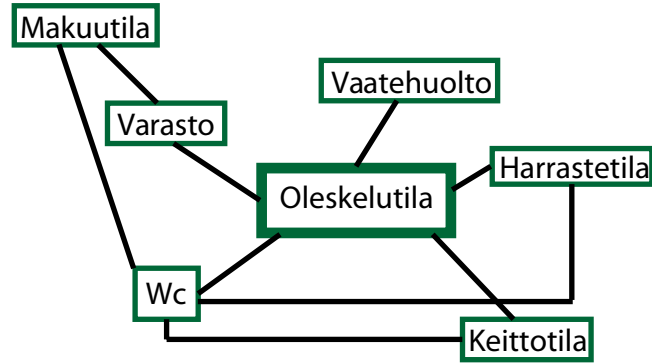
Kuva 27: Piharakennuksen sijainti kalliolla

- Hedelmäpuu
- Lehtipuu
- Havupuu
- Pensas
- Perennäpenkki

9.3 Tilaohjelma

Tilaohjelma-kaavio on johdettu tarvekartoituksen pohjalta tilan funktioiksi. Kaaviossa esitetään toimintojen kannalta tilat, jotka visualisoidaan luonnosvaiheessa.

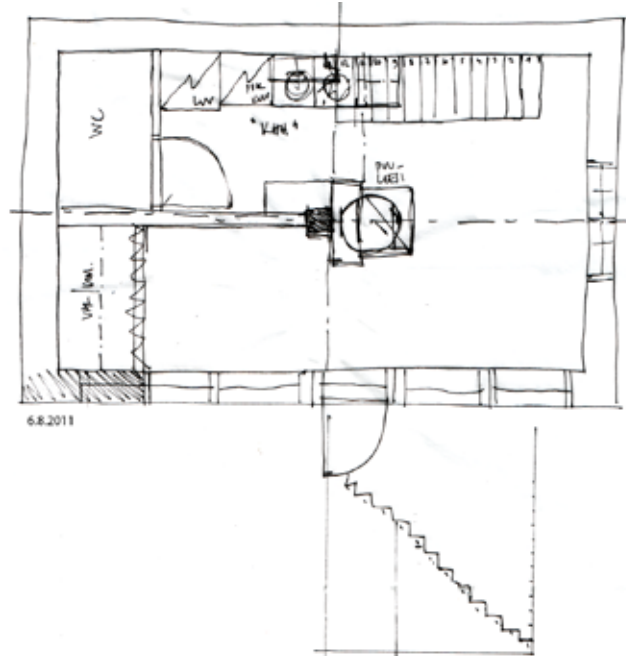

Kaavio 4. Piharakennuksen tilaohjelma

Keskiössä on oleskelutila, sillä oleskelu ja oleminen tilassa sisältää käsitteenä kaikki toivotut toiminnot. Oleskelutilan pitäisi olla helposti muunneltavissa ja näin pienessä rakennuksessa avonaista tilaa. Haasteeksi tulee kaikkien toivottujen toimintojen sijoittaminen.

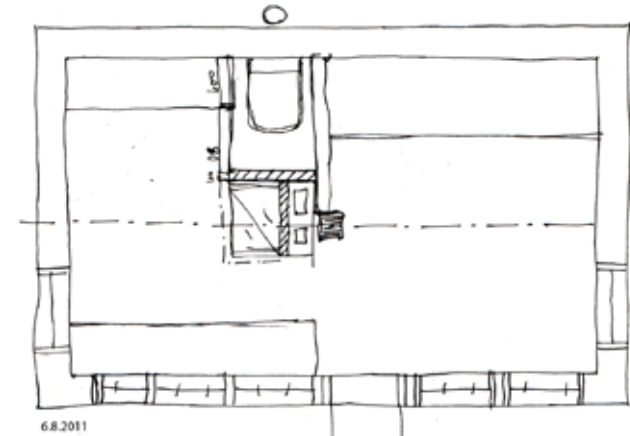
Tilojen sijoittamiseen ja suhteisiin vaikuttavat myös talotekniset seikat: vesipiste, viemärointi sekä tulisija.

Luonnosvaihe 1
heinäkuu-elokuun alku 2011

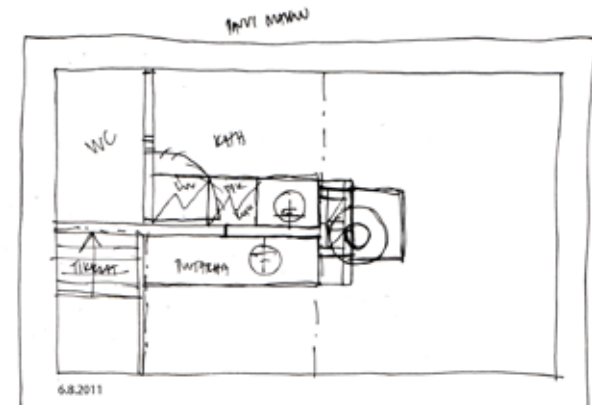
Pohjaluonnos 1

Tilaohjelman mukaiset toiminnot löysivät ensimmäiseksi oheisen järjestyksen. Rakennuspaikan vasen pohjoiskulma viettää eniten, joten bio-käymälän luontevin paikka hoidon kannalta oli mielestäni siellä. Parvelle ajattelin portaita, mutta nousu olisi ollut yli 2m ja portaikko olisi vienyt paljon tilaa. Lämmönlähteenä toivottu puuliesi sijaitsi keskellä, joten lämmöntuoton kannalta sijainti olisi ollut hyvä, ruuanlaiton ei niinkään laskutasojen sijaitessa tulisijan takana. Pyykinpesu sijaitsi hankalasti käytävämäisessä tilassa ahtaasti. Tämä ei toiminut.

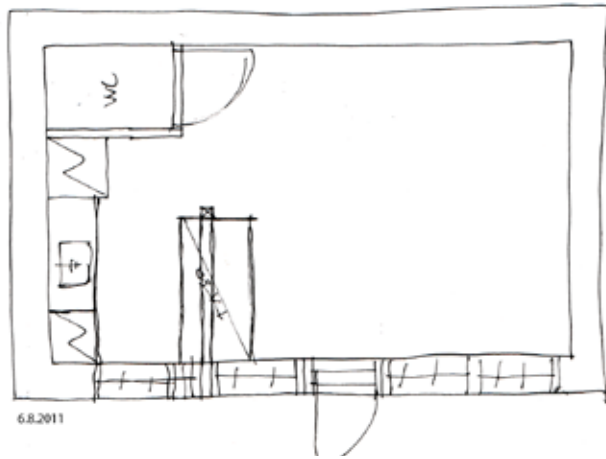
Pohjaluonnos 2

Tässä ajattelin jakaa tilan kahteen huoneenomaiseen tilaan wc- ja hellapakettilla. Vasemmalla olisi puutarhanhoito ja oikealla kodinhoito. Keskellä oleva tolppa hankaloitti kuitenkin asiaa. Liesi jäi väärälle puolelle ja tila wc:lle äärimmäisen niukka ja eitoimiva. Wc: pidin edelleen pohjois-koillis-seinällä.

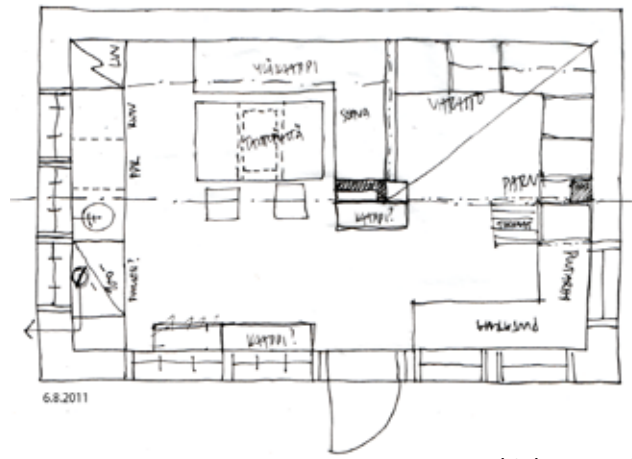

Pohjaluonnos 3

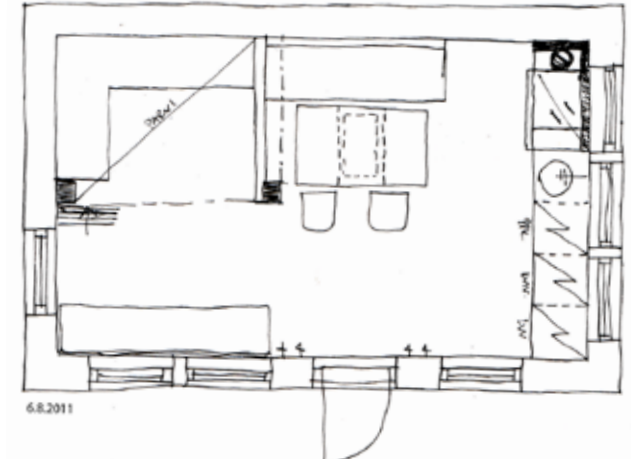
Siirsin wc:n takaisin ensimmäiselle paikalleen ja jatkoin ensimmäisen luonnoksen ajatusta keskellä olevasta väliseinästä. Siirsin kiintokalusteet väliseinälle. Hankaluudeksi osoittautui wc:n ovi, jolle juuri ja juuri oli tilaa. Puutarhanhoidon sijainti heti sisäänkäynnin edessä olisi ollut kätevä, mutta tilaa oli jotenkin liian vähän.

Pohjaluonnos 4

Pohjaluonnos 6

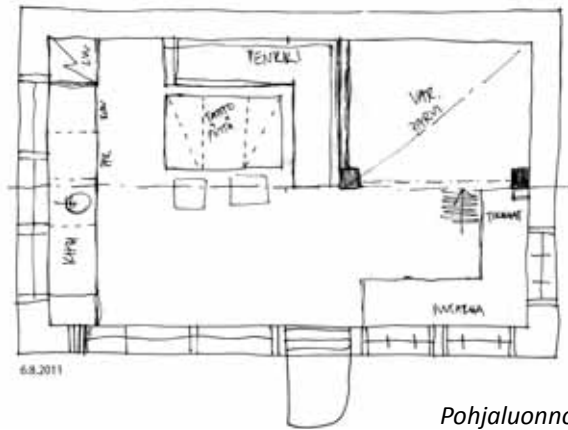
Kuva 34. Pohjaluonnos 8

Ajatukseni wc:n käännoästä 90° rakennuksen pitkän sivun suuntaiseksi veikin takaseinältä liikaa tilaa avautuvan ovilehden vuoksi. Kiintokalusteiden paikka luoteis-seinällä ei ollutkaan järkevä ajatus, sillä tila päätyseinällä muodostui wc:n sijoittelun vuoksi kapeaksi. Työskentely- ja laskutilaa oli liian vähän.

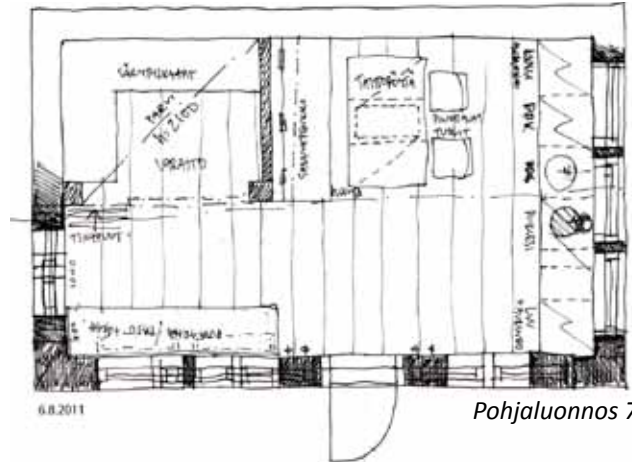
Jatkoin luonnoksen 5. ajatusta hieman pidemmälle hahmottelemalla parven alle säilytyskalusteita ja mietin puulieden ja sen hormin sijoitusta. Tuotannossa on liesimalli, jonka voi asentaa kalusteiden väliin, sillä se on eristetty sivuiltaan. Tässä vaiheessa ymmärsin että kiintokalusteiden paikka luoteis-seinällä ei ehkä ollutkaan järkevä ajatus. Tilan nykyinen kaivo sijaitsee rakennuksen itäpuolella. Säästäisikö kalusteen siirroilla hieman?

Luonnoksen 7. aiheuttama innostus alkoi kuitenkin karista, kun etelä-seinälle haluamani lasiseinä-aihe ja puulieden hormi olivat ristiriidassa keskenään. En halunnut hormia sojottamaan keskelle ikkunoita. Olisiko puuliesi toimiva kaakkois-kulmassa? Peruslämmönlähde täytyisi kumminkin olla erikseen, joten liesi voisi toimia oleskelun aikaisen lämmön tuojana.

41

Pohjaluonnos 5

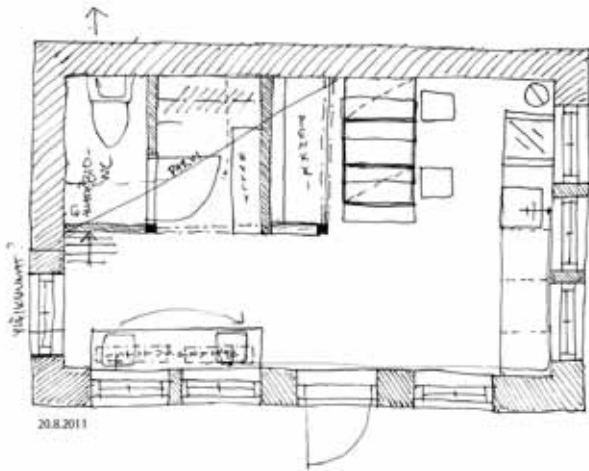

Pohjaluonnos 7

Tässä kohtaa ajattelin parvea kaakkoispuolelle. Sain tikkaat pois "toiminta-alueelta". Puutarhanhoito olisi ollut oven tuntumassa. Kiintokalusteet olisivat sijainneet edelleen luoteis-seinällä koko päätyseinän mittaisen tason alla. Huomasin kuitenkin, että wc ei enää mahtunutkaan. Kävimme keskustelua, pitäisikö siitä luopua ja kunnostaa vanha käymälä?

Peilasin edellisen luonnoksen ajatukset niin, että vesivedot tulisivat lyhyemmiksi. Tila alkoi saada toimivan tunnelin. Aloin tässä kohtaa jo vähän innostua. Wc ajateltiin tässä vaiheessa jättää pois kokonaan, sillä yksinkertaisesti se vei paljon tilaa.

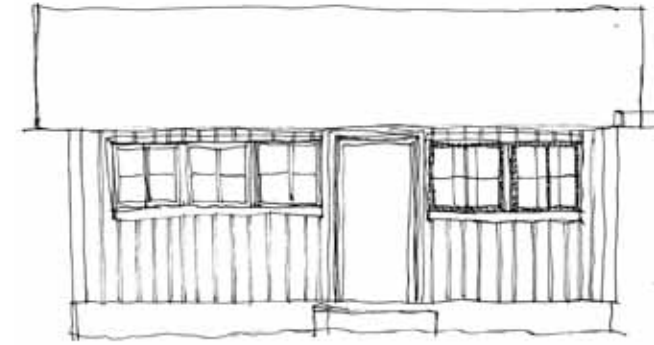
Jäin miettimään liesin sijaintia uudelleen. Entä jos se sittenkin sijaitsi keskellä tilaa? Miten kiintokalusteet asettuisivat suhteessa oleskelutilaan/(työ)pöytään? Keskellä sijaitseva puuliesi tarvitsisi kuitenkin sivuilleen työtasoa. En tuntunut sittenkään löytävän mielestäni hyvää ratkaisua.

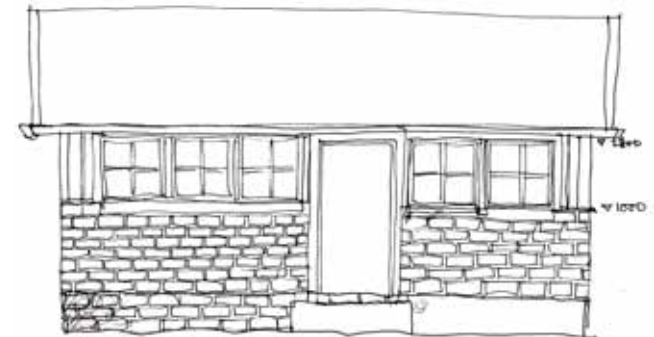
Pohjaluonnos 9

Julkisivuluonnos 1

Julkisivuluonnos 2

Julkisivuluonnos 3

42 Halusin palata uudelleen luonnoksen 8. ideaan. Tässä vaiheessa mieli oli muuttunut ja wc haluttiin sittenkin liittää tilaohjelmaan. Wc:n sijainti parven alla, pohjoiskulmassa olisi edelleen toimiva. Parven alle, wc:n eteen mahtuisi pieni säilytystila. Lisää säilytystilaa olisi parvella. Oleskelu/ työtila saisi pienen ja lämpimän sijainnin ja pyykinpesukone ja kuivaaja tarvittavan työskentelytilan. Tämä luonnos tuntui sen verran toimivalta, että päätin jatkaa tätä ajatusta eteenpäin tarkemmin.

Piharakennuksen luonne on perinteisesti alisteinen päärakennuksen tyylille. Paikan hengen säilyttämiseksi en halunnut rikkoa tätä. Toimeksiantajan toiveet englantilaistyylisestä pihamajasta ohjasivat myös ajatuksiani.

Lähtökohtanani oli, että piharakennuksen ikkunat olisivat 750 mm:ssä, kuten päärakennuksessa. Peiterimalaudoitus noudattaisi päärakennuksen linjaa, samoin profiloitu kattopelti.

Mietin tässä vaiheessa aurinkoenergian hyödyntämistä. Lämminvesivaraaja voisi toimia uusiutuvalla energialla. Entä mahdolliset vesikiertoiset lämpöpatterit vai olisiko tämä liian järeä tapa hoitaa lämmitys? Puulieden hormin sijainti rakennuksen katon takalappeella olisi huomaamattomampi. Tämä sopisi ajatukseeni pohjaluonnos 9:ssä.

Mahdolliset työtasot ikkunoiden edessä aiheuttivat sen että ikkuna-aukotusta piti korottaa. Tässä vaiheessa ajattelin, että ikkuna-aukon ja työtason väliin jäisi 100mm tilaa. Ikkunat muodostuivat kohtalaisen pieniksi, kattolapteen tullessa nopeasti vastaan. (Julkisivuluonnos 2)

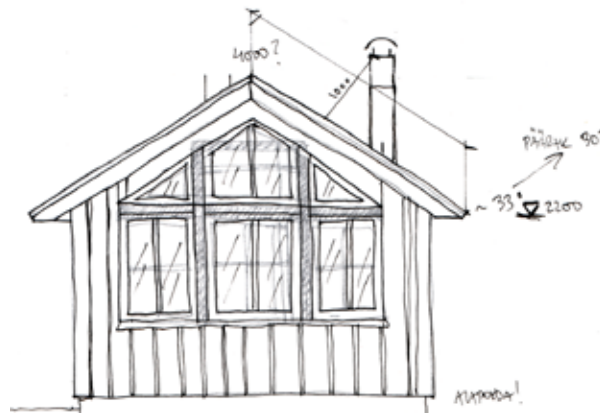
Pohdin myös, voisiko Kaksikerran historia tiilenvalmistuksessa näkyä jotenkin julkisivussa. Tiilen käyttö toisi piharakennukseen enemmän varastomaista olemusta. Tutkittuani asiaa, selvisi, että seinät näyttivät liian raskailta. (Julkisivuluonnos 3)

Julkisivuluonnos 4

Leikkaushahmotelma

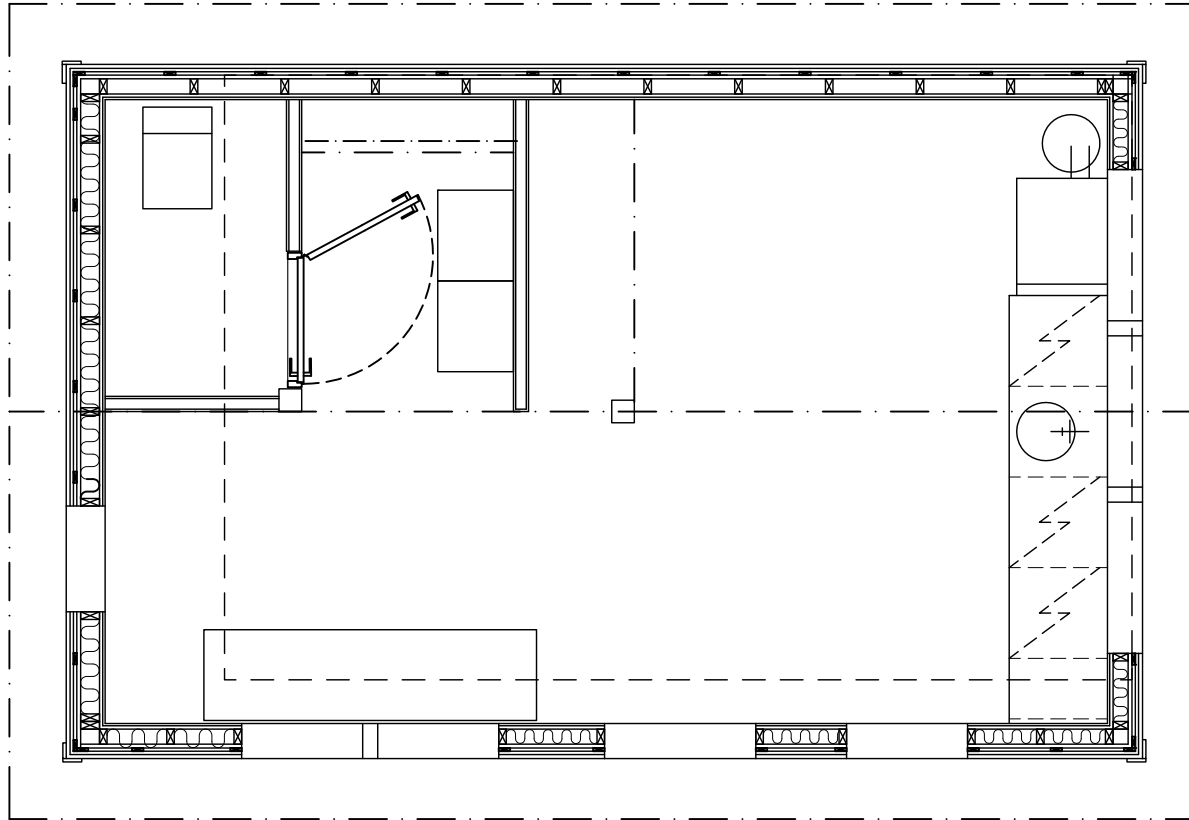

Julkisivuluonnos 5

Ensin ajattelin jatkaa perinteistä linjaa päärakennuksesta ja että se jatkuisi rakennuksen kaikilla julkisivuilla. (*Julkisivuluonnos 4*) Lopputulos oli tavanomainen ja tylsä. En ollut valintaani tyytyväinen. Halusin jonkinlaisen puutarha-aiheen myös itse rakennukseen. Mietin, millä tavalla saisin rakennukseen toimeksiantajan toivomaa Cottage Garden tunnelmaa. Löysin sellaisen aiheen koostaessani tunnelmakarttaa: englantilaiset puurakenteiset lasihuoneet. Hahmottelin eteläseinän muistuttamaan lasihuoneen päätyseiniä. Vanhan piharakennuksen korkeus 3,7 metriä oli mielestäni päärakennukseen nähden hyvä ja pohdin uuden rakennuksen korkeutta. Miten paljon se voisi olla korkeampi?

Leikkaushahmotelma

En vielä tässä vaiheessa lähtenyt ottamaan kantaa tarkemmin parven toimintaan. Toiveena tässä vaiheessa on että harjan kohdalla tilaa olisi reilun metrin verran. Juuri sen verran että parvelle saisi makuupatjan tarvittaessa, muuten se toimisi varastotilana. Päätin, että leikkausta on helpompi mieltä tarkemmin cad-piirustus -vaiheessa tarkoilla mitoilla.

7.9.2011
Pohjaluonnos 10

Elokuun lopulla 2011 siirryin käsivaraluonnoksista tarkempaan luonnosteluun. Autocad-luonnostelussa pohjana oli käsin tekemäni pohjaluonnos 9. Tässä vaiheessa oli jo pakko ottaa kantaa myös seinärakenteeseen tarkemmin, sillä se vaikuttaa sisämittoihin. Toimeksiantajan toiveesta rakenne suunniteltiin ns. hengittävänä rakenteena. Päärakennuksessa on myös tällainen rakenne. Eristemateriaali ilman höyrynsulkumuovia täytyy olla helposti kuivuva, puunkaltainen tuote. Myös kivivilla-eriste voisi olla mahdollinen. (Leikkausluonnos 1)

Puolilämpimän tilan seinän lämmönläpäisyarvo tulisi olla 2010 määräysten mukaan $U = 0,26 \text{ W/m}^2\text{K}$. Keskustelin rakenteista Ari Känkäkosken kanssa syyskuun alussa ja näytin hänelle cad-luonnoksia. Arin mukaan 100-150 mm lämmöneriste olisi riittävä. 150 mm:n eristyksellä olisi kaksoisrunko 100 + 50 mm.

Kävimme läpi myös erilaisia taloteknisiä asioita mm. tulisijan ja lämminvesivaraajan yhdistämistä, hormin käyttöä lämmityksessä ja siinä tapahtuvaa kondensoitumista, aurinkoenergian hyödyntämistä ja viemärointejä. Kaikki tämä oli äärimmäisen kiinnostavaa. Ymmärsin, että asiantuntemukseni talotekniikassa on ohut. Työlle alussa asettamani rajaus vain taloteknisille ehdotuksille vahvistui järkeväksi.

Tilankäytössä ongelmalliseksi koin tulisijan sijainnin ikkunaseinällä. Tulisijan takana tulee olla palokatko ja tässä takana oleva ikkuna aiheutti päänvaivaa. Myös hormin sijoittelussa oli ongelmia. Paras hormin paikka sijaitsee mahdollisimman lähellä harjaa ja nyt se oli kaikkea muuta. Tulisija pitäisi saada kesemmälle tilaa. Lämminvesivaraaja pitäisi huomioida yhdessä tulisijan kanssa, mikäli käytettäisiin esimerkiksi vesikiertoista hormia. Lämminvesivaraajan koko saattaa myös muodostua haasteeksi. Mistä löytyisi varaaja joka löytyisi ja olisi se yhdistettävissä tulisijaan?

9.4 Tyyli ja tunnelma

Tarvekartoituksessa selvitin toimeksiantajien mieltymyksiä erilaisiin sisustustyyliin ja muotoihin näyttämällä kuvia erilaisista interiooreista. He tuntevat taideteollista historiaa ja ovat mieltyneet laadukkaisiin ratkaisuihin. Monista tyyleistä löytyi heitä kiinnostavia yksityiskohtia ja esimerkkejä, joten podin runsaudenpulaa.

Työn edetessä ja Garden Cottagen käsitettä tutkiessani löysin yhteyden Arts & Crafts liikkeeseen. Ehdotin luontevana tyylinä kokonaisuuteen Arts & Crafts -tyyliä, mikä miellyttikin toimeksiantajia monipuolisilla yksityiskohdillaan.

5. Puun ja keramiikan yhdistäminen.
Jalkojen muodostus levymäisistä osista.
Tukeva rakenne, leveä massiivipuusivu tosin altis taipumiselle/ halkeilulle.

6. Kalusteen kiinnostavat tasovaihtelut.
Hyvin rytmitellyt ovet ja vetolaatikko.
Kaunis jalkasarja.

Kuva1. Näkymä Kelmscott Manorista. Morris, Todd, s. 126
Kuva2. Kermakko ja sokerikko, Clara Pauline Barck Welles n.1908. Todd, s.266
Kuva3. Ovihelat Garden Corner, Chelsea Embankment, Lontoo. Todd, s.248
Kuva4. Sisustusdetalji, tapetti Morris www.oldhouseonline.com [viitattu 28.1.2012]
Kuva5. Pesupöytä, Liberty's n.1894. Todd, s.167
Kuva6. Sivupöytä, Liberty's 1898. Todd, s.166
Kuva7. Rodmarton Manor. Peter Waals, Edward Bamsley. Todd, s.131
Kuva8. Red House. Morris. Todd, s. 146
Kuva9. Talo Carl Larsson. Todd, s.139

1. Kauniit piilu-palkit.
Aikaa kestänyt havupuu-lankkulattia. Kirjottujen seinätekstiilien käyttö, pehmentävät elementit.
Kasviaiheet, tässä puutarhan kukat.

2. Kermakko ja sokerikko

3. Kaunis puinen ulko-ovi.
Eryityisesti helat, luontoviitteet.

4. Tapetti Marigold, 1875 Morris

7. Arts & Crafts penkkisohva.
Taustalla kiinnostava työpöytä: kevyt rakenne, muunnelma pukkijalkaisesta pöydästä.

8. Monikäyttöinen parviratkaisu: kirjahylly, kaappi, penkki ja parvivuode, kaikki samassa kalusteessa. Ovihelojen kokoavat linjat.

9. Taittopöytä. Monikäyttöinen vuode: porrasaskelma myös säilytysarkku, integroitu penkki, hyllytaso sisällä, sängynrungon aukotukset.

Kuvakooste 3. Arts & Crafts tunnelma

9.5 Materiaalit ja pinnat

Aloitin sisätilan suunnittelun tutkimalla valon kulkua tilassa. Tilan haluttiin olevan valoisa ja yhteydessä ulkotilaan mahdollisimman hyvin. Lähdin liikkeelle pohjaluonnosvaiheessa ideoimastani etelänpuoleisesta ikkunaseinästä. Mikäli sen edessä olisi kiintokaluste se nostaisi ratkaisevasti ikkuna-aukon alareunaa. Tällöin ei voisi enää puhua ikkunaseinästä. Julkisivuluonnos 6:n tehtyäni päädyimme siirtämään kiintokalusteen toisaalle. Ikkuna-aukon alareuna sijaitsisi alempana ja tilaan lankeaisi valoa myös alas. (Näkymäluonnos 1)

Ikkunaseinät ovat usein muuta tilaa varjoisampia. Suunniteltavan rakennuksen ollessa pienikokoinen ja ikkunoiden sijainnit kolmella seinällä tasaisivat tätä vaikutelmaa. Pohdin parven valoisuutta. Mikäli se olisi vieraskäytössä, se jäisi nyt hieman ummehtuneen oloiseksi. Maarit Keto kiinnitti tähän asiaan huomiota väliseinärakenteissa ja päätin lisätä luoteispäättyyn pienen ”ullakkoikkunan”. (Näkymäluonnos 4)

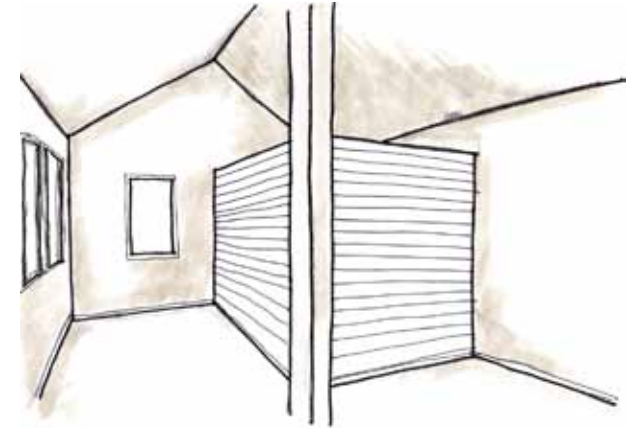
Mietin parvea aluksi kuutiona, joka poikkeaisi pinnaltaan muusta sisustuksesta. Pyörittelin erilaisia pintamateriaaleja mielessäni. Käyttäjäprofiilissani oli kuva lautapinosta, joka ei jättänyt minua rauhaan. Voisiko parven alla olevat seinät olla lautaa? Rakennus suunnitellaan puolilämpimäksi tilaksi, jossa kosteustasapaino ja lämpötila vaihtelevat. Tämä asettaa omat reunaehdonsa valittaville materiaaleille. Tapetointi ei olisi järkevää. (Näkymäluonnos 2)

Näkymäluonnoksissa 3. ja 4. tutkin edelleen tilan rytmiä. Entä jos lautaa käytettäisiin kaikissa seinissä. Lisäämäni ”ullakkoikkuna” tuntui avaavan parvitilan aivan uudella tavalla. Lattian haluttiin olevan lautaa ja näissä luonnoksissa tutkin myös sen suuntaa. Päävalon suunta, suurin valon lähde, tulisi olemaan etelänpuoleinen lasiseinä. Tämän vuoksi kaavailin lautoja pitkän sivun suuntaisiksi.

Näkymäluonnoksissa 5. ja 6. käänsin lattialaudat vielä päätyseinän suuntaisiksi. Sisämitan ollessa n. 4,2 metriä viiden metrin laudasta jäisi hukkaa 80 senttimetriä. Tämän voisi hyödyntää vaikka tekemällä hyllyjä. Toki ne olisivat aika järeitä paksuudeltaan. Voisiko pätkeä käyttää kiintokalusteissa? Päätyseinän suuntainen lattialaudoitus miellytti eniten antamalla vaikutelman leveämmästä tilasta. Tutkin vielä, että jos parven alapuoliset seinät olisivatkin jotain muuta kuin lautaa. Tämä ratkaisu korostaisi parven kuutiomaisuutta toisella tavalla. Jos seinien väri olisi vaalea, toisiko tämä ratkaisu tilan tuntua enemmän? Pohdin, tulisiko parven seinistä liian raskaat, jos ne olisivat lautaa ulkoseinien sisäpintojen tavoin.

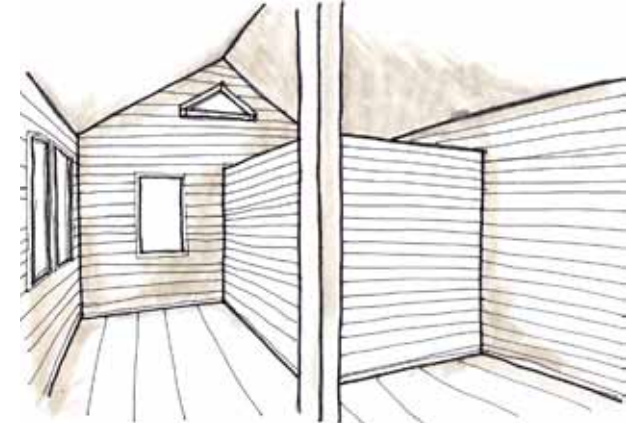
Näkymäluonnos 1

Näkymäluonnos 2

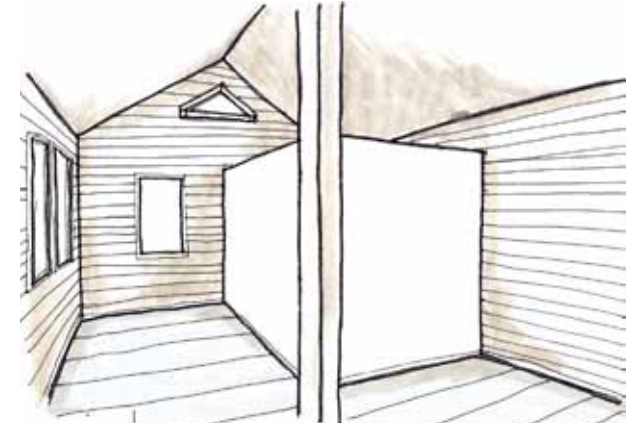
Näkymäluonnos 3

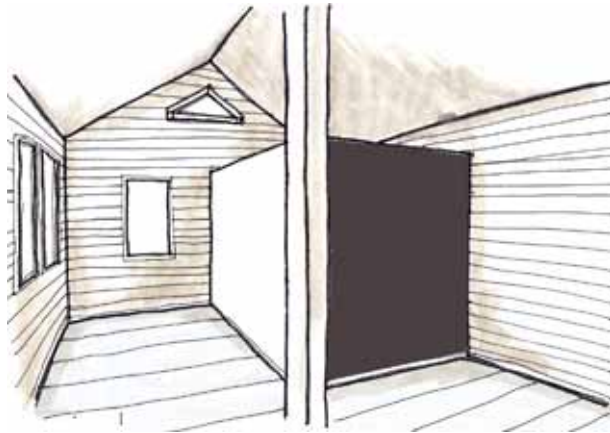
Näkymäluonnos 4

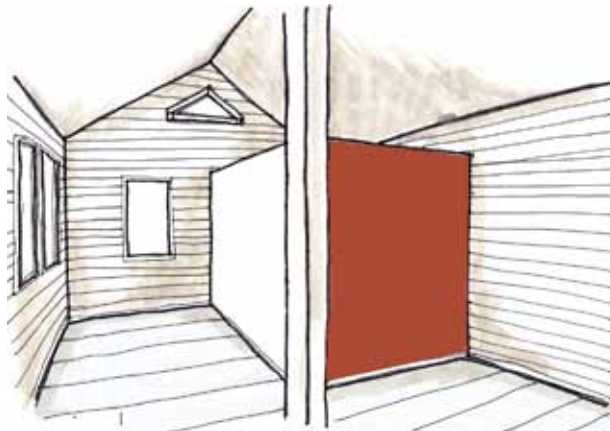
Näkymäluonnos 5

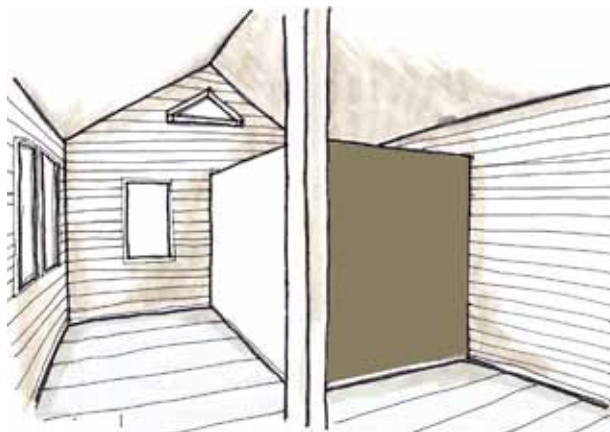
Näkymäluonnos 6

Seinäututkielma 1

Seinäututkielma 2

Seinäututkielma 3

Pintamateriaaliluonnoksia

Koska tilaan oli tulossa tulisija halusin tutkia palonsuojalevyn eri sävyvaihtoehtoja, koska se olisi mielestäni kevyin ratkaisu näin pieneen tilaan. Levyä on saatavilla neljää eri sävyä. Vaalein sävyistä vaikutti liian vaisulta rakennuksen teemaan. Mielestäni kiinnostavimmat sävyt olivat punainen ja vihreä. Punainen sävy toimisi harmonisena vastaparina puupaneelin vaaleudelle ja toisi tilaan kiinnostavaa dynamiikkaa. Vihreä sävy taas poistuisi enemmän taustalle ja loisi harmoniaa. Valinta päätettiin tehdä vasta aitojen sävymallien tarkastelun jälkeen.

Kuva 29. Palonsuojalevyn sävyt

Kuva 30. Sisäpanelointi

Kuva31. Sisäoven pinta

Kuva 32. Seinäpanelointi

Kuva 33. Vähäoksainen mänty

Seinäpaneloinnista mietittiin vielä pystysuuntaista vaihtoehtoa. (Kuva 30.) Vaikutelma olisi kuitenkin ollut pystylinjaa korostava. Katsoimme, että vaakanelointi loisi vaikutelman leveämmästä tilasta, ja tätä vaikutelmaa päätettiin vahvistaa myös seinissä.

Seinälaudoitus kuitenkin kaipasi mielestäni jotain enemmän ja kävin läpi pontattujen lautojen erilaisia viistevaihtoehtoja. Lopulta päädyin ehdottamaan pelkän höylätyn laudan käyttöä siten, että sen taustalla oleva ilmansulkupaperi (musta tervapaperi) näkyisi lautojen välistä. Pintalaudan luokitus voisi olla välillä EM-VM (erikoisluokan männystä vähäoksaiseen). Vähäoksaisuus olisi tyylikkäämpi vaihtoehto tämän ratkaisun kanssa. (Kuvat 32. ja 33.)

Kuvassa 31. esitetty oven piiloitus paneeliseinään oli hauska detalji, jota päätettiin tutkia tässä kohteessa vaihtoehtona vanhan oven käyttöön. Vanhan piharakennuksen heloja hyödynnetään.

9.6 Sisustuksen kiinteät rakenteet

Rakennuksen sisäpintojen vahvasti valikoituessa lautaan, tilan vaikutelma alkoi muodostua hyvin pohjoismaiseksi ja minimalistiseksi. Mietin, millä tavalla saisin tilan sisustukseen eloisaa Arts & Crafts henkeä. En halunnut esittää pastissisia tyylistä.

Moco Homen tuotevalikoimasta löysin tuoreita detaljeja, jotka olivat kiinnostavia. Tuotteet on valmistettu kestävän kehityksen periaatteilla ja muutokielessä on yksinkertainen hienopuusepän jälki. (Kuvat 34. ja 35.)

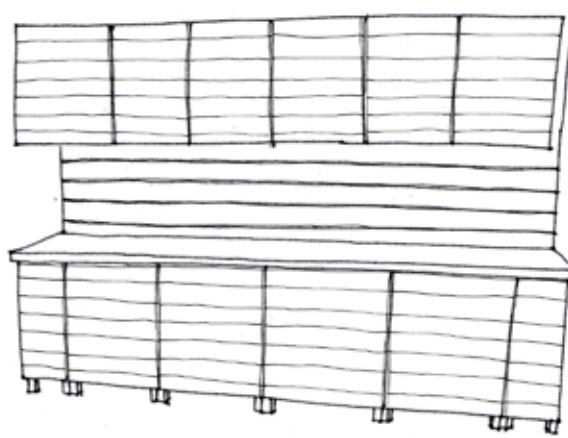
Kuva 34. Forest kaappi, Moco Home

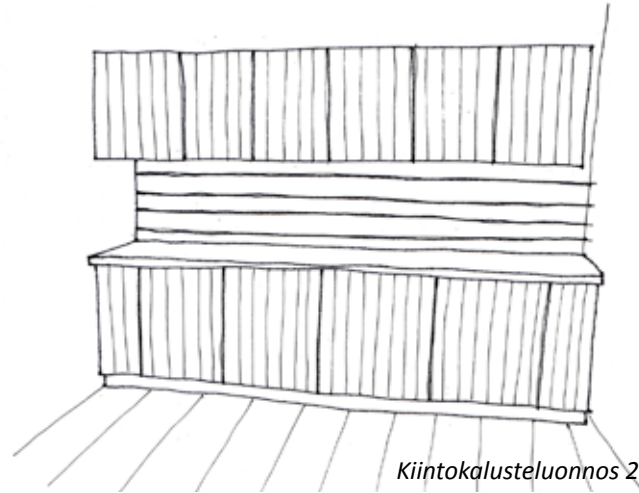
Kuva 35. Forest hylly, Moco Home

Luonnostelin aluksi yksinkertaisia linjoja hakien Moco Home:n tunnelmaa. Kiintokalusteluonnos 1:ssä vaakalinjojen tunnelma oli aika merellinen ja siten hieman vääränlainen. Seuraavassa luonnoksessa säilytin yksinkertaisuuden, mutta käänsin linjat vertikaaleiksi. Lopputuloksena oli rauhallinen kaapisto, mutta mielestäni kokonaisuus olisi tylsä.

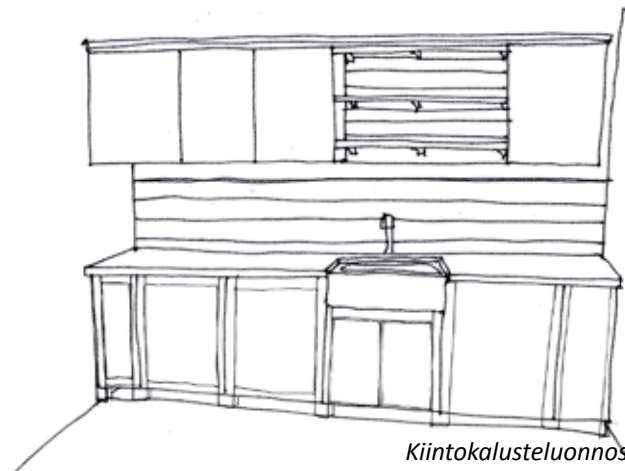
Kiintokalusteluonnoksissa 3. ja 4. tutkin kulttuurihistoriallisten sisustustyylien elementtejä, listoituksia ja hyllynkannattimia sekä käsiteollisia ratkaisuja rungossa.

Kiintokalusteluonnos 1

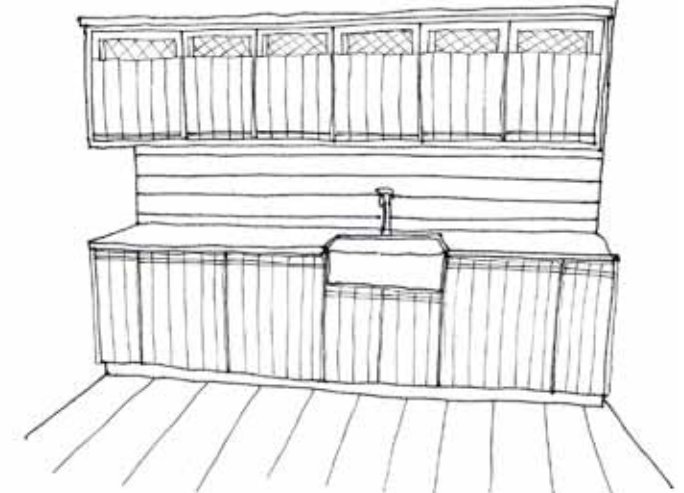
Kiintokalusteluonnos 2

Kiintokalusteluonnos 3

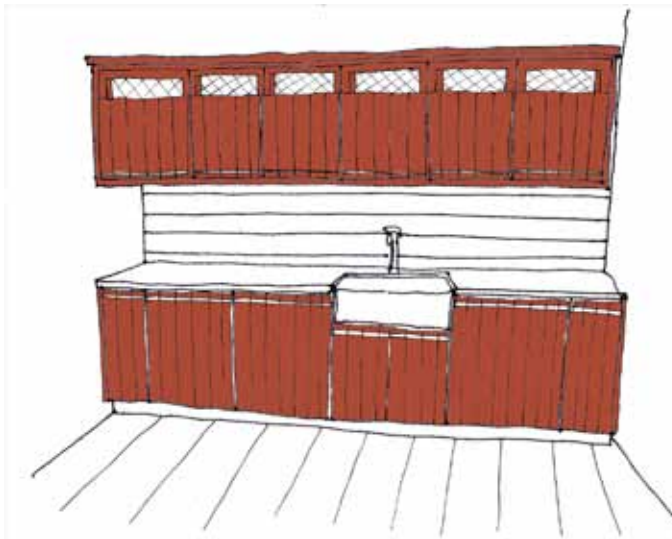

Kiintokalusteluonnos 4

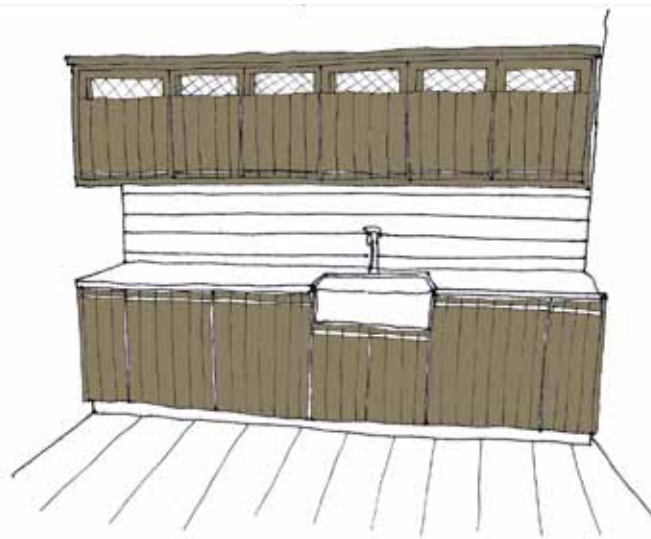

Kiintokalusteluonnos 5

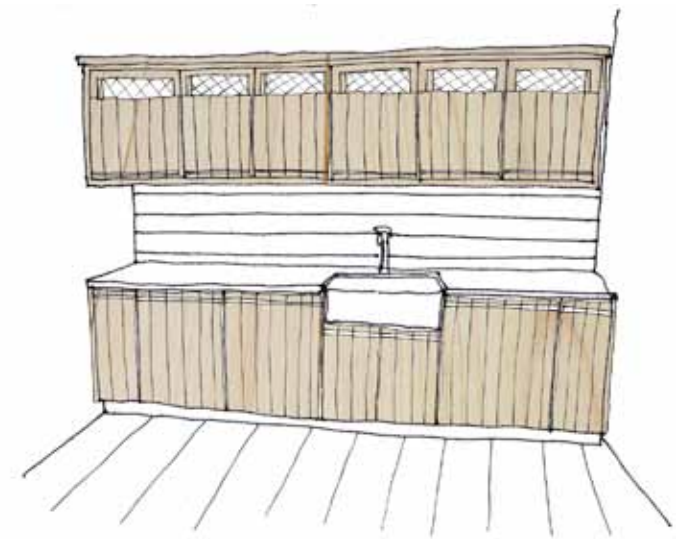
Luonnoksessa 5 palasin jälleen luonnos 2:n teemaan, mutta yritin tuoda siihen lisää eloa ja yksityiskohtia. Päädyn omissa vertikaalilinjoin, jota rikkoo työtasolla päältä asennettava rustiikkinen keramiikka-allas. Yläkaappien ovien panelointi jätetään hieman vajaaksi ja siten muodostuisivat tuuletusaukot, jotka on verkotettu. Vetiminä voisi olla lattarautaa tai puurimat, jolloin niillä saisi vielä yhden kiinnostavan detaljin lisää. Päätin tutkia tätä luonnosta vielä tarkemmin.

Kiintokalusteluonnos 6

Kiintokalusteluonnos 7

Kiintokalusteluonnos 8

Jatkoin luonnostelua tekemällä piirroksia, joissa kiintokalusteet on maalattu palonsuojalevyn sävyvalikoimasta löydetyillä kiinnostavilla sävyillä sekä yhden version, jossa kaapiston laudat oli käsitelty pigmentoidulla öljyvahaseoksella. Vielä päätöstä kiintokalusteen sävystä ei osattu tehdä, joten se jäi mietintään. Tämä kaapistomalli päätettiin kuitenkin ottaa pohjaksi tehtäessä tarkempia suunnitelmia.

Kuva 36. Allastyypin

Kuva 37. Yläovien verkko

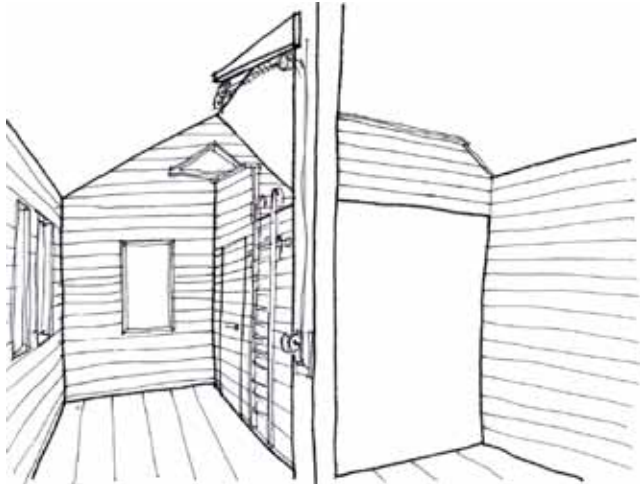

Kuva 38. Vetimien idea

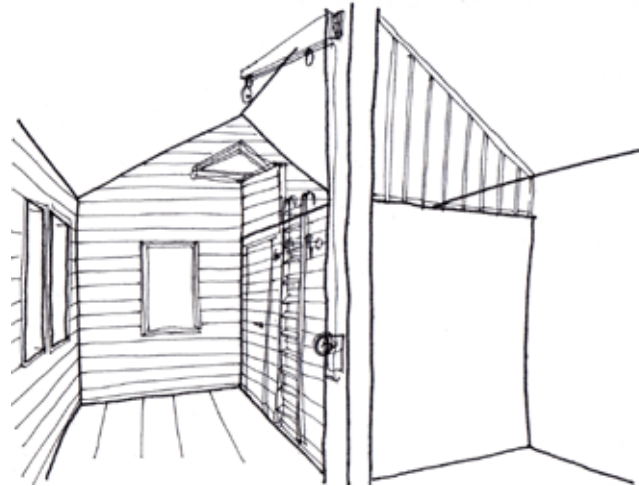

Kuva 39. Kaapinovi-sarana

Detalji-ideat kuvina

Parviluonnos 1

Parviluonnos 2

Parviluonnos 3

Tarvekartoituksessa selvinneet säilytystarpeet olivat mielessäni, kun pohdin parven käyttöä. Voisiko parvi olla myös yhden hengen satunnainen nukkumapaikka, mikäli säilytettävää tavaraa ei olisi paljon? Koska parvi sijaitsee yli 2:ssa metrissä, sen kohdalla täytyy ottaa huomioon turvallisuusasiat. Rakennusmääräyskoelmaan F2 mukaan: mikäli putoamiskorkeus on 0,5 metriä tai enemmän, on käytettävä kaidetta putoamisen estämiseksi. Tässä tapauksessa putoaminen voi kohdistua myös esineisiin ja siten aiheuttaa lattiatasolla olevalle vaaratilanteen. Pohdin myös tavarantoimitusta lattiatasolta parvelle.

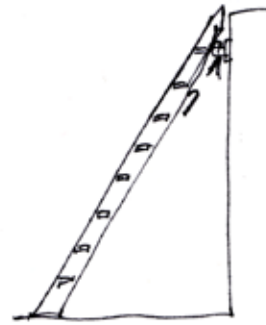
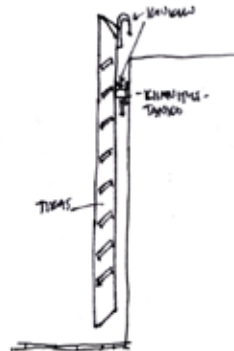
Ainoa, tilaan järkevä, ratkaisu kuluksi parvelle ovat tikkaat. Olin jo tutkinut tätä varhaisessa luonnosvaiheessa. Varsinaiset portaat olisivat olleet liian tilaavievät. Tikkaat asettavat haasteen tavarantoimitukselle. Vaikka ne nojaisivatkin suuressa kulmassa seinään nähden, lastaaminen olisi vaikeaa. Tajutessani, että kyseessä on nimenomaan lastaaminen, mieleeni juolahti veneily. Venevinnin käyttö tässä tilanteessa olisi kätevää. (Kuva 40.) Tilan keskelle tuleva tolppa sopisi hyvin vinnin kiinnittämiseen. Vinnin yläpäässä voisi olla eräänlainen kääntyvä raakapuu, jolloin sen voisi kääntää tarvittavaan suuntaan. Näin tällaisia ratkaisuja vanhoissa kanalatoissa lomaillessani Amsterdamissa. Vinski voisi olla antiikkia tai käytetty, niin, että se sopisi paremmin rakennuksen tyyliin. Tikkaat voisivat olla puurakenteiset ja roikkua seinään kiinnitetyssä tangossa säilytyksen ajan. Käytössä tikkaan yläpäähän koukut laskettaisiin puolestaan tähän tankoon.

Tikkaan toimintaluonnos

Mietin pitkään vaihtoehtoja parven kaiteeksi. Modernit materiaalit olivat mielestäni poissuljettuja. En halunnut myöskään lisätä materiaalikirjoa näin pieneen tilaan. Lähdin tutkimaan puisia vaihtoehtoja.

Kaiteen korkeus pitää olla vähintään 900 mm (RakMK F2). Aluksi hahmottelin ajatusta seinälinjan jatkumisesta parven lattiatason yläpuolelle umpikaiteena. Tämä vaihtoehto oli kuitenkin massiivinen ja teki koko tilasta ahtaan. (Parviluonnos 1)

Seuraavassa luonnoksessa vaihdoin parven keskilattian puoleisen reunan kaiteen ilmavammaksi rimaseinäksi. Rimojen väli toisistaan saa määräysten mukaan olla enintään 110 mm:ä. (RakMK F2) Tila muuttui heti ilmavammaksi. Umpikaide alkoi näyttää yhä huonommalta vaihtoehdolta, koska sen sijainti oli heti "ullakkoikunan" alla. (Parviluonnos 2)

Kuva 40. Vinski

Vaihdoin kummankin kaiteen rimarakenteiseksi ja mielestäni ajatus alkoi löytyä. Kaiteen rakenteessa voisi käyttää aidan periaatetta. Lattiaan ja kattoon voisi kiinnittää vaakajuoksut, jotka voisivat olla keskenään rimoituksen eri puolilla. Näihin vaakaluoksuihin kiinnitettäisiin pystyrimat. Liitosvaihtoehtona mietin loveamista. Tämä liitostapa olisi kuitenkin hidas ja tarkkuutta vaativa, mikä sinänsä sopisi rakennuksen teemaan. Toinen vaihtoehto olisi helppo, naulaus naulaimella. Tämä kaidetyyppi päätettiin ottaa mukaan lopullisiin suunnitelmiin, sillä se ei tukkisi valon kulkua parvelle.

Kuva 41. Ovisalpa

Kuva 42. Vanhat ovisaranat

9.7 Valaistus

Aloitin jo sisäpintoja luonnostellessani sisätilaan lankeavan valon tutkimisen. Rakennukseen kaavailtujen ikkuna-aukkojen määrä ja pinta-ala on suhteellisen suuri, joten ympäröivä luonto ja päivän eri valonsävyt ovat tilassa helposti havaittavissa. Halusin pitää kiinni tästä luonnollisesta valosta. Ehdotin heti aluksi, että tilaan asennettavat valaisimet tukisivat luonnonvaloa. Uusiutuvien energialähteiden käyttö voisi olla kiinnostava vaihtoehto valaistuksessa. Led-valaisinten alempi 12V jännite mahdollistaa näiden valaisinrunkojen asennuksen ilman sähkömiehen apua. Toisaalta vaatehuollon laitteet vaativat verkkovirtaa, joten sähkötöistä ei varsinaisesti päästä eroon. Sähkölaskussa ero kuitenkin näkyisi.

Led-valaisimissa ei juuri ole klassisia valaisinrunkoja. Niitä käytetään tällä hetkellä paljon upotettuina. Pitäisikö tässä kohteessa kiintokalusteessa olla led-valaisimet ja valita muut valaisimet toisentyypisistä valaisimista? Valaisinten pitäisi olla helposti puhdistettavissa, sillä sisäänkäynti on suoraan tilaan (siitepöly yms.). Tämä rajaa mm. kankaaiset varjostimet ja koukerot pois.

Halusin selviytyä mahdollisimman vähällä määrällä erilaisia valaisimia. Valaisinten pitäisi siis olla monikäyttöisiä, valaisuominaisuuksiltaan laadukkaita ja helposti puhdistettavia. Mietin myös suojausluokistusta. Ei olisi yhtään huono asia, jos valaisin olisi hie- man paremmin suojattu vedeltä ja pölyltä, esimerkiksi kotelointi- luokkaa IP21-23 (katoksen alla ulkotiloissa tai sateenkestävä).

Erityisesti toiminnalliset pisteet pitäisi valaista myös keino- tekoisesti. Kiintokaapiston edusta, vaatesäilytyksen tilat ja istutus- pöytä ovat kohtia, joissa työskennellään myös hämärällä säällä ja talvella. Muu oleskelu pimeään vuodenaikaan pitää ottaa myös huomioon.

Parvuluonnoksia tehdessäni tutkin kattopinnan materiaaleja. Päädyin vaaleaksi maalattuun kipsilevyyn. Laudoitus olisi tehnyt katon liian painavan tuntuiseksi. Halusin aluksi myös hyödyntää kattopintaa valaistuksessa. Epäsuorasti katon kautta kulkeva valo valaisisi pehmeämmin ja loisi pimeään aikaan vaikutelman korkeammasta ja suuremmasta tilasta. Mietittyäni tarkemmin kokonaisuutta, aloin epäillä tätä ratkaisua. Olisiko se sittenkään rakennuksen henkeen sopiva valaisu-tapa? (Kuva 43.)

Kuva 43. Valaistuksen tunnelma

Sopivia valaisimia etsiessäni aloitin tutkimalla jo tutuksi käynnyttä veneilyn maailmaa. Sieltä löytyi paljon erilaisia pieniä lyhtyjä ja riippuvia valaisimia, joissa kuitenkin jossain määrin oli havaittavissa kitch-viitteitä. Niissä oli paljon yksityiskohtia, jotka olisivat hankalia puhdistaa. Led-vaihtoehdot olivat pääsääntöisesti upotettavia ratkaisuja. Tässä vaiheessa mietittiinkin, että seinävalaisimet voisivat olla tilaan sopiva ratkaisu. Tilaaja ei halunnut sisäkattoonsa levotonta upotettujen valaisinten merta.

Kuva 44. Laivalyhty

Tässä alkoikin olla jo runsaasti reuna-aitoja ja mietin millaiseen suuntaan suunnitelmassani lähtisin. Löysin valikoiman klassisia, lähinnä maalaistaloissa käytettyjä, valaisimia uustuotannossa. Valikoimassa oli pari minua kiinnostavaa vaihtoehtoa.

Posliininen Venn valaisin on suunniteltu 1900-luvun alussa. Valaisin on erityisesti ollut suosittu Ranskan ja Italian maaseuduilla. (www.shop.tinsmiths.co.uk) Mietin kuitenkin häikäisyä. Valon- lähde on valaisimessa ilman varjostinta ja vaikka sen asentaisi ylösalaisin tilanne ei välttämättä paranisi. Valaisin oli kuitenkin positiivisella tavalla nostalginen ja yksinkertaisuudessaan kaunis. Helppohoitoisuudesta puhumattakaan. Valaisin olisi varmasti myös kestävä. (Kuva 45.) Himmeäkupuinen polttimo vähentäisi häikäisyä. Myös tarkkaan harkittu sijoittelu voisi tehdä valaisimen toimivaksi tässä tilassa.

Kuva 45. Seinävalaisin posliinia

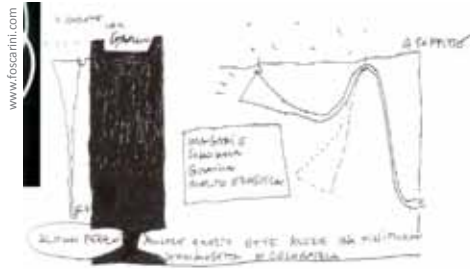

Kuva 46. Peltinen seinävalaisin

Lathe-valaisin on saanut nimensä sen käytöstä sorvien ja muiden teollisten työpuiteiden yhteydessä. (Kuva 46.) Valaisin oli yksin- kertainen, mutta siinä oli tyylikkyyttä joka vetosi. Lathea valmis- tetaan kolmessa eri sävyssä: kyyhkynharmaa, vanha valkoinen ja musta. Valaisimen varjostin on käännettävissä. Tämäkin valaisin oli kiinteästi seinään asennettava. Tämä oli kiinnostava vaihtoehto. En kuitenkaan vielä ollut täysin tyytyväinen esiteltäviin valai- sinmalleihin. Seinävalaisin olisi mielestäni hankala istutuspöydän työvalaisimena, koska se sijaitisi ikkunan edessä. Millainen valaisin toisi valaistukseen enemmän joustavuutta?

Mietin löytyisikö pistokejohdollisista, seinään kiinnitettävistä kohdevalaisimista ratkaisu. Ne olisivat kevyitä, usein säädettäviä (käännettäviä) ja niiden jättämät asennusjäljet vähäisiä. Tällainen valaisin on helppo siirtää sähköjohdon antaman säteen sisällä. Sopivia malleja etsiessäni tuli jälleen todistettua miten suunnatoman paljon ja laaja kirjo valaisimissa on.

Löysin lopulta modernin vaihtoehdon, joka kutsutti omaa mielikuvitustani. Foscarinin Uto-valaisin oli kerrassaan mainio. Valaisimen suojausluokka on IP44, joten se soveltuu myös ulkokäyttöön. Rungon materiaali on pinnoitettu kauttaaltaan silikonilla.

Kuva 47. Uto luonnos, Lagranja Design

Suunnittelijoiden ajatuksena on ollut pitkän varren päässä oleva valonlähde, joka mahdollistaa valaisimen monipuolisen käytön. Tuotteesta tulee mieleen vanha kunnos roikka-valaisin, nyt modernissa muodossa.

Kuva 48. Uto tuotekuvat

Kuva 49. Roikkavalaisin

Huomasin, että varsinaisessa roikkavalaisimessa on samantyyppinen suojahäkki, mikä aluksi oli mielessäni, kun päädyin tutkimaan laivavalaisimia. Roikka-valaisimen käytön ideassa oli mielestäni jotain samaa viehätystä, mikä löytyy Garden Cottage -maailmasta. Tämän tyyppisillä valaisimilla pitäisi olla seinillä ja kattoon kiinnitettynä jonkinlaisia koukkuja, joihin valaisimen voisi kiinnittää aina tarpeen tullen. Myös kukka-ampelin kannattaja voisi toimia tehdävässä erinomaisesti!

Kuva 50. Seinäkiinnitteinen kannake

Englantilaisilla tuntuu olevan ratkaisu kaikkeen. Siellä käsityö on vielä arvossaan ja laadussaan. Valaisinten kannakkeet voisivat olla vaikka käsin taotut Period House Groupin valikoimasta.

Kuva 51. Beehive tuotekuvat

Foscarinilla oli valikoimassaan toinenkin valaisin, joka sopi mielestäni hyvin teemaan. Beehive-valaisimen muotoilussa Alvar Aalto on hyvinkin voinut olla esikuvana. Polut oikein, oltiin suoraan puutarhan ytimessä. Ampiaispesä oli suunniteltu pöytävalaisimeksi, mutta puutarhamajassa se voisi toimia myös lattialla, jos muuta kalustusta on vähän.

Päätin koota valaisimista esityksen tilaajalle ja katsoa millaisia mielipiteitä se herättäisi.

9.7 Irtokalusteet

Tarvekartoituksessa ilmenneet monet käyttötarkoitukset ohjasivat kalustussuunnitelmaa. Kalusteiden toivottiin olevan muunneltavia, laadukkaita ja tunnelmaan sopivia. Tilaa ei haluttu kalustaa täyteen. Toiminnallisissa tavoitteissa esiin tullut ajatus penkkisohvasta oli hyvä. Mietin tilan luonnetta ja etsin ensin sopivaa käytettyjen kalusteiden piiristä. Käytettyjä penkkisohvia ns. sivustavedettäviä löytyi useita myynnissä. Tyyli vaihteli 40-luvun yksinkertaisista muodoista aina vanhempiin talonpoikais-penkkisohviin. Muutama löytämäni talonpoikaismalli kiinnostikin tilaajaa. Itse nostin esiin niissä olevat korkeat selkänojat, jotka olisivat olleet hankalia takana olevan ikkunan vuoksi. (Kuva 52.) Muuten tällainen sohva edustaisi suomalaista versiota "Arts & Craft:sta". Tällainen vaihtoehto haluttiin pitää mielessä. Itse päätin kuitenkin ehdottaa rinnalle vielä vähän modernimpaa näkemystä.

Kuva 52. Talonpoikaissohva

Kiinnostavan sohvan etsintä vei niin kauan aikaa, että mietin jo suunnittelisinko sohvan itse. Lopulta löysin kaipaamaani modernia otetta Ristomatti Ratian suunnittelemasta Jemma-sohvasta. Sohvan rungossa on vetolaatikoita, joihin saa esim vuodevaatteet piiloon, kun vuodetta käytettäisiin vaikkapa taimien alla. Rungon vanerilevyjen päälle voisi asettaa esimerkiksi vahakankaan tai jonkin muun suojan. Sohvan ilmettä saisi muutettua erilaisilla verhoilu/tyyny-kankailla. Nyt ehkä Arts & Crafts tyyliin Morris-kankailla, myöhemmin ehkä muilla.

Kuva 53. Jemma, runko

Kuva 54. Coronna-kerni

A. Kangas Strawberry Thief

B. Kangas Tangley

A. Kangas Agatha

B. Kangas Bukhcotto

C. Kangas Panpunan

Kuva 55. Jemma-sohva

Raita Brand Co Oy

Tilaa haluttiin jonkinlainen pöytäryhmä. Etsin Jemma-sohvan pariaksi sopivaa mallia, joka kuitenkin olisi taidokkaasti valmistettu ja siinä olisi taidekäsityöläisyyden leima. Tapiovaaran Mademoiselle tuoli tuli ensimmäisenä mieleeni. Artekin Provence-tuoli voisi olla sopiva vaihtoehto. Muistelin myös Sokeain Aitan Annia, rottingista punottua, kevyttä tuolia vaihtoehdoksi.

Kuva 58. Mademoiselle

Artekin tuotannossa oleva Ilmari Tapiovaaran suunnittelemassa Mademoiselle-tuolissa on siroutta ja sen matala istuinkorkeus olisi sopinut tilaan. Kuitenkin muotokieli vei ajatukset liikaa moderniin suuntaan.

Artekin Provence-tuoli ei enää ole aktiivisesti tuotannossa, mutta sitä voisi tiedustella. Tuolin taidokkaasti punottu tuohinen istuin harmaantuu kauniisti ja sitä voisi käyttää myös ulkona. Tämä vaihtoehto voisi toimia.

Kuva 59. Provence

Mieleeni jäi kuitenkin kaiheartamaan ajatus pinnatuolista. Ns. Windsor-tuoli on englanninkielisellä alueella usein käytetty, perinteinen maalaistuoli. Löytyisikö sille valmistajia läheltä?

Kuva 60. Windsor-tuoli

www.lyndon.com

www.mtv3.fi

En löytänyt kotimaisten valmistajien mallistoista sopivaa tuolia tuotannossa ja aloinkin jo masentua. Eksyin tutkimaan ruotsalaisen StoLabin valikoimaa ja helpotuin. Heillä on valikoimissaan uusi tulkinta pinnatuolista, jossa kuitenkin on ripaus maalaistunnelmaa. (Kuvat 61. ja 62.)

Kuva 61. Miss Holly -tuoli

Kuva 62. Miss Holly -tuoli tilassa

Miss Holly -tuolissa oli ehdottomasti sellaista rakenteiden laadukkuutta, ilmeessä ilmavuutta ja keveyttä jota olin hakenut. Viitteitä maalaisuuteen oli juuri sopivasti. Tuoli on tilattavissa myös Suomeen. Tuolin sarjassa oleva pöytä ei kuitenkaan soveltunut tilaan. Tilaajalla oli ajatus myös sellaisen löytämisestä osto- ja myyntiliikkeestä. (Kuva 63.)

Kuva 63. Klaffipöytä

En ollut tätä pöytä-ajatusta vastaan. Halusin kuitenkin tuoda rinnalle vaihtoehdon, mikäli mieleistä pöytää ei onnistutakaan löytämään. StoLabilla oli valikoimissa koivupuinen taittopöytä, joka oikean sävyiseksi pintakäsiteltynä toimisi varmasti. (Kuva 64.)

Kuva 64. Björka-pöytä

Puutarhanhoitoon liittyvää kalustusta löytyy sekä valmiina tuotteina että teko-ohjeina verkossa ja kirjoissa. Päätin tehdä alustavia ehdotuksia mielestäni toimivista tuotteista. Tilaajat tekevät mielellään vapaa-ajallaan nikkarointitöitä, joten päätin ehdottaa heille myös "tee se itse" -vaihtoehtoa.

Istutuspöydässä tärkeää on tasopinnan kosteudenkestävyys. Erilaiset työvälineiden ripustus- ja säilytysmahdollisuudet helpottavat työskentelyä. Säilytystasot ruukuille ja pienille multasäkeille yms. ovat käteviä. Pöydän rungon tulee olla jäykkä ja kestävä painavienkin ruukkujen painon.

Kuva 65. Istutuspöytä

Kuvan 65. istutuspöydässä on hyvää tasojen pellitys. Hyllyosan taustan rimoitus mahdollistaa työkalujen ripustamisen koukuilla. Vetolaatikkoja voisi olla etusarjassa kaksi. Pöydän runkoa voisi jämäköittää ristikkäisrimoituksella takaa ja sivuilta. Tämäntyylinen pöytä on siro ja muotokieleltään tilaan sopiva. Yksinkertainen rakenne on helppo tehdä myös itse.

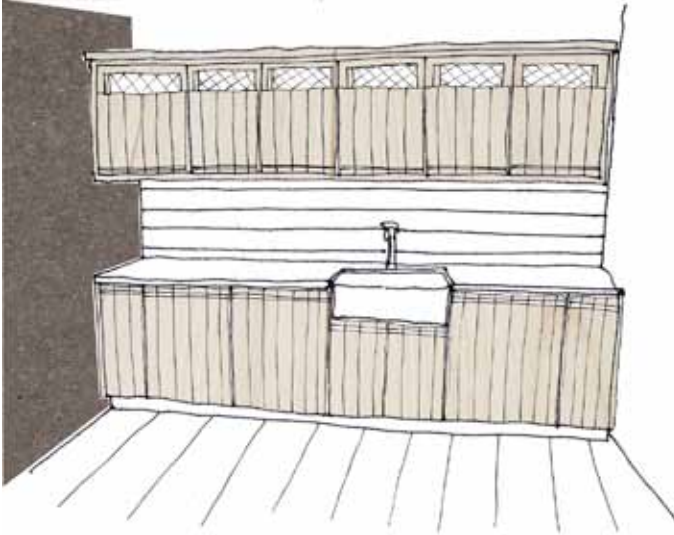

Kuva 66. Hedelmä laatikosto ja perunalaari

Erilaiset puusta valmistetut säilyttimet toimisivat sadonkorjuun tyylikkäänä ratkaisuna. Omenat ja perunat voisi säilyttää piharakennuksessa ilman että tilasta tulisi epämiellyttävä oleskelun suhteen. Säilyttimien rakenteen voisi suunnitella niin, että niitä voisi asettaa päällekkäin, koska lattiapinta-alaa on vähän.

Lopullinen väritys-, kaluste ja valaisinsuunnitelma

Kävin tilaajan kanssa alustavia luonnoksiani ja materiaaleja läpi. Palonsuojalevyjen punainen ja vihreä eivät miellyttäneet tilaajaa vaikka perustelin niiden kulttuurihistoriallisia näkökulmia. Palonsuojalevyn lopulliseksi sävyksi valikoitui tumma harmaa. Sävy on rauhallinen, vaikkakin mielestäni hieman tumma tilan kokoon nähden, minkä toinkin esille. Kiintokalusteet päädyttiin kuultokäsittelymään kevyesti valkoisella öljyvahalla ajanmyötä ilmenevän keltaisuuden vähentämiseksi. Parven alapuoliset kiintokaapit noudattavat keittiökaapiston linjaa.

Tasomateriaalia määriteltäessä esiin tuli käyttötilanne, jota ei aikaisemmin oltu ajateltu. Tilaaja harrastaa kalastusta ja ajatus oli, että saaliin voisi perata piharakennuksessa päärakennuksen keittiön sijaan. Tämä rajasi mielestäni puunkäytön pois, sillä hajujälki-en vuoksi en sitä uskaltanut ehdottaa. Kävimme läpi vaihtoehtoja kivistä betoniin. Laminaattia en halunnut ehdottaa, sillä se olisi tuonut tilaan nykyajan halpaa massatuotanto-tunnelmaa. Lopulta päädyttiin Corian-komposiittimuoviin sen elämättömyyden, homogeenisuuden tuoman helppohoitoisuuden ja hiottavuuden vuoksi. Tasopintaa on vähän, joten kustannuskaan ei tässä kohteessa muodostu suureksi. Sävyksi valittiin pehmeä Clacier White -valkoinen, jolloin valkoinen posliiniallas sulautuu tasoon. Corian on LEED Green Building Rating -järjestelmän mukainen. Vaihtoehto Corianille olisi ollut kotimainen Durat, mutta tilaaja piti sitä esteettisesti viimeistelemättömänä.

Cembrit

Kuva 67. Etna Cembrit palonsuojalevy

Kuva 32. Vähäoksainen mänty

Kuva 68. Valkoinen kuultovaha

Kuva 36. Allastyyppi

Seinäpinnat, lattian pintamateriaali, kiintokalusteet ja kaiteet: vähäoksainen mänty, kuultovahaus
Tulisijan taustaseinä: Etna Cembrit palonsuojalevy
Parven lattia: Kuningaspaneeli 40 mm, hionta ja kuultovahaus
Ikkunakarmit ja peitelistat: valkoinen
Ulko-ovi: valkoinen, lasiaukolla
Väliovi: päätettiin käyttää vanha väliovi kunnostettuna

Alustavia 3D-näkymiä tilasta

Corian / Nomart Oy

Kuva 69. Tasomateriaali Corian

Kuva 38. Vetimien idea

Kuva 39. Kaapinovi-sarana

www.phg-uk.com

Ratia Brand Co Oy

Kuva 55. Jemma-sohva

www.curtain-up.ltd.uk

Kangas Tangley

//shop.thsmiths.co.uk

Kangas Agatha

www.oversol.fi

Kuva 71. Led-valotanko

//shop.thsmiths.co.uk

Kuva 45. Seinävalaisin posliinia

www.stolab.se

Kuva 62. Miss Holly -tuoli tilassa

www.stolab.se

Kuva 64. Björka-pöytä

www.stolab.se

K-Rauta Oy

Kuva 70. Terrassivalaisin

www.phig-uk.com

Kuva 50. Seinäkiinnitteinen kannake

Irtokalustus

Jemma-sohva koettiin sopivana tilaan sen monikäyttöisyyden vuoksi. Verhoilumateriaalilla kalusteen tunnelmaa voi helposti muuttaa, sillä kiinteää verhoilua ei ole. Miss Holly -tuoli ihastutti välttömästi, eikä muita vaihtoehtoja enää haluttu miettiä. Tuolin sävyä täsmennetään vielä, kun 3d-luonnokset valmistuvat. Tila on muodostumassa aika värittömäksi ja väri tuolin tai pöydän pinnassa voisi toimia kauniina aksenttina. Klaffi- pöytää vielä mietitään, kun tilan kalustus tulee ajankohtaisemmaksi; onko pöytä vanha vai StoLabin Björka?

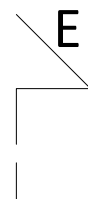
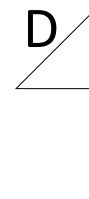
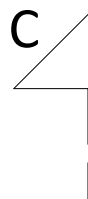
Puutarhanhoito

Kalustus puutarhan hoidon tarpeisiin päätettiin valita myöhemmin. Tilaaja piti "tee se itse" -ajatusta kiinnostavana, joten tarkemmat piirustukset näiltä osin tehtäneen myöhemmässä vaiheessa, mikäli ratkaisuun päädytään. Tilaaja piti valitsemi- eni kalusteiden tyylistä, joten ehdottamallani linjalla kuitenkin jatketaan.

Valaistus

Valaistusajatukseni siirreltävästä valaisimista herätti innostunutta vastakaikua. Ehdottamiani valaisimia tilaaja tosin piti liian moderneina. Päädyimme lopulta tilaajan lehdestä löytämään Phillipsin Ecomoods-valaisimeen. Valaisin on IP 44 luokkaa ja valonlähteenä on E27 kantainen, maksimissaan 23 W:n energiansäästölamppu. En nähnyt mitään moittimista valaisimessa. Polttimoita on saatavilla sekä lämpimän että päivänvalon sävyisenä. 23 W:n polttimon valovirta on 1500 lumenia joten valon voimakkuus riittää hyvin ja sitä voi myös säädellä polttimoa vaihtamalla, mikäli kaivataan tunnelmavalaisuusta esimerkiksi 11W:iin. Mielestäni paras tunnelmavalaisuus ovat kuitenkin kynttilät.

LOPPUTULOS JA TILASUUNNITELMA

B

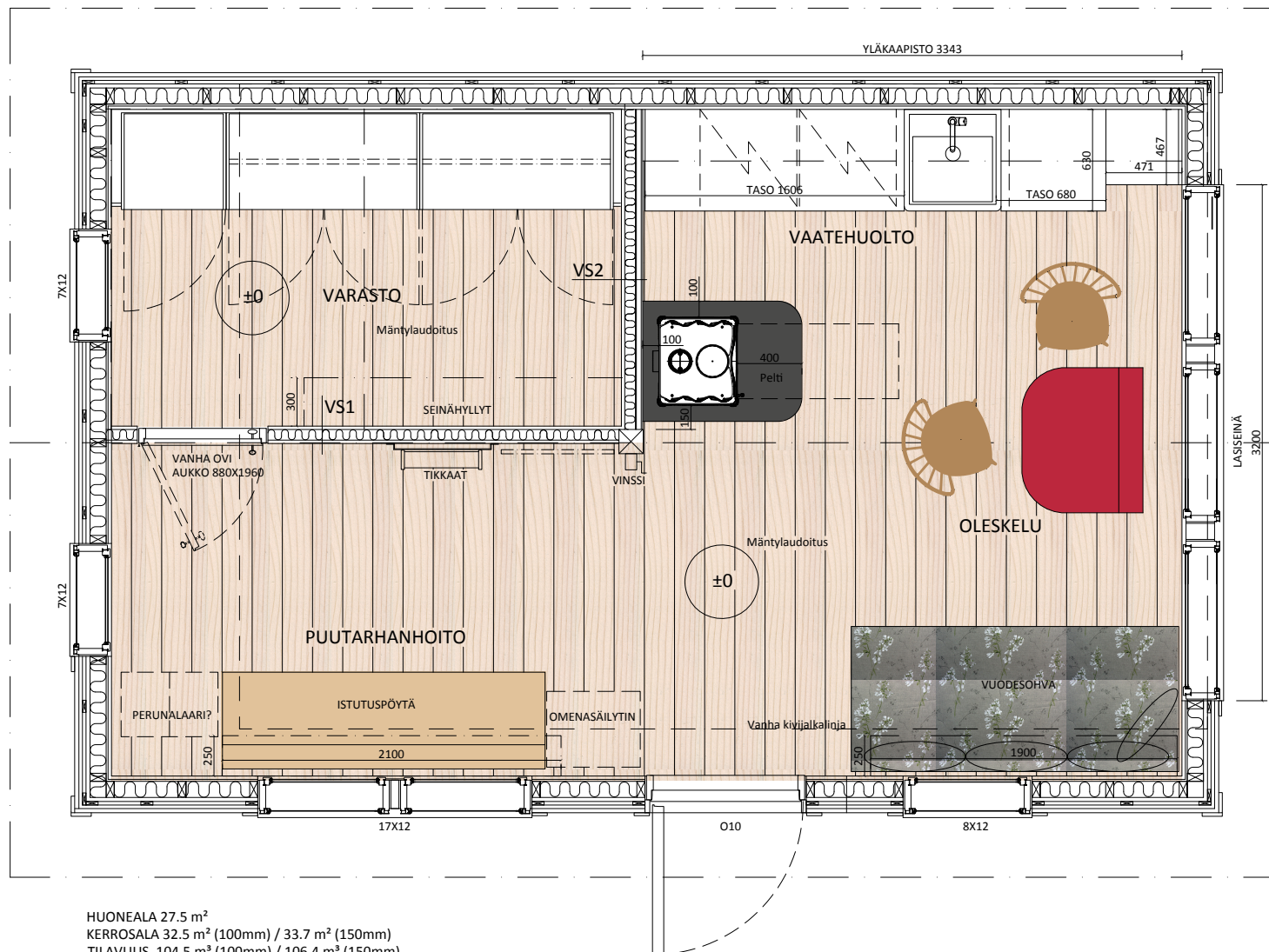
A

F

B

A

F

HUONEALA 27.5 m²
 KERROSALA 32.5 m² (100mm) / 33.7 m² (150mm)
 TILAVUUS 104.5 m³ (100mm) / 106.4 m³ (150mm)

Lopullinen pohjapiirustus
 (ei mittakaavassa)

10. LOPPUTULOS JA TILASUUNNITELMA

10.1 Lopulliset suunnitelmat

Luonnosvaihe 3:n jälkeen suunnittelutyö keskittyi pitkälti tunnelman hahmottamiseen sekä sisustuksen kokonaisuuteen. Tämä hengähdystauko piirtämisten välissä oli hyvä asia. Kaikki osapuolet saivat aikaa miettiä asiota vielä kertaalleen.

Kun työ oli edennyt siihen pisteeseen, että luonnoskuvien varsinainen piirtäminen alkoi, oli moni asia loksautunut paikoilleen. Wc-tila, jota pitkään harkittiin piharakennukseen, jäi pois. Tämä oli mielestäni hyvä ratkaisu. On järkevämpää kunnostaa olemassa oleva pihakäymälä kesäkäyttöön, kun yrittää mahdollistaa se pakolla tähän rakennukseen. Myös tulisijalle löydettiin toimivampi sijainti ja kodinhoidon kiintokalustuskun pyörähti vielä uuteen paikkaan.

Tilaohjelman pääfunktiot oleskelu, vaatehuolto, varasto ja puutarhanhoito asettuivat lopullisessa pohjapiirustuksessa tilaan luonnollisesti ja optimaalisesti.

Sisäänastuessa puutarhapiste on heti oven vasemmalla puolella. Kulkusuunta käy helposti, eikä tilan läpi tarvitse kulkea. Puutarhanhoito muodostuu omaksi sopeksena erillisen, väliseinällä rajatun varastotilan eteen. Istutuspyöryt on kaiken ydin. Pöydän koko on hieman suurempi, mitä markkinoilla tällä hetkellä on valmiina. Ajatus on, että taso ei lopu kesken. Työvälineet, säilyttimet ja ruukut mahtuvat myös tason päällä säilytettäväksi, työtilan kärsimättä. Erilaiset sadon säilyttämiseen tarkoitettavat kalusteet on myös huomioitu tilankäytössä.

Varaston muodostuminen parven alle rauhoittaa tilaa. Seinät mahdollistavat tehokkaasti seinähyllyjen käytön. Myös kirjavat varastat saavat olla kauniin vanhan puuoven takana piilossa. Tilassa on ikkuna, joka luo avaruuden tuntua pieneen soppeen. Säilytystila jatkuu parvella, jonne kulku käy tikkaita pitkin. Tavarankiirtoa helpottamaan ideoin rakennuksen keskitolppaan vinssin. Vinssin avulla hieman raskaampikin lasti saadaan turvallisesti ylös. Apuna lisäksi voisi käyttää koria tai laatikkoa joka kiinnitetään vinssin koukkuun. Parven lyhyempi kaide sijaitsee vinssin raakapuun alapuolella. Tätä kaidetta voi käyttää välilaskutasona etenkin jos sen yläjohdetta levennetään.

Tutkin tikkaita ja niiden turvallisuutta tutustumalla Työterveyslaitoksen ohjeistuksiin sekä eri toimittajien sivustoihin. Sieltä saamieni tietojen perusteella osasin määrittää sopivan kulman ja askelmien korkeuden. (www.ttl.fi, www.suomi-tikas.fi)

Parvi tulee varustaa kaiteilla, tässä tapauksessa myös tavaroiden putoamisen suojaksi. Rakennusmääräyskokoelman osa F2 määrittää kaiteiden korkeudet 700-3000 mm:n putoamisvälillä 900 mm:iin. Parvi tässä kohteessa on niin matala, että siellä ei mahdu seisomaan. Kaikki toiminta tapahtuu kyykyssä tai istuma-asennossa. Koin haasteena parvelle valoa tuovan ikkunan sekä tilan korkeuden. En voinut käyttää kaiteessa 900 mm:n ohjeistusta. Ikkunan alareuna sijaitsee 800 mm:ssä parven pinnasta. 800 mm:ä korkean kaiteen yläpuolelle jäi tilaa 464 mm:ä kattopintaan. Arvion tämän olevan riittävän. Asia tarkentuu kuitenkin ajallaan lupaviranomaisen kanssa. Parven lyhyt reuna on suojattu säleseisillä, joten tätä ongelmaa ei siellä ole.

Kuva 72. Tulisija Rossella-Petra

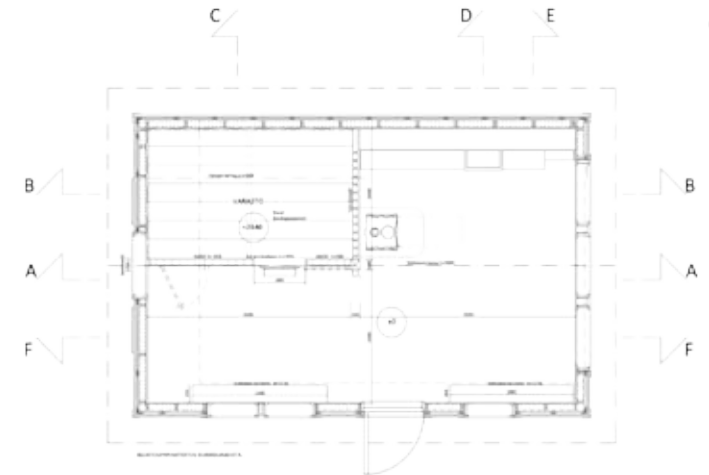
Kuva 73. 100 l varaaja

Tulisijan lopullinen sijainti keskellä tilaa lämmittää joka suuntaan. Myös hormi saatiin sijoitettua optimaalisesti aivan harjan tuntumaan. Valitun tulisijan pintamateriaali on vuolukiveä, joten sillä on pieni varaava ominaisuus. Tulisijaa voi käyttää perinteiseen tapaan veden ja ruuan lämmittämiseen. Ns. aktiiviipiippua vielä mietitään, koska lämpimän veden käyttö on aika pientä. 100 litran lämminvesivaraajan hankinta- ja käyttökustannus on paljon maltillisempi kuin piipun hinta. On myös ekologista, että valitaan kohteeseen järkevimmät ratkaisut. Aurinkopaneelitkin vielä tutkitaan, voiko niitä käyttää järkevästi tässä kohteessa.

Oleskelun ja kodinhoidon tilat saivat kauniin näkönsä puutarhaan lasiseinästä joka hallitsee ja valaisee koko tilaa. Kiintokalusteista toivottiin omaperäisiä ja tilan henkeen sopivia. Tutkimusten viitatessa Arts & Craftiin myös kiinnostavia yksityiskohtia kaivattiin. Sisustuksen haasteeksi koin sen, että miten saisin tutkimusten tulokset suodatettua tähän tilaan ja kuitenkin päivitettyä nykyhetkeen.

Ehkä eniten minua kiehtoi siirtää Arts & Craftista kekseliäisyys ja luonnonläheisyys omiin suunnitelmiini kuin muotojen suora kopiointi. Tutkittuani pintoja, sävyjä, muotoja ja tekotapoja toivon, että olen osannut kiteyttää tyyli-suunnasta jotain olennaista. Saanut aikaan uudenlaisen tulkinnan pastissin sijaan.

Kaluste- ja valaisinvalinnat ovat sekoitus modernia tämän päivän suunnittelua ripauksella perinteistä tunnelmaa.

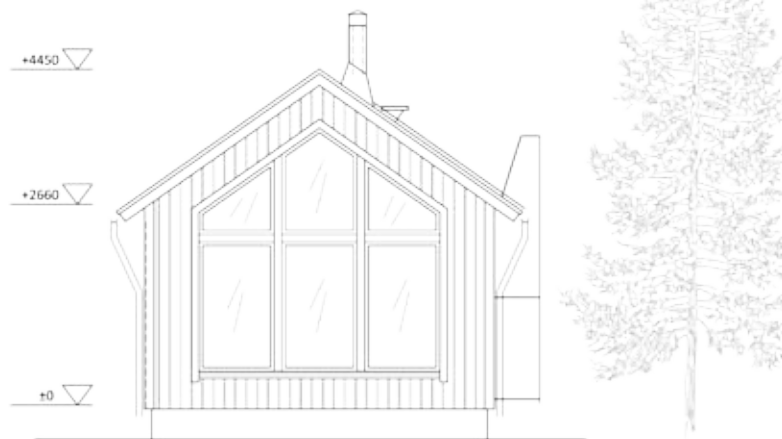
Parven pohjapiirustus
(ei mittakaavassa)

LUONNOSSUUNNITELMA/ PÄÄPIIRUSTUKSET

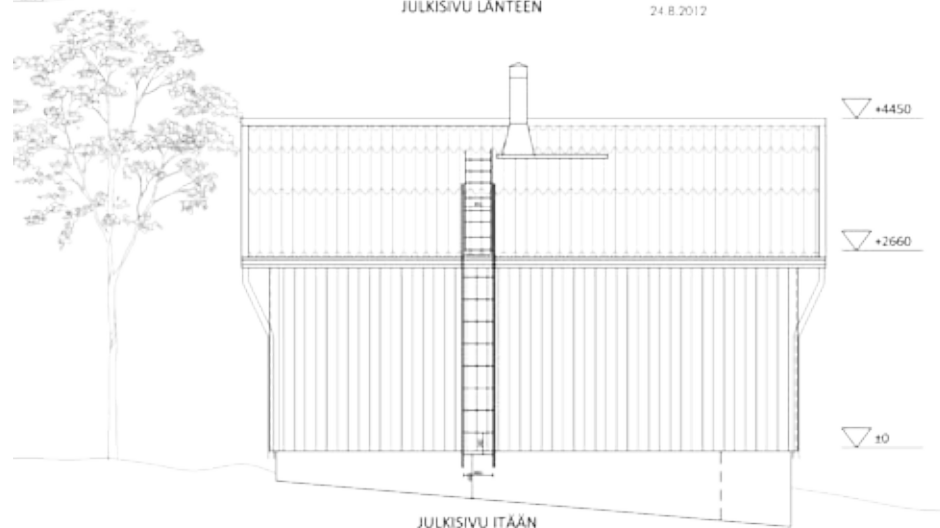

JULKISIVU LÄNTEEN

24.8.2012

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU ITÄÄN

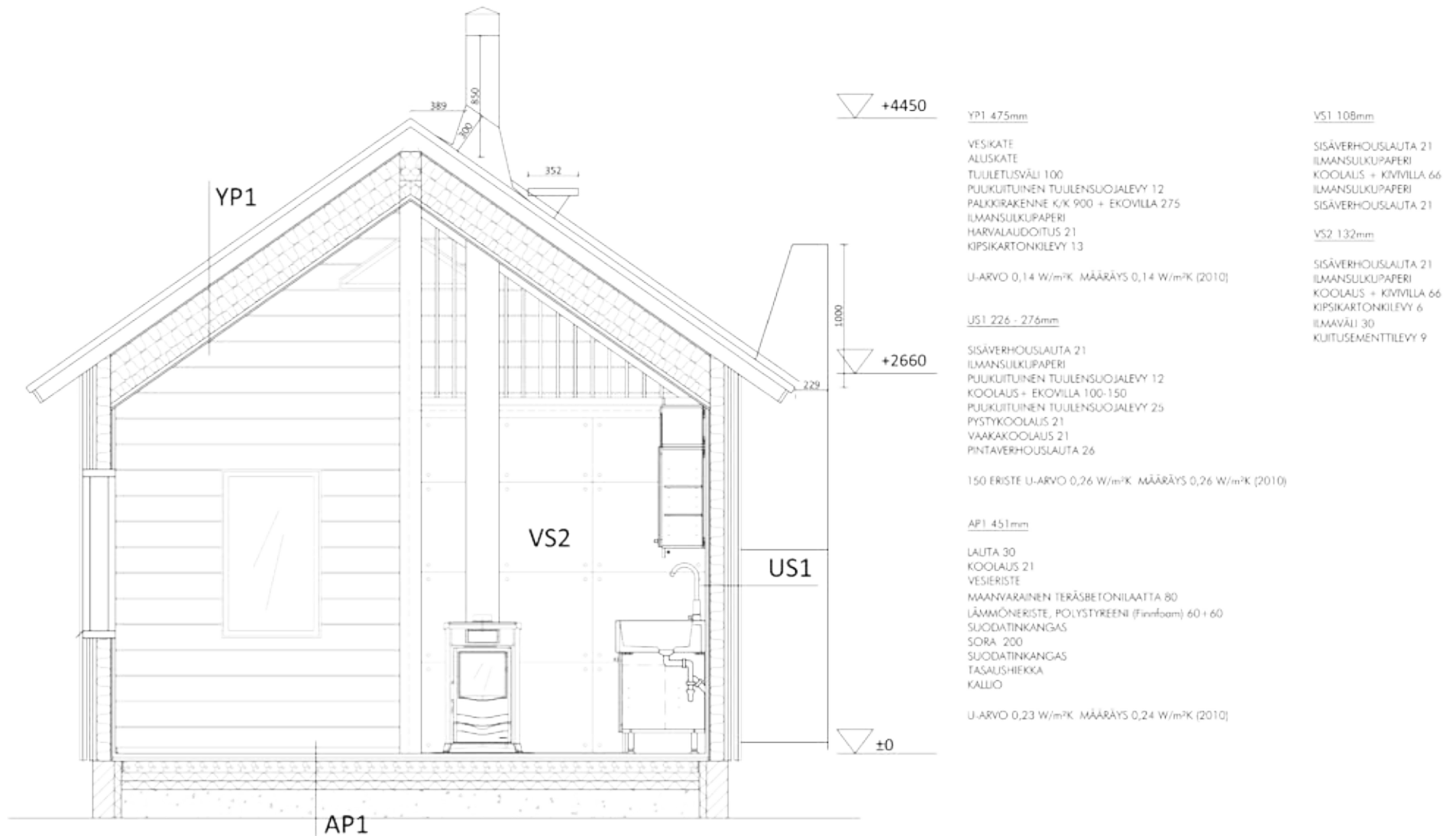

JULKISIVU POHJOISEEN

*Julkisivupiirustukset
(ei mittakaavassa)*

Julkisivunäkymiä

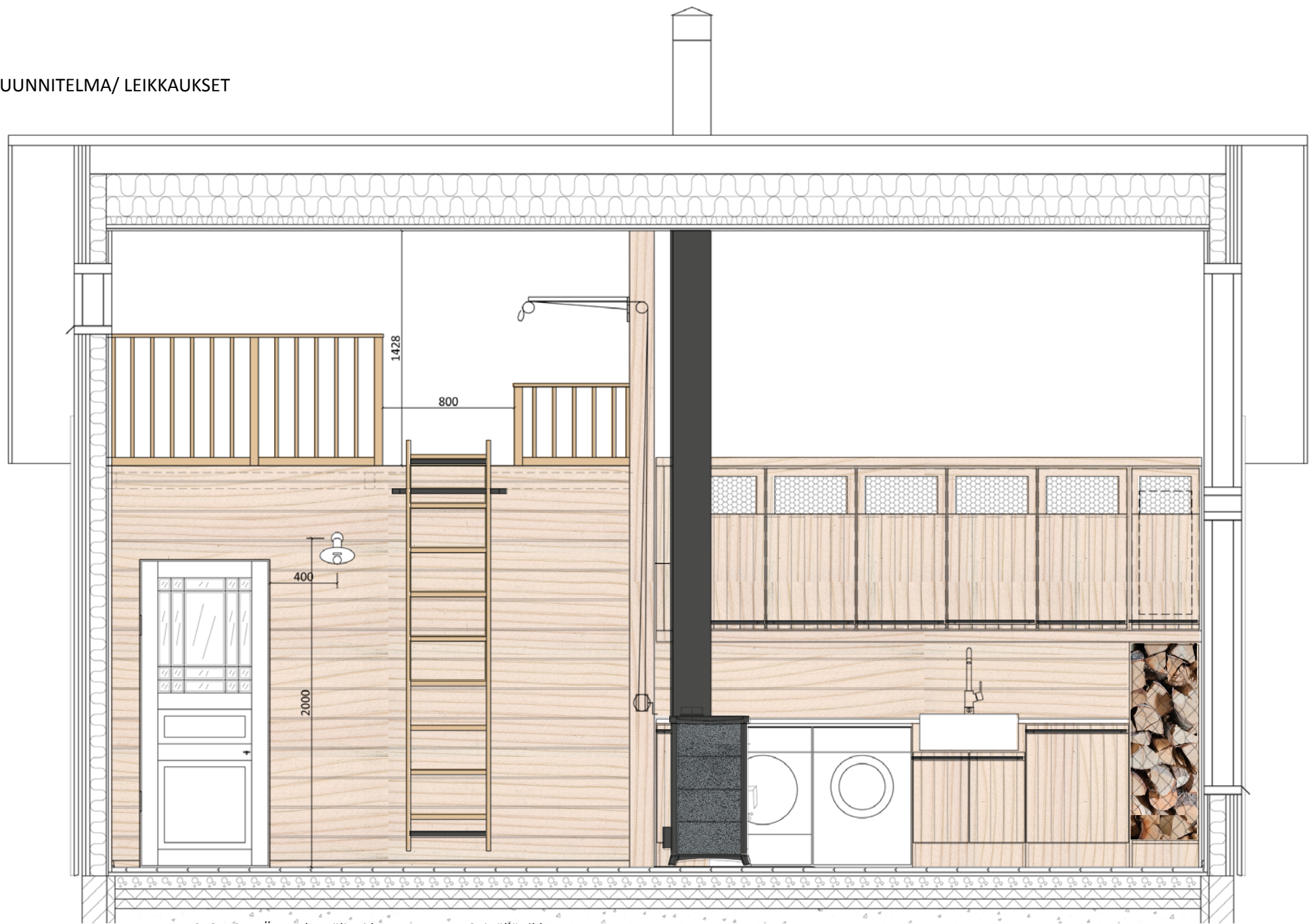

Päätin piirtää rakennuksen seinärakenteella, jossa on eristystä 100mm. Tutkin piirtämällä paksumpia rakenteita, mutta ne tuntuivat rakennuksen kokoon nähden aivan liian massiivisilta. Eristevaihtoehtoja tutkiessani kuitueristeet olivat keskenään saman arvoisia lämmönjohtavuudessa. Ekovilla kuivuu huonommin, kuin turve-eriste Kontto. Toisaalta Ekovilla on parempi ilmanläpäisyarvoltaan kuin turve-eriste. (TM Rakennusmaailma 6/12) Kivivilan eristysarvot ovat paremmat kuin kuitueristeillä joten sitä käyttämällä eristekerroksen paksuus pienenee. Lisäksi kivivilla on paloturvallinen. Kivivillaa on mahdollista käyttää pelkän ilmansulkupaperin kanssa. (Rakentaja-opas 2011) Rakenteet täsmentyvät kuitenkin vielä myöhemmin.

Rakenteet

US1 ja YP1: www.ekovilla.com
AP1: www.finnfoam.fi
VS1: Hautakorpi
VS2: Cembit/ Hautakorpi

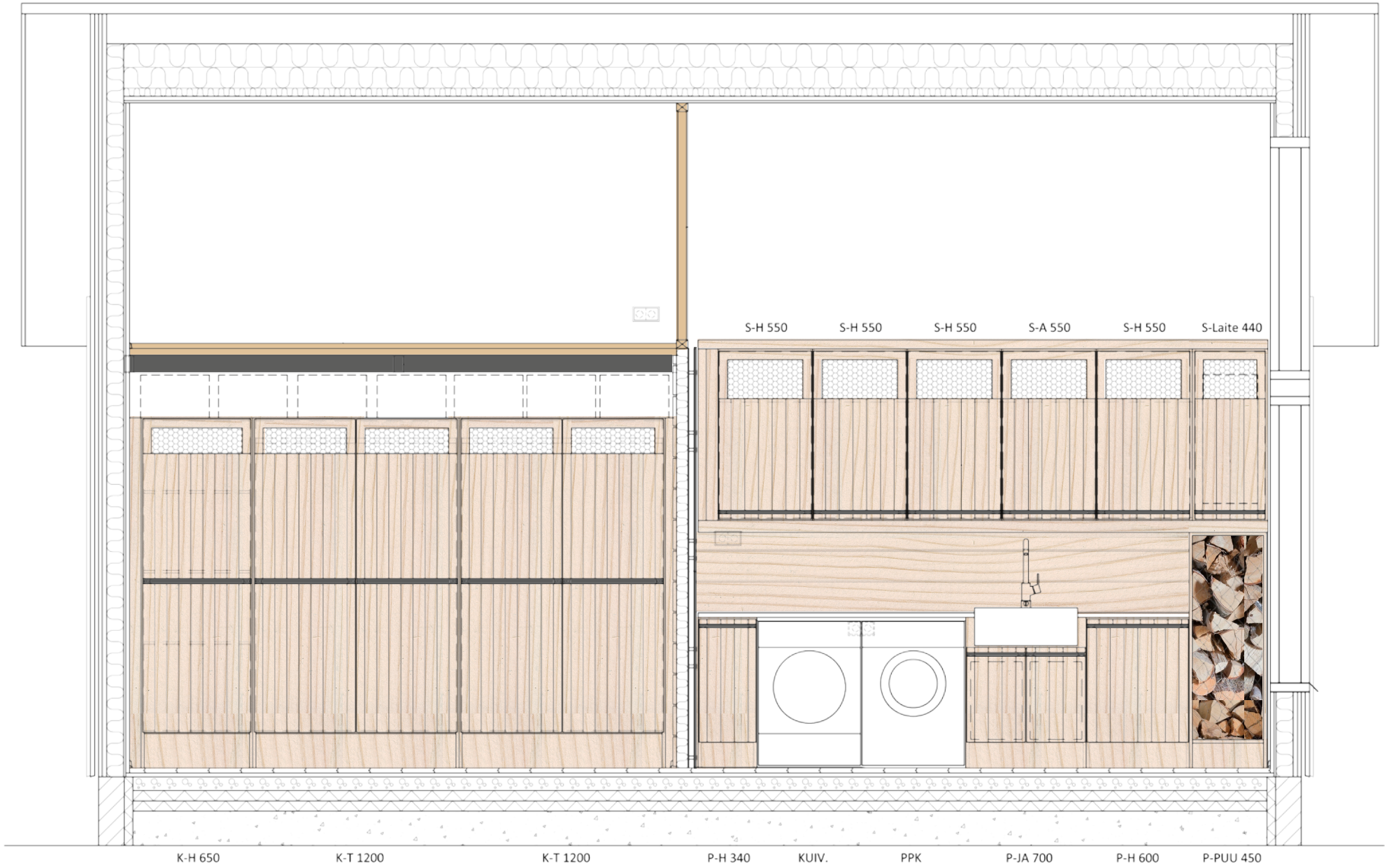
*Leikkauspiirustus ja rakenteet
(ei mittakaavassa)*

VARASTON SEINÄ: Vanha väliovi kunnostetaan. Seinällä tikkaat, jotka nostetaan (säilytys) ja tuetaan (käyttö) seinällä olevaan kiinnikkeeseen. Kiinteästi asennettava seinävalaisin.

OLESKELU/ KHH

Sisustusleikkaus A-A
(ei mittakaavassa)

K-H 650

K-T 1200

K-T 1200

P-H 340

KUIV.

PPK

P-JA 700

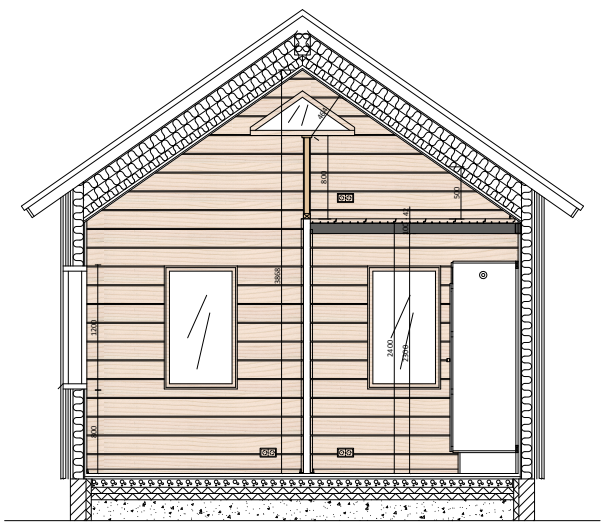
P-H 600

P-PUU 450

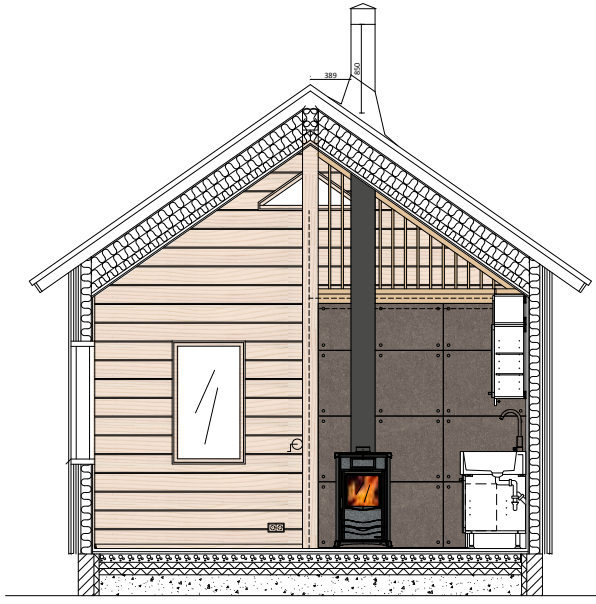
PARVEN ALAPUOLINEN VARASTO:
Kiintokaapisto puusepän urakassa

KHH: Kiintokaapisto puusepän urakassa

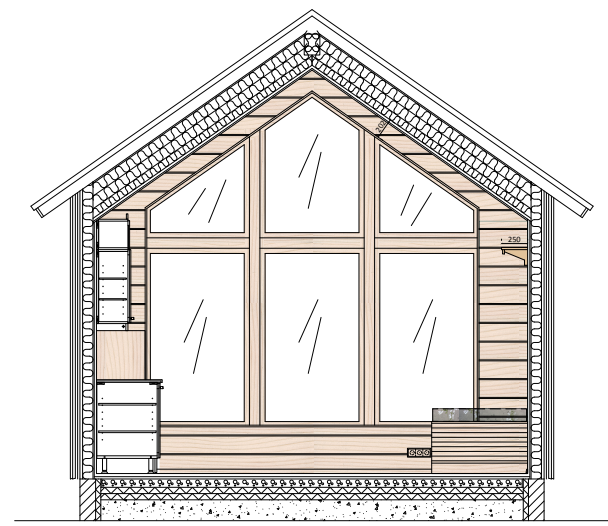
*Sisustusleikkaus B-B
(ei mittakaavassa)*

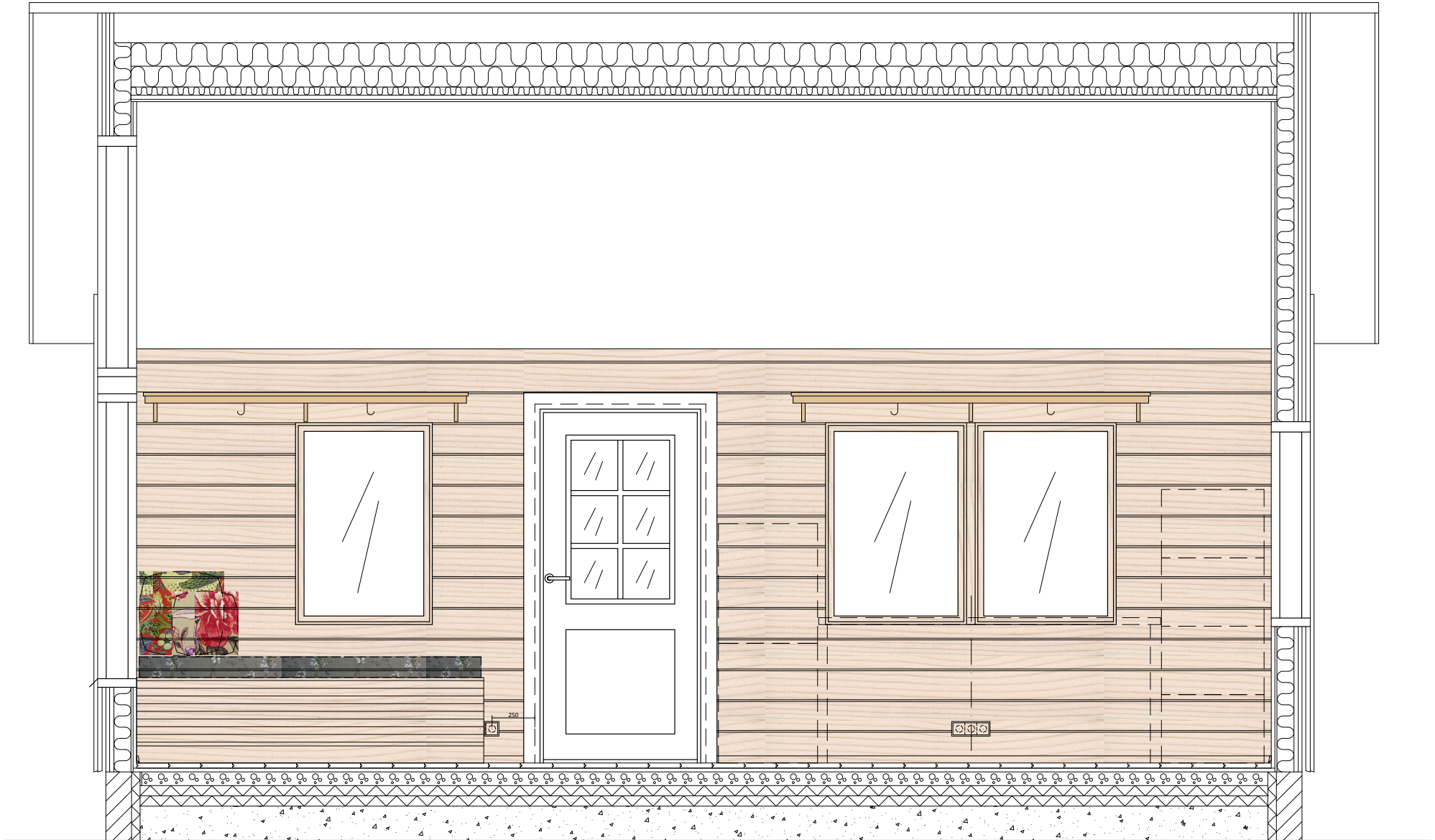
*Sisustusleikkaus C-C
(ei mittakaavassa)*

*Sisustusleikkaus D-D
(ei mittakaavassa)*

*Sisustusleikkaus E-E
(ei mittakaavassa)*

OLESKELU/ KHH

PUUTARHAN HOITO

*Sisustusleikkaus F-F
(ei mittakaavassa)*

*Näkymä ovelta lasiseinän suuntaan.
Tulisijan malli viitteellinen.*

*Näkymä lasiseinältä varaston suuntaan.
Tulisijan malli viitteellinen.*

Näkymä puutarhanhoitotilasta.

Näkymä parvelle alakerrasta.

Parven kolmio-ikkuna.

Näkymä parvelta lasiseinän suuntaan.

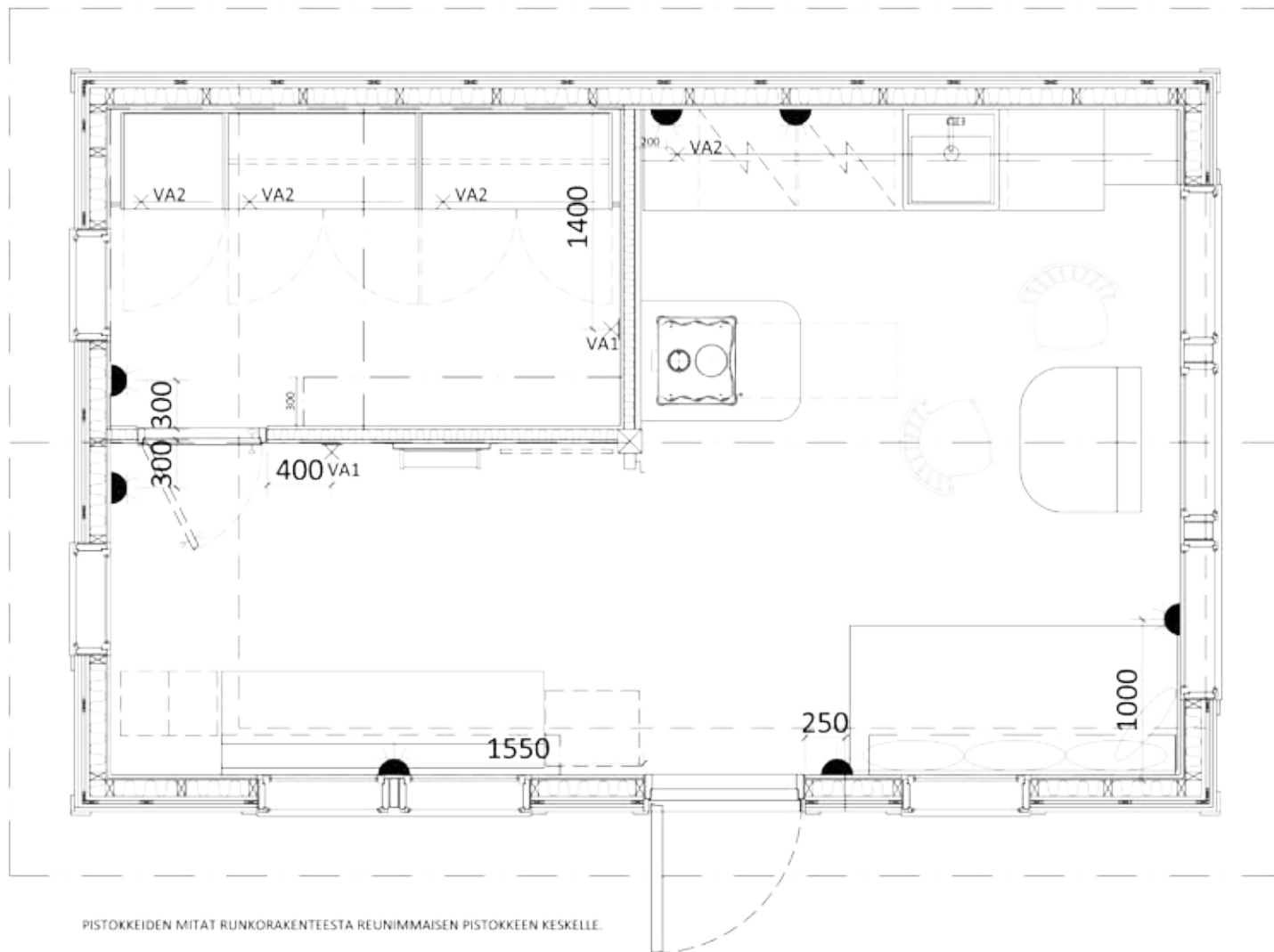

Näkymä parvelta alas.

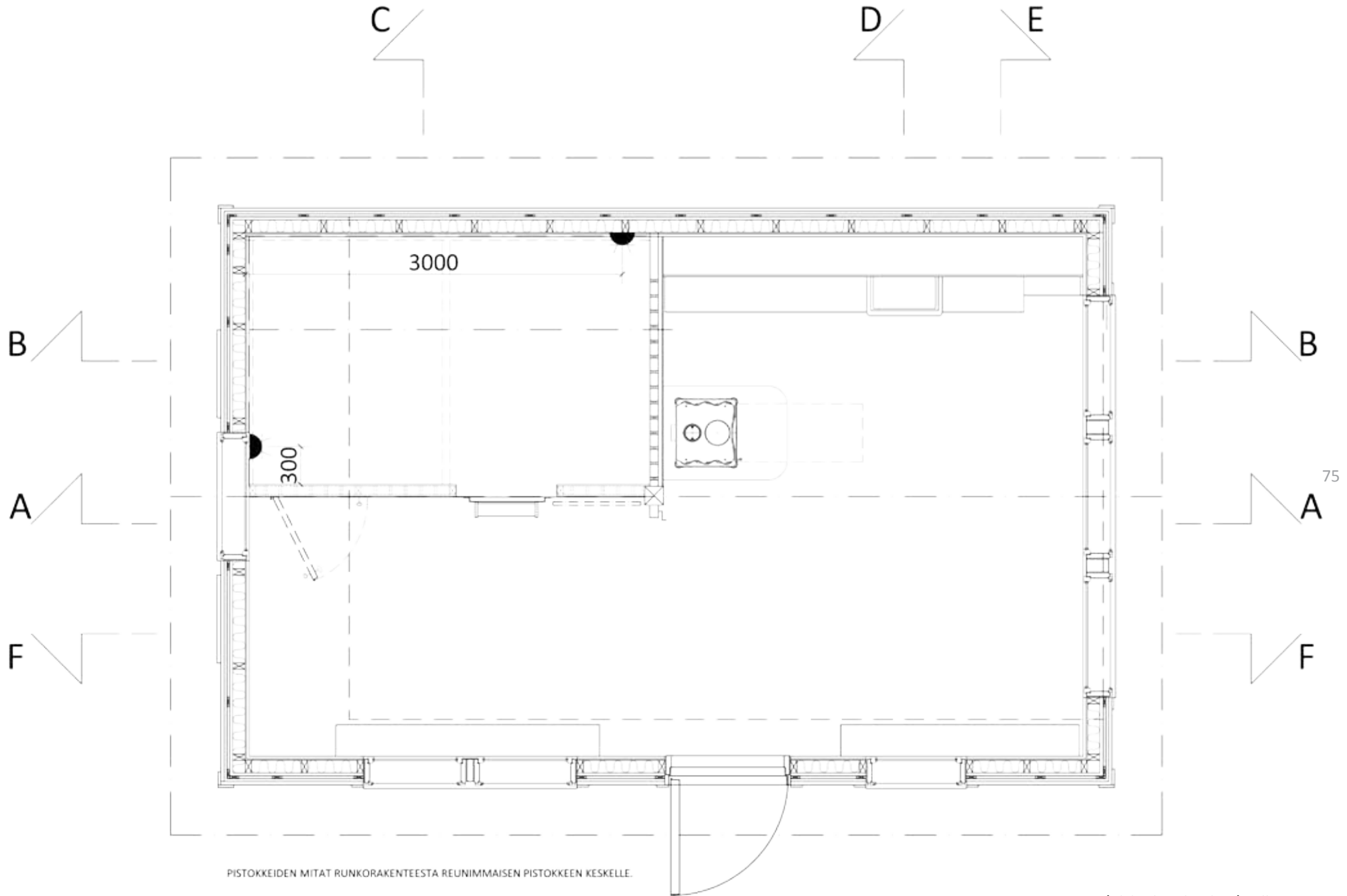

Näkymä varastosta.

TILASUUNNITELMA/
VALAISINPISTE JA PISTOKEPIIRUSTUKSET

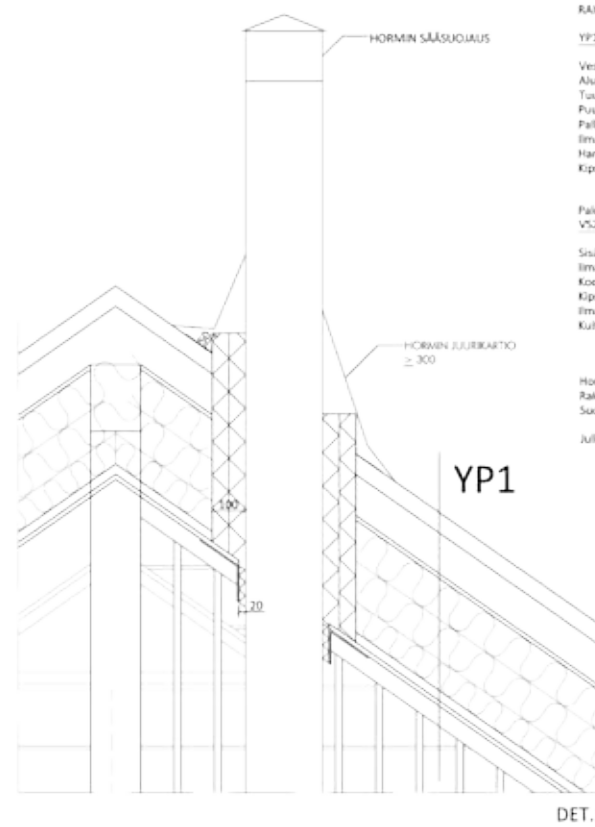
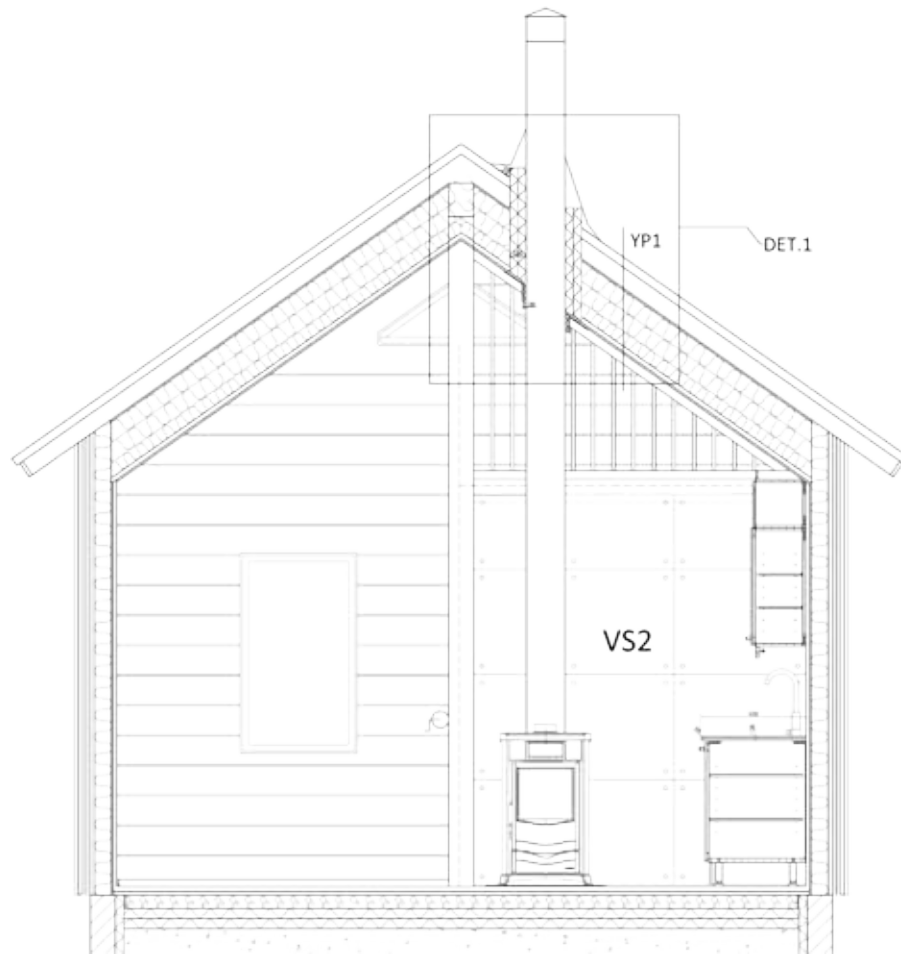
Maantasan valaisinpiste- ja pistokepiirustus
(ei mittakaavassa)

*Parven valaisinpiste-ja pistokepiirustus
(ei mittakaavassa)*

TILASUUNNITELMA/ KIINTOKALUSTEET, DETALJIT

RAKENTEET

YP1 475mm

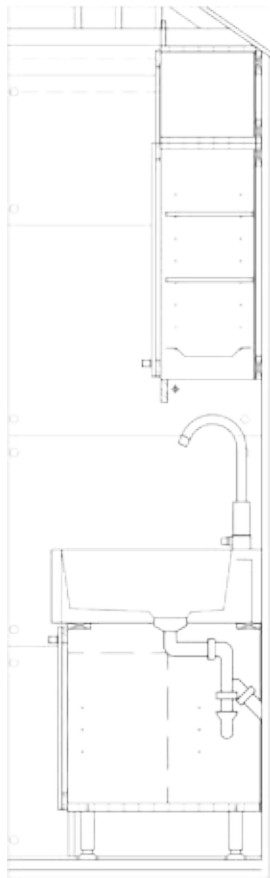
Vesikate
 Aluskate
 Tuuletusväli 100
 Puukuitunen tuulensuojalevy 12
 Palkkirakente k/A 900 + akovilla 275
 Ilmansulkupaperi
 Harvalaudotus 21
 Kipsikartonkilevy 13

Palonsuojaseinä
 VS2 112mm

Sivertoussalaus 21
 Ilmansulkupaperi
 Koolaus + kivillä 66
 Kipsikartonkilevy 6
 Ilmaväli 30
 Kultusementtilevy 9

Hormin välipohjan läpiviennissä noudatetaan
 Rakentamismääräyskokoelman osan E3 2007 määräyksiä.
 Suojetäksyydet palavaan materiaaliin tarkastettava hormitoimittajalta.
 Julkisivujen, katon ja hormin tiivistykset ja pellitykset RT 80 10632 mukaan.

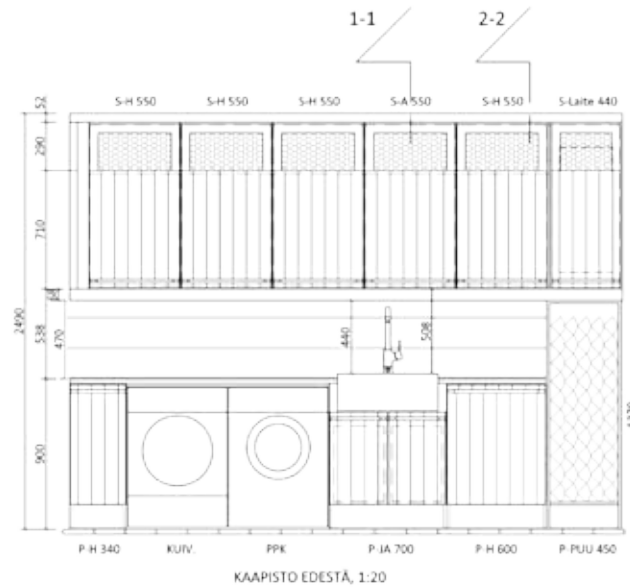
*Yläpohjan ja teräshormin liittymisen periaate
 (ei mittakaavassa)*

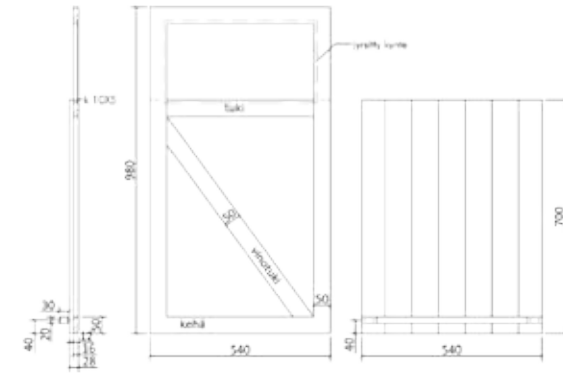
LEIKKAUS 1-1, 1:10

LEIKKAUS 2-2, 1:10

KAAPISTO EDESTÄ, 1:20

KAAPINOVIER PERIAATE, 1:10

Kaapinovieien runkona on kehäratanne, johon säleähyllyt välihuokaisen A1 luokan 12x70 mäntypaneelilla kiinnitetään rimansyötät pukuun. Kaappien vetimet upotetaan ovilevyihin kiinnityskohdastaan vetimen paksuuden verran. Vetimen paksuus 2-4 mm.

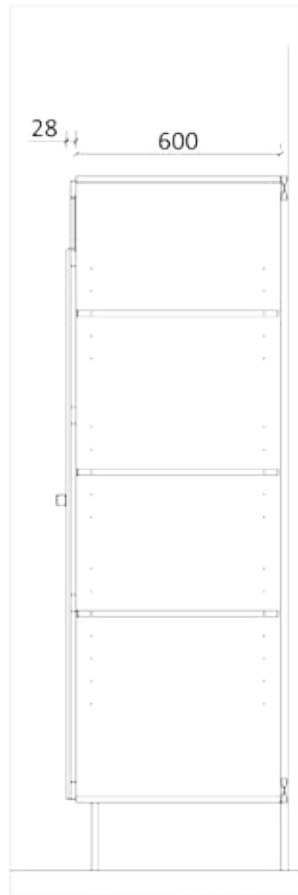
Ovien kaikki pinnat käsitellään kuultovalkoisella öljyvahasekoilla esimerkiksi Dumo Color. Kaapinovieien yläosaan kiinnitetään kyntteeseen pienisilmäinen, sinkitty teräsverkko esim. ns. kanaverkko.

Kaappien runko on massiivimäntyä (luokkaa A3-A4) ja se pintakäsitellään ulkopuolelta kuten ovet. Pöytäkaapissa on säätöjalat. Kaapin rungot ja soikkellauta asennetaan 10 mm irti lattiasta.

Korkeussäädettävät hyllylevyt 15-18 mm mäntylisioitettuja ja viilutettu vaneri tai mdf-levy. Pintakäsittely kuten ovet ja rungot.

Tason materiaali on komposiittilevy, jonka alle asennetaan tukilevytyt valmistajan ohjeen mukaisesti. Eturuna listoitetaan samalla materiaalilla ja pyöristetään kevyesti r=4-6 mm.

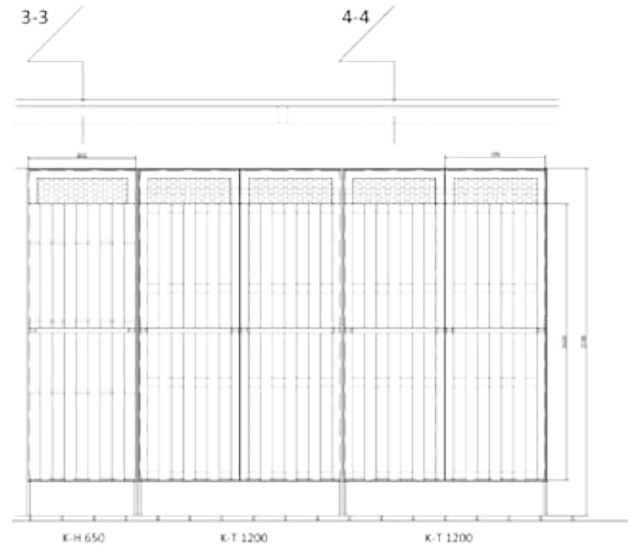
*Kodinhoitotilan kaapiston periaate
(ei mittakaavassa)*

LEIKKAUS 3-3, 1:10

LEIKKAUS 4-4, 1:10

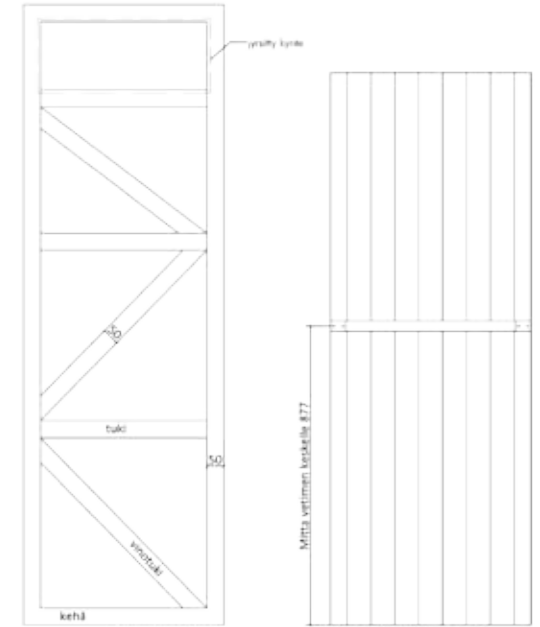
KAAPISTO EDESTÄ, 1:20

Kaapinovie runkona on kehrä rakenne, johon sileähöylätty viihloksainen A3 luokan 12x70 mäntypaneeli kiinnitetään rimansyrjät puskuun. Kaapin vetimet upotetaan ovilevyihin kiinnitykohdastaan vetimen paksuuden verran. Vetimen paksuus 2-4 mm.
Ovien kaikki pinnat käsitellään kuultovalkoisella öljyvahaseoksella esimerkiksi Osmo Color.
Kaapinovie yläosaan kiinnitetään kymmeeseen pienisilmäinen, sinkitty teräsverkko esim. ns. kanaverkko.

Kaapin runko on massiivimäntyä (luokkaa A3-A4) ja se pintakäsitellään ulkopuolelta kuten ovet. Vaate tangon keskelle asennetaan tangonkannatin.

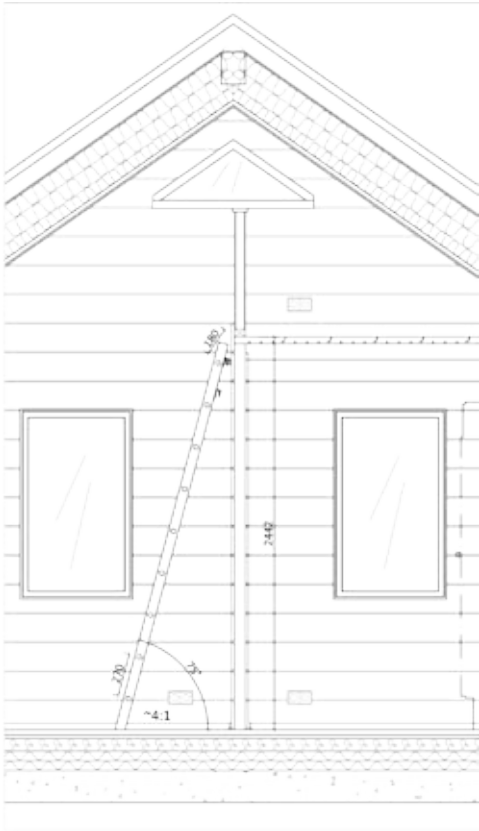
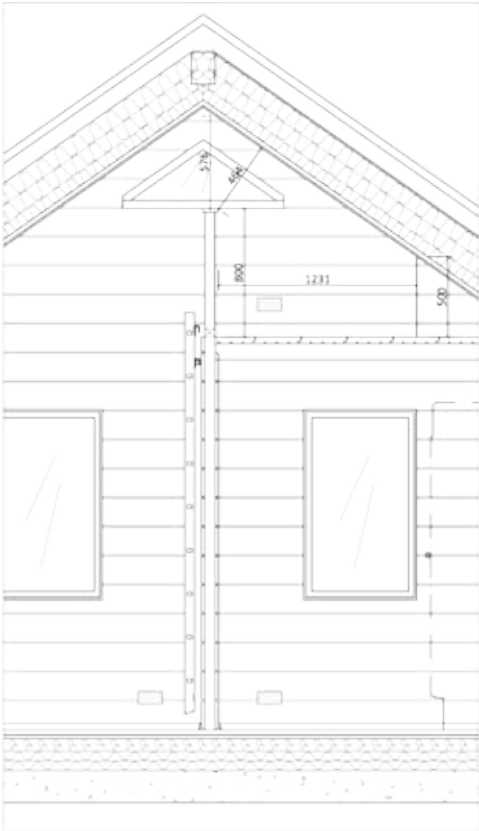
Korkeussäädettävät hyllylevyt 16-18 m: mäntyistoizettu ja viilutettu vaneri tai mdf-levy. Pintakäsittely kuten ovet ja rungot.

Tason materiaali on komposiittilevy, jonka alle asennetaan tukilevytyt valmistajan ohjeen mukaisesti. Etureuna listohetaan samalla materiaalilla ja pyöristetään kevyesti r=4-6 mm.

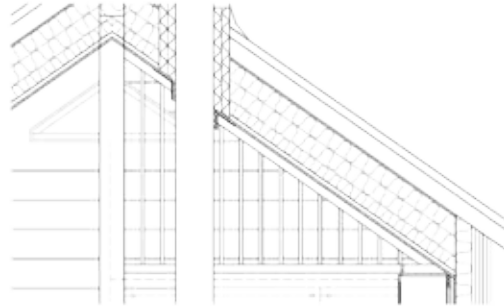
KAAPINOVIE PERIAATE KUTEN KHH, 1:10

Varastotilan kaapiston periaate
(ei mittakaavassa)

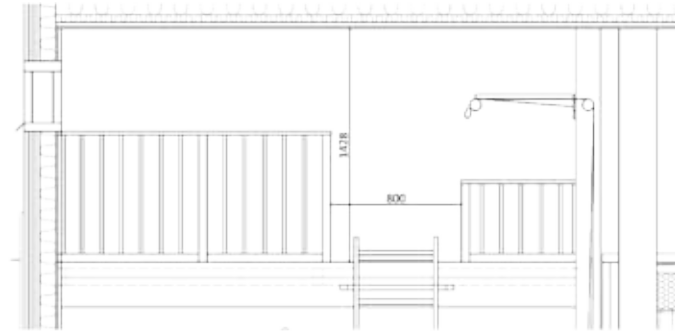

*Tikkaiden periaate
(ei mittakaavassa)*

kestävä puurakenteinen 150x150

PARVEN SÄLESEINÄ, 1:20

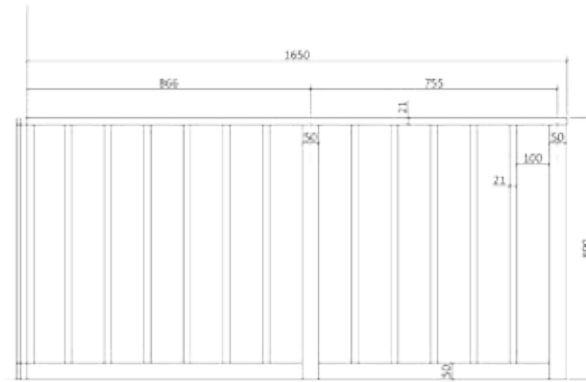

PARVEN KAITEET, 1:20

Säleseinän ja kaiteiden tukirunko on 50x66 mm mäntysörmä.
Säleet ja kaidepinnat 21x50 mäntyrimä.
Rimöiden kiinnitys soraohiin tehdään joko loveamalla- liimaamalla tai ruuvaamalla.
Säleseinä kiinnitetään parven ja katon rakenteisiin.
Kaiteet kiinnitetään seinään/ kerskitiloihin sekä parven pintaan.
Mahdolliset muovikannat tulopataan mäntytulipölyä.
Pintakäsittelyllään kuultovalkoisella öljyvahaseoksella esimerkiksi Osmo Color.

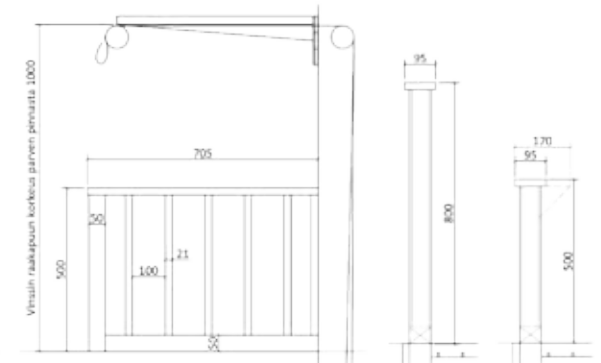

PARVEN SÄLESEINÄ, 1:10

PARVEN KAITEET, 1:20

Virsin alapuolelta kaiteita on suunniteltu käytettävän eräänlaisena välilaskutasona tavaras siirrettäessä.
Kaiteen ylöjohteen leveyttä levennetään tarvittaessa.
Tällöin johteen alle asennetaan 2 diagonaalitukea rimöiden kohdille.

*Kaiteiden periaate
(ei mittakaavassa)*

10.2 Jatkokehitys

Piharakennuksen luonnossuunnitelma valmistui tämän työn aikana pisteeseen josta arkkitehti/ pääsuunnittelija pääsee jatkamaan omaa työtään. Suunnitelmaa täsmennetään ja yksinkertaistetaan pääpiirustuksiksi purku- ja rakennuslupaprosessia varten.

Rakenteet ja talotekniikka täsmentyvät myös, kun rakennesuunnittelija ja lvi-suunnittelija tekevät omat suunnitelmansa. Mikäli seinärakenne tulee olemaan paksumpi, rakenne pyritään leven-tämään tilasuunnitelman varausten mukaan ulospäin. Pitkään mietitty ja harkittu tilasuunnitelma on myös silloin pätevä.

Varsinainen tilasuunnitelma on kokonaisuus, joka ei mielestäni kaipaa varsinaista jatkokehitystä. Puutarhanhoidon kalusteet piirretään tarvittaessa puusepämpiirustuksiksi 3D-näkymäluon-noksissa olevien mallien mukaan.

Tampereen 2012 asuntomessujen hiljaiset signaalit voisi ottaa vakavasti. Voisin lähteä avaamaan keskusteluja talovalmistajien ja rakentajien kanssa mahdollisuuksista yhteistyöhön. Voisiko tämän opinnäytetyön tuotos olla pohjana laajemmalle piharakennusten sarjalle? Samalla periaattella, avoimella, muunneltavalla tilaoh-jelmalla, mutta erilaisilla julkisivumateriaaleilla konseptoituja piharakennuksia. Ehkä. Tulevaisuus näyttää.

ARVIOINTI JA PALAUTE

11. ARVIOINTI JA PALAUTE

11.1 Tuotos

Tämän opinäytetyön tuotoksena on piharakennuksen tilasuunnitelma, jota tehtäessä samalla muodostui luonnossuunnitelma itse rakennuksesta. Suunnittelun lähtökohtana olivat tilaajien tarpeet ja toiveet, jotka pyrin kiteyttämään pieneksi kompaktiksi kokonaisuudeksi.

Suunnittelun muut reunaehdot muodostuivat tontin rakenteista, maastosta ja tontilla sijaitsevien rakennusten keskinäisestä suhteesta.

Lähdin työstämään tilasuunnitelmaa, sen tunnelmaa ja ratkaisuja tutkimalla ja hakemalla tietoja puutarhataiteesta, sen historiasta ja Garden Cottagen käsitteestä. Paikkakunnan historia oli myös tärkeä osa tutkimusta, jota tosin olisin voinut tutkia loputtomasti. Sukellus nykyihmisen valintoihin ja ajan henkeen muodostivat yhdessä käsityksen kokonaisuudesta, jonka lopputulos tilasuunnitelma on.

Pystyin mielestäni kiteyttämään laajan aineiston tunnelmaksi ja kokonaisuudeksi, joka kuvastaa tilaajan toiveita ja lähtökohtia hyvin. Toiveena oli saada piharakennus, joka olisi sovitettu piharakennuksen tyyliin pienin englantilaisin Cottage Garden –tyylin viittein. Tutkimusten edetessä löysin yhteyksiä, joita en aikaisemmin ollut tiennyt ja ne tekivätkin työn tekemisestä erittäin kiinnostavan. Tutkimuksen tulokset alueesta toivat esiin historiallisia tarinoita ja niiden myötä prosessista tuli hyvin lämminhenkinen. Pienen tilan haasteet koin mielenkiintoisina ja onnistuin mielestäni ratkaisussa hyvin. Käyttämäni tutkimusmenetelmät olivat tarkoitukseen sopivat.

Pyrin tekemään suunnitelman tilaajan kanssa yhteistyössä esittelemällä mielestäni kokonaisuuteen sopivia laadukkaita vaihtoehtoja ja antamalla tilaajalle lopullisen sanan. Näin prosessista tuli interaktiivinen tilanne sanelun sijaan. Tämä tilaajan ns. voimauttaminen satoi heidät prosessiin paremmin ja innosti osallistumaan.

Asetetut toiminnalliset, visuaaliset ja ympäristölliset tavoitteet saavutettiin toivotulla tavalla. Kustannustavoitteiden saavuttaminen selviää projektin edettyä tarjousvaiheeseen. Suunnittelijan henkilökohtaisen tavoitteen on mahdollista toteutua.

11.2 Prosessi

Projektit ovat aina erilaisia. Niiden kestot vaihtelevat. Ne elävät ja hengittävät niissä toimivien ihmisten rytmissä.

Tämä projekti ja prosessi kesti pitkään. Elin tämän työn aikana hyvin hektisen vuoden. Koin haasteelliseksi liittää opinnot, palkkatyön ja yrittämisen oheen. Lopulta jouduinkin tekemään päätöksen ja irtisanouduin palkkatyöstä väliaikaisesti.

Prosessista tuli pakosta katkonainen, mikä aiheutti itsessäni turhautumista ja pelkäsini sen näkyvän työssäni. Tunsin, että välillä se punainen lanka katosi jonnekin. Näin lopputulosta tarkastellessani tuo katkonaisuus on onneksi vain mielessäni. Tauoilla oli myös myönteinen vaikutus, sillä ne antoivat aikaa ”makustella” ja hakea oikeita vaihtoehtoja.

Tässä työssä pääsin suunnittelemaan rakennuksen tilankäytön ehdoilla, mitä en ole aikaisemmin päässyt tekemään, Bauhausin hengessä. Työssä ei tarvinnut tehdä kompromisseja tilasuunnitelmaan, mitä monesti olen joutunut tekemään asiakastöissäni, joissa arkkitehti on suunnitellut rakennuksen ensin. Tässä projektissa prosessi on käänteinen ja seuraankin mielenkiinnolla onko edessäni vielä muutostoiveita muilta suunnittelualoilta.

11.3 Palaute

Pääsuunnittelija, arkkitehti Juha-Pekka Rindell

Käytyäni suunnitelmat arkkitehti Juha-Pekka Rindellin kanssa läpi epäilyni monista muutostoiveista hieman hälvenivät. Hän piti suunnitelmia hyvinä ja oli hieman yllättynyt siitä, miten tarkkaan ja pitkälle olin työtä jo vienyt. Hän ei nähnyt suunnitelmissa mitään estettä niiden eteenpäinviemisessä rakennuslupa-vaiheeseen.

Julkisivuja aluksi katsoessaan Rindell piti lasiseinän muotoa hieman outona, mutta piti ratkaisua perusteltuna, kun näytin pohjapiirustuksen ja sisällä tapahtuvat toiminnot. Lasiseinän vieminen nurkkaan saakka olisi ollut mahdotonta jo yksin seinän paksuuden vuoksi.

Keskustelimme mieltäni vaivaamaan jääneestä kaide-asiasta. Hän piti sitä myös mahdollisena ongelmana. Rindell ehdotti ratkaisuksi säleseinin tekemistä kaiteen tilalle. Pohdin sitä, että se peittäisi osan ikkunaa ja ei mielestäni siksi olisi kovin tyylikäs ratkaisu.

Hormin liittymäkuvassa Rindell piti hyvänä lähtökohtana 100 mm:n eristepaksuutta/palokatkoa yläpohjan matkalla. Tosin hänkin korosti sitä, että suojaetäisyydet tarkentuvat kun hormityyppi valitaan.

Pääpiirustussarjan leikkauskuvaa katseltaessa Rindell ehdotti julkisivuverhouksen laskemista noin 100 mm:n verran alaspäin harkon eteen. Tämä vähentäisi hänen mielestään kylmäsilta-vaikutusta ja olisi energiansäästön kannalta perusteltua. Tämä tulee vaikuttamaan rakennuksen korkeusasasemaan, kun se sidotaan tonttiin tuon siirtymän verran.

Talotekniikasta Rindell oli sitä mieltä, että aktiivipiippu tai vastava hormi saattaa olla liian kallis näin pieneen rakennukseen. Hän pohti, että ilmalämpöpumppu voisi olla hyvä ratkaisu lämmityksessä. Hän kertoi myös Digi-Temp ilmalämpöpumppu-mallista, jossa ei ole ulkoyksikköä ollenkaan. Rakennuksen julkisivussa on ainoastaan kaksi pyöreää ritilällistä reikää. Keskusyksikkö asennetaan normaalisti sisätilaan. Aurinkopaneeleita hän kehoitti pitämään vielä ohjelmassa järkevänä ratkaisuna.

Tilaaaja

Pyysin tilaajalta lopuksi vielä kommentteja prosessin kulusta ja työn tuloksista. Tilaajan mielestä rakennus sopi vanhan kesähuoneen paikalle hyvin. Näkymien ja vanhojen kulkureittien säilymistä pidettiin arvokkaana.

Useiden luonnosten avulla tapahtuva kehitystyö ja vaihtoehtojen poissulkeminen perustellusti oli tilaajan mielestä hyvää, jopa yllättävää. Tilaajan mielestä asetetut tavoitteet saavutettiin. Siitä pidettiin, että olin tehnyt rajauksen mielestäni toimivista tuotteista etukäteen. Esiteltäessä valinnat asiakas sai tehdä lopullisen päätöksen itse. Tilaaja piti myös siitä, että en takertunut liikaa Cottage Garden -konseptiin, vaan lopputuloksessa oli myös nykypäivä mukana.

Iso ja tilaan paljon valoa tuova ikkuna oli mieleinen. Ideaa vinssistä pidettiin hauskana yksityiskohtana. Puusepäkalusteita pidettiin persoonallisina, mutta niiden hintaa mietittiin. Olisivatko ne paljon kalliimmat kuin valmiskaapit. Tähän voin vain vastata ,että tarjouskyselyllä sen saa selville. Tilaajan mielestä osasin perustella valinnat hyvin ja osoitin perehtyneisyyttä asiaan.

Lähteet

Suomen Rakentamismääräyskokoelma
RT-kortisto

Kirjallisuus

Farmer, John 1999. Green Shift – Changing attitudes in architecture to the natural world. 2nd edition.
Oxford: Architectural Press

Innamaa, Kerttu 1952. Kaarinan pitäjän historia
Osat 1. 1600-1721 ja 2. 1721-1870.
Turku: Uuden Auran Osakeyhtiön kirjapaino

Kakskerta 2, Saaret, ihmiset, vaiheet.
Toim. Lappalainen Jussi T 1995.
Jyväskylä: Turun Maakuntamuseo

Kaila, Panu 2009. Maalari maalasi taloa –julkisivujen värihistoria.
Jyväskylä: Multikustannus

Keittiökasveja Kotitarpeeseen. Brinkhallin puutarhaopas 1804.
Toim. Lounatvuori Irma 2010.
Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Perec, Georges 1992. Tiloja/Avaruuksia. Helsinki: Paino Limes ry

Ruoff, Eeva 2001. Vanhoja suomalaisia puutarhoja.
Keuruu: Otava.

Sinisalo, Antero 1997. Puutarhataiteen historian perusteet, Luennot 1966-1986, toim. Maunu Häyrynen.
Viherympäristöliitto 6/1997, Teknillinen Korkeakoulu
Arkkitehtiosasto Maisema-arkkitehtuuri

Todd, Pamela 2004. The Arts & Crafts Companion.
London: Thames & Hudson

Lisää aiheesta:
Pihan yleinen rakentamistapaohje. Toim. Nuotio Aino-Kaisa 2009.
Kopijyvä: Viherympäristöliitto ry.

Elektroniset lähteet

Jean-Jacques Rousseau
www.jyu.fi/taiku/aikajana/kirjallisuus/ki_va_rousseau.htm
[viitattu 17.9.2011]

Petit Trianon
www.crashboombang.net/?s=petit+trianon
[viitattu 17.9.2011]

Francis Bacon On Gardens
www.authorama.com/essays-of-francis-bacon-46.html
[viitattu 17.9.2011]

The Chiswick House Suur-Lontoo, William Kent
[//en.wikipedia.org/wiki/File:The_Cascade,_Chiswick_House_-_geograph.org.uk_-_8982.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Cascade,_Chiswick_House_-_geograph.org.uk_-_8982.jpg)
[viitattu 17.9.2011]

Munstead Woods Surrey, Gertrude Jekyll
www.astoft2.co.uk/munstead_wood.htm
[viitattu 17.9.2011]

Stanley Park Blackpool, Thomas Mawson
[//blackpoolcam.co.uk/category/stanley-park/](http://blackpoolcam.co.uk/category/stanley-park/)
[viitattu 17.9.2011]

William Shakespearen vaimon Anne Hathawayn kotitalo
[//en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage](http://en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage)
[viitattu 17.9.2011]

Cottage Garden
www.suomela.fi/piha-puutarha/Kukat-taimet/Puutarha-cottage-gardenin-hengessa-43057
[viitattu 18.9.2011]

The Manor House Upton Grey, Gertrude Jekyll
www.gertrudejekyllgarden.co.uk
[viitattu 18.9.2011]

Designing the Country Cottage Garden Henry Flowers
[//aggie-horticulture.tamu.edu/southerngarden/Cottagedesign.html](http://aggie-horticulture.tamu.edu/southerngarden/Cottagedesign.html)
[viitattu 18.9.2011]

www.hartley-botanic.co.uk/Victorian-Terrace-Glasshouse.html
[viitattu 15.5.2011]

www.rosenbergwase.se/ [viitattu 15.5.2011]

www.swedengreenhouse.se/ [viitattu 15.5.2011]

<http://www.william-morris.co.uk> [viitattu 8.7.2011]

<http://www.ttl.fi/fi/toimialat/rakennus/turvapakki/putoamissuojaus/tikkaat/sivut/default.aspx> [viitattu 7.8.2012]

<http://www.suomi-tikas.fi/turvallisuus/tikasturvayle.aspx> [viitattu 7.8.2012]

http://www.ekovilla.com/fileadmin/user_upload/rakenneopas/Rakopas2012_16.pdf [viitattu 12.8.2012]

<http://www.finnfoam.fi/index.php?page=4f1217e97f9c6d7fb30a2d8e7954d09> [viitattu 12.8.2012]

Lehdet

Gardens Illustrated vol. 175, 176

Helsingin Sanomat 5.2.2012

Period Living vol.252

TM Rakennusmaailma 6/12

Suulliset lähteet

Keskustelu naapurin Irma Wallin kanssa 19.7.2011

Kuvalähteet

Kartat 1.-3. <http://opaskartta.turku.fi/>

Piirros 1. Vanha tonttikartta. Skannattu tilaajan piirustuksesta. Insinööri-toimisto Aimo Rauhamäen laatima 1995.

Piirros 2. Vanhan piharakennuksen kivijalan suhteelliset nurkkakorkeudet. Jaana Hautakorpi

Piirros 3. Pihakartta Aimo Rauhamäen piirustuksen pohjalta. Jaana Hautakorpi

Kuvat 1.-10. Valokuvat kohteesta. Jaana Hautakorpi.

Kuva 11. Kakserran vaakuna.

[//fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Kakskerta_v vaakuna.svg](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Kakskerta_v vaakuna.svg) [viitattu 3.1.2012]

Kuvat 12.-18. Valokuvat kohteesta. Jaana Hautakorpi.

Kuva 19. Adbusters antimainos.

[viitattu 28.8.2012]

Kuva 20. The Country Lifebook of Cottages.

www.archive.org/details/countrylifebook00weavrich [viitattu 28.1.2012]

Kuva 21. Letchworth asemapiirros.

www.vuqepobo.net76.net [viitattu 28.1.2012]

Kuva 22. Larssonien ruokasali.

www.clg.se/start.aspx [viitattu 28.1.2012]

Kuva 23.-25. The Manor House, Upton Grey. Gertrude Jekyll.

www.gertrudejekyllgarden.co.uk [viitattu 18.9.2011]

Kuva 26. William Shakespearen vaimon Anne Hathaway'n kotitalo.

[//en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage](http://en.wikipedia.org/wiki/Anne_Hathaway's_Cottage) [viitattu 17.9.2011]

Kuva 27. Valokuva kohteesta. Jaana Hautakorpi.

Kuva 28. Biokäymälän mitoitusta.

[//pikkuvihrea.fi/](http://pikkuvihrea.fi/) [viitattu 30.7.2012]

Kuva 29. Palonsuojalevyn sävyt.

www.cembrit.fi/Palonsuojalevyt-22711.aspx?ProductID=PROD611&PID=13402 [viitattu 7.8.2012]

Kuva 30.-31. Mökki Langössa. Arkitektstudio WRB.

arkitektur 4-2012 s.30-31

Kuvat 32.-33. Seinäpanelointi/kuvamanipulointi

Jaana Hautakorpi. Kummassakin kuvassa Lattialauta www.baseco.se [viitattu 7.8.2012]

Kuvat 34.-35. Kaappi ja hylly.

moco-home.com/products/ [viitattu 4.3.2012]

Kuva 36. Allas.

www.lapetek.fi/index.php?module=ekauppa&type=2&product=100015 [viitattu 7.8.2012]

Kuva 37. Verkko.

www.ennenvanha.fi [viitattu 8.8.2012]

Kuva 38. Vetimien idea.

puutarha.net/indexfr.aspx?s=/keskustelukanava/ketjut/6650/2/ [viitattu 7.8.2012]

Kuva 39. Kaapinovieen saranat Finial.

www.phg-uk.com [viitattu 8.8.2012]

Kuva 40. Vinssi.

www.ikh.fi/Tyokalut/Venetarvikkeet/Venevinssit [viitattu 7.8.2012]

Kuva 41. Ovisalpa Dartington Devon 03-030.

www.phg-uk.com [viitattu 8.8.2012]

Kuva 42. Valokuvat vanhoista saranoista. Jaana Hautakorpi.

Kuva 43. Valaistuksen tunnelma.

Country Homes and Interiors. June 2011.

Kuva 44. Laivalyhty.

www.andythornton.com [viitattu 8.8.2012]

Kuva 45. Seinävalaisin Venn.

[//shop.tinsmiths.co.uk](http://shop.tinsmiths.co.uk) [viitattu 8.8.2012]

Kuva 46. Seinävalaisin Lathe.

[//shop.tinsmiths.co.uk](http://shop.tinsmiths.co.uk) [viitattu 8.8.2012]

Kuva 47.-48. Uto-luonnos. Lagranja Design. Uto tuotekuvat.

www.foscarini.com/ [viitattu 9.8.2012]

Kuva 49. Roikkavalaisin. www.elexi.fi [viitattu 9.8.2012]

Kuva 50. Seinäkannake Kirkpatrick 87A.

www.phg-uk.com [viitattu 8.8.2012]

Kuva 51. Valaisin Beehive.

www.foscarini.com/ [viitattu 9.8.2012]

Kuva 52. Talonpoikaissohva.

www.findit.fi/fin/search/product.asp?vtmid=187587 [viitattu 9.8.2012]

Kuva 53. Jemma-runko.

www.ratiashop.com/ [viitattu 10.8.2012]

Kuva 54. Coronna-kerni.

www.finlayson.fi [viitattu 13.8.2012]

Kuva 55. Jemma-sohva.

Ratia Brand Co Oy:ltä sähköisesti saatu valokuva

Kuva 56. Morris-kankaita.

www.curtain-up.ltd.uk [viitattu 13.8.2012]

Kuva 57. Muita kankaita.

[//shop.tinsmiths.co.uk](http://shop.tinsmiths.co.uk) [viitattu 8.8.2012]

Kuva 58. Mademoiselle-tuoli.

www.artek.fi [viitattu 7.3.2012]

Kuva 59. Provence-tuolit.

www.mtv3.fi [viitattu 7.3.2012]

Kuva 60. Windsor-tuoli.

www.lyndon.com [viitattu 13.8.2012]

Kuvat 61-62. Miss Holly tuoli.

www.stolab.se [viitattu 13.8.2012]

Kuva 63. Vanha klaffipöytä.

www.wanhawihtori.fi/ [viitattu 7.3.2012]

Kuva 64. Björka-pöytä.

www.stolab.se [viitattu 13.8.2012]

Kuvat 65-66. Istutuspöytä, omenahylly, perunasäilytín.

www.heritagegardentraders.co.uk [viitattu 13.8.2012]

Kuva 67. Etna Cembrit palonsuojalevy.

Skannattu Cembritin mallista.

Kuva 68. Valkoinen kuultovaha.

www.osmocolor.com/ [viitattu 19.8.2012]

Kuva 69. Tasomateriaali Corian.

Skannattu Nomart Oy:n mallista.

Kuva 70. Terassivalaisin Ecomoods Phillips.

K-Raudan kesä-syky myyntikuvasto 2012

Kuva 71. Led-valotanko.

www.oversol.fi [viitattu 19.8.2012]

Kuva 72. Tulisija Rossella-Petra.

www.tulituote.com [viitattu 30.7.2012]

Kuva 73. 100L varaaja. Kaukora.

www.taloon.com/ [viitattu 30.7.2012]

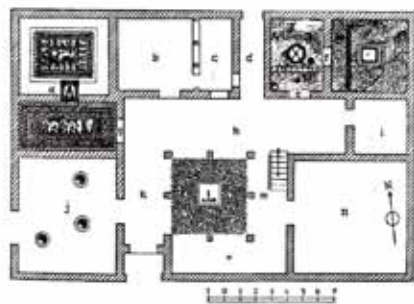
Numeroimattomat kuvituskuvat tekijän.

LIITE1

Puutarhataiteen historiaa

Sumerien on katsottu luoneen perustan puutarhataiteelle (Sinisalo 1997). Sumerit olivat kansa joka perusti tunnetusti vanhimman tunnetun korkeakulttuurin Mesopotamian alueelle 4000-2000 eaa. Näin ollen voisi ajatella, että puutarhan hoito on kuulunut ihmisyyteen. Sumerit istuttivat puita ja puutarhakasveja, muokkasivat maan muotoja sekä ylläpitivät ns. metsästyspuistoja ja kalalammikoita. Mesopotamiassa jo, on kovalähteiden perusteella, rakennettu porrasmaisia terasseja ja ns. temppeleitorneja sekä niihin liittyviä alttareita. Huvimajojen tai puistopaviljonkien on katsottu toimineen näköala- ja oleskelupaikkoina. Puutarhataiteen on Mesopotamiassa tulkittu olleen läheisesti yhteydessä uskontoon. Puutarhasta ihminen on, mitä ilmeisemmin, aina hakenut virkistystä, ravintoa sekä henkisyttä.

Euroopassa varsinaisen puutarhataiteen voi katsoa noudattavan samoja aikakausia tyylihistorian kanssa. 400-luvun lopulla Antiikin Kreikassa alkaa puutarhataiteessa nousukausi, joka saa uusia ja omaperäisiä muotoja. (mt, 19) Kreikassakin puutarhat liittyivät uskonnon harjoittamiseen. Pyhät lehdot ja luonnotarten palvontapaikat, heroonit, toimivat myös parantoloina. Kristilliset kulttitilat, julkiset istutukset (peristyyli) sekä kokoontumistilat (gymnasionit) saivat alkusäyksensä.

Peristyyli. Sinisalo s.24

Peristyylistä kehittyi etenkin Antiikin Roomassa kotipuutarha, jossa Orientin vaikutus oli hyvin vahva. Antiikin Roomassa istutuksilla oli hyvin näkyvä osa kaupunkikuvassa. Vitruvius kirjoitti puutarhoista ja puistoista ja korosti niiden hygienistä merkitystä. Rooman valtakunta halusi edustaa suuruutta ja näyttävyyttä ja se toteutui myös puutarhataiteessa. Rooman villat toimivat myöhempien aikojen innoituksen lähteenä.

Renessanssijajalla 1400-luvulla muotopuutarhan rytmiä ja geometriaa erityisesti kehitettiin ja se muotoutui vallitsevaksi puutarhatyyliksi. Muotopuutarhat liittyivät erityisesti hallitsijoihin, korkeisiin virkamiehiin sekä kartanon- tai linnanisäntiin, jotka tällä tavalla esittelivät omaa erityisyyttään ja valtaansa. Muotopuutarhakokeilut saivat jalansijaa Italian lisäksi erityisesti Ranskassa. Myös pohjoismaissa hallitsijat (Ruotsivallan -aika) olivat kiinnostuneita muotopuutarhatyylisestä kartanoiden yhteydessä. Säännönmukaisuus, matalat parterrit eli koristeistutukset, puurivistöt ja arkkitehtoninen ote ovat tämän puutarhatyylin tunnusmerkkejä.

Villa d'Este 1500-luvulta. Sinisalo s.66

Antiikin metsästyspuistot tulivat myös muotiin hoviväen ajanvietteenä. Turun linnan yhteyteen Juhana Herttua perusti 1570- ja 1580-luvuilla Ruissaloon metsästyspuiston, jossa kerrotaan mm. kamelioiden laiduntaneen. Juhana Herttuan kiinnostus puutarhataidetta kohtaan säteili myös lähiseudun aatelisiin ja kartanoihin.

1700-luvulle saavuttaessa Antiikin Kreikan ja Rooman puutarhat ja villat olivat aikakausien saatossa rapistuneet ja huonosti hoidettuna villiintyneet. Tämä ei suinkaan ollut puutarhataiteen loppu. Romanttisen rokokoo-ajan keveys ja iloisuus näyttäytyivät hoviväen muotina järjestää maalaisjuhlia, fête champêtre, luonnossa. Tämä muoti sai ilmiänsä maalaustaiteessa maalaisromanttisina aihevalintoina. (mt, 153)

Maalaustaide onkin pitkälti syynä maisemapuutarhan kehittymiseen. Taiteilijat kuvasivat maalauksissaan antiikin ajan raunioita romanttisessa valaistuksessa. Aikakauden keskuksena voisi Euroopassa pitää Ranskaa ja erityisesti Versaillesin linnan Petit Trianon sivupalatsia, jossa Marie Antoinette piti hoviaan ja leikki painimenleikkijä varta vasten rakennetussa idyllissä. Tämä aikakausi sisältää paljon sellaisia elementtejä joita myös nykyiseen cottage garden -tyyliin liitetään: epäsäännölliset muodot, luonnonmukaisuus, ”villit” niityt ja kukkakedot, pienet puutarhassa sijaitsevat asumukset ja hyötypuutarha.

Petit Trianon Versailles. www.crashboombang.net/?s=petit-trianon

Ranskassa maisemapuutarhasta käytettiin myös nimitystä sentimentaalinen puutarha, jonka aatemaailma nojasi erityisesti Jean-Jacques Rousseauin oppeihin. Rousseau oli valistuksen ajan filosofi joka oli ensimmäisiä yhteiskunta-teoreetikkoja, tuoden esiin pyrkimyksen kansalaisten vaikuttamisen poliittisiin järjestelmiin. Rousseau uskoi ihmisluonnon perimmäiseen samankaltaisuuteen ja vastusti eriarvoisuutta ja korosti vaistoa ja primitiivisen ihmisen hyveitä. Tosin nauttien hovin anteliaisuudesta. Rousseaulta on peräisin iskulause ”Takaisin luontoon!” (www.jyu.fi/taiku/aikajana/kirjallisuus/ki_va_rousseau.htm 17.9.2011)

Eurooppalaisessa puutarhataiteessa muoto- ja maisemapuutarha ovat kaksi vastapoolia, joiden välillä erilaiset painotukset ovat vaihdelleet eri aikakausina. Kuitenkin puutarhojen aiheet ovat samat ja peräisin hyvin kaukaa, mikä olisikin kiinnostava aihe jatkotutkimukselle.

Englantilainen puutarha

Englantilaiset ovat kautta aikojen kiinnittäneet asumiseen ja asumisympäristönsä muokkaamiseen erityistä huomiota. Tavoitteena on ollut tarkoituksenmukaisuus, viihtyisyys ja luontevuus. (Sinisalo 1997, 85) Englantilainen puutarha-tyyli hahmottui jo renessanssijalla ja muotopuutarha- virtaukset mannereuroopasta alistettiin omanlaisekseen juuri em. tavoitteiden vuoksi.

Francis Bacon on kuvaillut esseessään On Gardens englantilaista ihannepuutarhaa. (www.authorama.com/essays-of-francis-bacon-46.html 17.9.2011) Muurin ympäröimä puutarha (vrt. antiikin peristyylillä) jakaantuu kolmeen osaan: nurmikkoalueeseen puukujanteineen, pääpuutarhaan jossa sijaitsevat istutukset puuaitoineen ja vapaamuotoiseen ”nummipuutarhaan. Puutarhakokonaisuuteen kuului Baconin mukaan myös kujanteet, lehväkäytävät, suihkulähteet, veistokset (vrt. antiikki) sekä pikku kukkulat ns. molehills.

Kukkularatkaisut tunnetaan jo Mesopotamiasta saakka, mutta englannissa ne saivat erityisen tehtävän todellisen näköalan muodostamisessa. Nurmikon käyttö puutarhamotiivina on hyvin englantilainen keksintö. Nurmikkoa ei ollut tarkoitettu pelkästään silmän iloksi vaan monenlaiseen toimintaan, leikkeihin, peleihin ja kilpailuihin. Tämän perusteella ei voi ihmetellä sitä, että esimerkiksi golf keksittiin britteinsaarilla.

Maisemapuutarhana pidetään usein juuri englantilaista puutarhaa, vaikka viitteet siitä jälleen vievät mesopotamian metsästysoikeuksiin saakka. Englannissa maisemapuutarhaa kuitenkin erityisesti kehitettiin ja täydennettiin. Luonnonmukaista maisemaa ja ”ylevän” ja ”kauniin” käsitteitä koskevaa keskustelua käytiin saarivaltiossa hyvinkin korkealla yhteiskunnan tasolla. Englannissa katalysaattorina toimi taidemaalari William Hogarth joka loi kaartuvan S-viivan ”the weaving line of beauty”. Alkava maisema-maalauksena nostalgisoi Italian arkadisista rauniomaisemia, varjoisten metsiköiden ja aurinkoisten aukoiden, nurmi- ja kukkakenttien vaihtelua. (Sinisalo 1997, 139)

William Kentiä pidetään maisemapuutarhan ja mielestäni myös cottage garden -tyylin perustajana. Peruskoulutukseltaan hän oli taidemaalari, mutta hän toimi myös arkkitehtina ja puutarhasuunnittelijana. Kent otti ideat: maisemallisuuden, horisontin, vesiaiheet ja vistat ensimmäisenä käyttöön. Akselimaaisuutta ei saanut korostaa ja aiheiden piti näkyvässä mieluummin tulla ikään kuin sivultapäin.

Kentin suunnittelema Chiswick Housen puutarha
en.wikipedia.org/wiki/File:The_Cascade,_Chiswick_House_-_geograph.org.uk_-_8982.jpg

1700-luvun puolenvälin jälkeen kiinalaiset vaikutteet levisivät Ranskan kautta taideteollisuuden ja sisustustaiteen ”chinoisierien” kautta puutarhoihin. Kiinalaisen henkisyyden vaikutteita löydettiin englantilaisen puutarhan raikkaasta luonnonnunteesta. Maisemapuutarha sai uuden nimityksen; alettiin käyttää nimitystä anglo-kiinalainen puutarha. Kiinasta tulivat puutarhakoristeet mm. kiviaiheet. Toinen 1700-luvun englantilaiseen tyyliin vaikuttanut lähde oli gotiikka. Tyyli näkyi ensin arkkitehtuurissa ja sisustuksissa. Puutarhassa sen vaikutuksen alla olivat koristeet ja puutarharakennukset. William Chambers esitti kirjassaan Dissertation on Oriental Gardening puutarhassa vaeltamisen seikkailuksi. Puutarha tavallaan dramatisoitui. Chambers loi ensimmäisinä käsitystä puutarhasta sarjana pieniä yksiköitä ja näkymiä, jotka paljastuivat pikkuhiljaa katsojalle. (mt, 148)

1700- ja 1800-luvun taitteessa maisemapuutarhojen näkymät tulkittiin romanttisen aatevirran lomassa pittoreskeiksi ja maalauksellisuus saikin ylivalan. Puutarhojen haluttiin olevan mahdollisimman maalauksellisia. Kauneus ja yleisyys eivät enää olleet vallitsevia vaan mukaan mahtui myös karkeus ja kovuus. Puutarhojen haluttiin olevan visuaalisesti kiinnostavia, tämä toi mukanaan pinnallisuuden ja lavastemaisuuden. (mt, 150) Pittoreski suuntaus toi kuitenkin mukanaan kaksi uutta miljööseen vaikuttavaa tyyppiä ns. Italian Villan ja Rural Cottagen. Italian villa oli renessanssityylinen, tornein varustettu huvilarakennus ja rural cottage olkikattoinen maalaismaja. Rakennukset pohjasivat italialaisen ja hollantilaisen maalaustaiteen aiheisiin. Tämä Rural cottage näkymä on hyvin ilmeisesti ollut alkusysäys kehitykselle josta on syntynyt myös Cottage Garden -tyyli.

Pittoreskin suuntauksen kuuluisimpia arvostelijoita oli Humphry Repton. Repton tavoitteli paluuta luonnonmukaisuuteen ja luontevuuteen kaikkien kokeilujen jälkeen. Repton yhdisteli vaikutteita muoto- sekä maisemapuutarhasta pleasure groundissaan joissa aiheita olivat ruusutarhat, kukkanurmet ja lehtimajat.

Puutarhan ja rakennuksen yhteys alkoi korostua puutarhasuunnittelussa. Maisemapuutarhan ja muotopuutarhan kannattajat jakaantuivat leireihin. Syynä oli jugendin ja l'art nouveau liikkeiden läpimurto, kaivattiin raikasta tuulahdusta ja uutta näkemystä. Keskiajan taiteen dekoratiivisuus ja primitiivisyys sekä luostarien yrttitarhat nousivat uuteen kukoitukseen. Suomessakin kansallisromantiikka nosti esiin harmaagraniittimuurit ja hirsiseinät. (mt, 178). Suunnittelijoiden asema vahvistui ja Arts & Crafts liike sai alkunsa.

Munstead Woods.
www.ngs.org.uk/gardens/gardenfinder/garden

Edwin Lutyensin ja Gertrude Jekyllin luoma Munstead Woods (suunnitelma vuodelta 1883) oli uuden englantilaisen puutarhan peruskivi. Arkkitehtoniset elementit ja detaljit yhdistyivät uudella tavalla vapaamuotoisen maalauksellisesti istutettujen kukkien kanssa. Väriskaalat ja kukkimis-ajankohdat mietittiin tarkoin. Vapaamuotoisten kestävien kasvien (perennat) käyttöä alettiin suosia. Tämän puutarhan variaatioita näkee yleisesti nykyisissä puutarhalehdissä. Tämä puutarha edustaa sitä englantilasta puutarhaa joka helposti ensimmäisenä aiheesta mieleen tulee. Arts & Crafts liikkeen pääteoreetikko oli John Ruskin.